

aptus cum corpus nutrimento caret: et ut membra humectet cum aliqua causa fortis motus aut alia ea exsicauerit.

Nunc declarat secundam dicens, quod alia est humor, scilicet secundus super omnia simplicia transiens membra: sicut eos factus est ut sit aptus conuerti in nutrimentum cum corpore deferat nutrimentum: et ut humectet membra et iuncturas.

Ubi nota hanc humiditatem dici roidam propter similitudines quas habet cum rose: quia sicut ros humectat folia: ita ros humectat membra.

Nota secundo, ut plurimum rorem inueniri in poris membrorum: et esse secunda notabilis transmutatione transmutatum a dispositione principali sanguinis. Et secundum mentem Auicennae, prima humiditas transmutatur secundum partes in roses: et secundum partes in cambium, sed ros transmutatur postea in cambium tempore caritatis nutrimenti: ita quod non semper in cambium transmutatur: nec omne cambium factum est ex rose: sicut accidit de flegmate respectu sanguinis: sicut infra dicitur.

Nota tertio, humectationem rose esse magis conuenientem membris quam humectatio flegmatis: quia ros plus participat membrorum similitudine.

Ex his patet rose necessitas et utilitas et descriptio: que debet modo suppleri. Ros est humiditas secunda: non superflua per duas notabiles transmutationes ex sanguine genita per digestionem disseminata: per porositate simplicium membrorum illis appropriata pro eorum humectatione: et ut tempore necessitatis possit in cambium transmutari.

Patet secundo, rorem non esse isto modo necessarium in nutritione: quia oportet omnes humiditates nutrimentales nature prius fuisse sub forma rose.

Nota quarto, quod cambium per tres notabiles transmutationes distat a sanguinis natura: vel saltem est rose alijs paribus a sanguine distantius et grossius: in hoc differt a rose, differt secundo, quia cambium est quietatum in poro cui appositum est: sed ros non est in poro appositus: imo stat quasi in motu: sicut ros super folijs arborum fluit. Differt etiam a flegmate per dictas causas.

Nota quinto, quod quibus ros continue membra humectat: tamen eius utilitas maxime apparet cum aliqua fortis causa exsiccationis appropinquat corpori. Et Auicenna dixit eam tunc humectare: quia tunc exsiccationi resistit.

Nota ultimo, quod Galienus, 7. terapentice, capitulo 6. videtur manifeste velle humidum rose formiter disseminatam nutrimentum esse membra: vocat enim hanc humiditatem familiarem rose formiter disseminatam: ex qua nutriuntur particule finaliter deperdite. Et ideo multi volunt hanc: non solum tempore necessitatis: sed semper in cambium transmutari deducto impedimento.

Tertia est humor qui parum ante congelatum fuit. Et est nutrimentum quod in substantia membrorum ex parte complexione conuersus est. Sed ex parte essentie complete et similitudinis non dicitur conuersus fuit.

Notificat tertiam dicens, quod tertia est humor, scilicet qui parum ante coagulatus fuit: et est nutrimentum: quod est ex parte complexione membrorum conuersus in substantiam membrorum: id est quodammodo membrum similitur in complexione: sed non dicitur conuersus ex parte complete essentie, id est forme substantialis: nec ex parte similitudinis in omnibus qualitatibus.

Ubi considera, quod de cambio quod est humiditas tertia, omnes consentiunt quod est appositum membrum: et sibi secundum partem in complexione similitur: sed non ex toto. Sed tamen aliqui dicunt ipsius immediate transmutari in substantiam membrum: quia dicunt glutem esse aiatum: et de substantia membrum. Alij vero dicunt glutem non esse aiatum et cambium immediate transmutari in glutem. in hoc vero differre a glutine: quia glutem est inuiscatum et unitum quodammodo: sed cambium esse tamen appositum. Utroque ergo modo cambium non habet

formam membrum, ideo non habet ex toto complexiones membrum: sed partialiter.

Nota secundo, quod hec humiditas dicitur nutrimentum in littera, et ideo aliqui volunt Auicennam intelligere per hoc verum nutrimentum quod ideo dici potest: quia est iam positum in loco ubi debet fieri restauratio. Et eadem de causa dicitur cambium: quia cambium seu permutat deperditum. Differt autem a rose: quia est a sanguine distantius et grossius: et fixum in loco sue conuersionis ad substantiam membrum.

Quarta est humor qui est intus in membris simplicibus a principio natiuitatis: per quem partium eorum continuitas existit: cuius principium est ex spermate. Spermatis vero principium est ex humoribus.

Notificat quartam humiditatem dicens, quod quarta humiditas est humor supple secundus: non superfluum quod est intus, scilicet in membris simplicibus: etiam a principio natiuitatis per quem est continuatio membrorum.

Dicit secundo, quod istius humiditatis principium est ex spermate. Spermatis autem principium est ex humoribus.

Circa quam partem attende triplicem inueniri viam de hac quarta humiditate. vna dicitur. Huc est partem membrum, 2^a dicitur. Glutem non esse in corpore animato: sed inueniri in spermate esse: tamen in viuente humiditates ex hoc glutine genitae: penes cuius assumptionem sumitur tertia species ethice. Et tertia communis dicitur glutem inaiatum: sicut, s. dicitur: et hanc eodem nunc sequimur. Et hoc modo quarta humiditas est humor secundus: non superfluum ex his intus in membris simplicibus et grossat: et viscositate sua membris adherens et perueniens continuitatem membrorum fouendo, scilicet humidam: quod vere est pars membrum. Et hoc modo non est de vera membrorum substantia. Sed verum nutrimentum est humiditas non dicitur perfecta operatione pars membrum facta. vnde cum tres sunt actus nutritiue: appositio: unio: et assimilatio: sumendo unionem pro inuiscatione, et assimilationem pro tota transmutatione: tamen per substantiam quam secundum accidentia sequentia duo actus procedunt glutem appositio et unio: et in ipso fit tertius qui est assimilatio: et perfectissima operatio nutritiue.

Et quia Auicenna vidit tales humiditates in principio generationis necessaria esse, ideo dedit modum quo inuenitur, et dicit quod inuenitur ex partibus spermatis non complete in membrorum substantiam conuersus. Et hic spermata possumus intelligere: aut sanguinem menstruum multum ad naturam spermatis reductum: aut vere grossam partem spermatis que secundum mentem medicorum est materia generationis fetuum.

Deinde dicit.

Et dicemus etiam quod humores humorosi boni et superflui vel non superflui quattuor continentur generibus genere sanguinis qui omnibus illis melior existit: et genere flegmatis: et genere colere rubee et genere colere nigre.

Determinat de alio membro diuisione: et quia diuiserat supra humiditates scilicet in superfluitates et non superfluitates non curat hoc facere. Dicendum sumit unum tamen membrum, scilicet humorum: quod non est totum genus est superfluum: et hunc vocat humorum humorosum: et est humiditas: non secundum totum genus superflua immediate ex chilo genita: vel ad illas reducibilis.

Et diuiditur pars ista in duas, nam primo ponit numerum generum talium humorum. Secundo subdiuidit unum quodque: et declarat ibi. (Sanguis vero.)

Dicit primo, quod humores humorosi ad sensum datum boni vel superflui et mali comprehenduntur quattuor generibus, scilicet genere sanguinis qui in omnibus existit melior genere flatibus: genere colere rubee, genere colere nigre.

Ubi nota, quod a quantitate vitalis non est humor secundum modum, nam est secundum totum genus superfluum: sed mali humores: et si sint superflui: quia mali: secundum non est per totum genus: quia in genere sunt boni. Et istos omnes vocat Auicenna, humores humorosos.

Nota secundo, hunc quaternarium numerum sensu videri in flobotomys. Sed Auerroes, per canticum, numero, 22, et 24, per similitudinem temporum et elementorum hunc numerum humorum declarat: quod

Sen. I.

Declaratio nō est demonstratiua. Nota tertio sanguinē alyz humorib⁹ eē meliorē. p. qz aut solus aut mixt⁹ attigit finē q̄ nutritio. z. qz calorē nālez cōseruat.

Sanguis vero nā calidus existit ⁊ humidus.

Nunc de illis sigillatim determinat. Et diuidit in quatuor partes s̄m numerū q̄ttuor humorū. z. ibi. (Slegmatis aut.) 3. ibi. (Colera.) 4. ibi. (Colere nigre.) Prima in duas. p̄ponit gnālē sanguis p̄lonē. z. diuidit. ibi. (Luius sunt.) Dicit p̄. q̄ sanguis nā est calidus ⁊ humidus. ⁊ pōt intelligi de sanguine nāli: ⁊ possum⁹ gnāliter intelligere de quolibet sanguine sub forma sanguinis manēte. Ubi nota sanguinē aliqñ dici massaz sanguineā. aliqñ vero humorē quartū distinctū ab aggregato: ⁊ ita sumitur hic. Nota z. sanguinē adhuc sub forma cōis nutrimenti manentē dici calidū ⁊ humidū respectu cutis: vt p̄. ca. de mēbris. ⁊ dicit etiā talis respectu habitudis totius corporis: cū ipse corp⁹ calefacit: vt p̄. fen. z. c. de eo. qd̄ comedidit ⁊ bibidit: ⁊ ad hunc sensuz dicit. Utrū aut possit dari sanguis cute frigidior. p̄ nūc nō curo. Nā talis nō esset s̄z p̄lonē nāli disposit⁹. Si tñ tenet sanguinē eē mēbroz vl timatū nutrimentū: cōcedēdū eēt aliqñ sanguinez cute frigidiorē: puta imēdiate nutriturū ossa: tñ talis nō eēt in dispositionē p̄ncipali sanguis. Nō z. q̄ ex his nō obstantib⁹ nutrimentū qd̄ habet ex sanguine est melācolicū: cū sanguis cogitur ⁊ comedidit: qz in p̄ma digestionē subtile resoluit: ⁊ in decoctionē dicit etiā humor tēperat⁹ ad iustitiā respectu alioz humorū: qz magis faciens pro operationū p̄fectionē.

Hic cadit dubitatio. an dat sanguis hoc mō distinctus ab aggregato alioz humorū. Et est plusq̄ Lōmentato. in tegni. positio q̄ nō. Sed puto sensui eē credēdū ⁊ auctoritatib⁹. Patet ⁊ rōne. nā si sanguis nō esset nisi tale aggregatū sequeret sanguinē in nāli dispōne esse frigidū respectu cutis. Lōsequēs falsuz. ⁊ tra dicta. ⁊ p̄. p̄na. qz magis in q̄titate valde dñatur in corpe flegma ⁊ melācolia q̄ colera: ⁊ q̄si tñ distat flegma a cute p̄ frigidum: sicut colera p̄ calidū. ergo totū p̄positū est frigidum. Argumētū p̄. exercitato in nālib⁹: ⁊ qz fundamēta op̄posite positiois sunt leuia hic referre nō curo.

Cuius sunt due species: naturalis ⁊ nō naturalis. Naturalis autē est cuius color est rube⁹ malo carēs odore ⁊ est valde dulcis.

Nunc ponit diuisionē: ⁊ diuidit in duas. p̄mo ponit diuisionē vnū mēbrū declarādo. z. aliud mēbrū declarat. ibi z. (Nō nālis vero.) Dicit p̄mo. q̄ sanguis due sūt species. s. sanguis naturalis: ⁊ sanguis nōnaturalis. Et q̄ sanguis naturalis est cui⁹ color est rubeus malo carens odore: ⁊ est valde dulcis.

Sed circa hoc sunt tres difficultates. Prima p̄pter qd̄ corpora sanguinea fetēt: vt sumit. p̄ma q̄rti. c. de p̄paratis. ad febres. ⁊. io. terapētica. Uidef. n. q̄ nō dz ita eē: cū sanguis malo careat odore. Rñdet. q̄ in corporib⁹ sanguineis abūdāt mlte supfluitates parate putrefieri p̄ actua lē calitatē: ⁊ ille resolute reddūt odorē fetidū nō sanguis.

Secūda difficultas p̄pter qd̄ bilis cū sit humidus cū patit ab epate nō denigrat: ita vt sanguis fiat niger: cuz caliduz agēs in humidū denigrat: vt ifra isto capitulo. Respōdet. q̄ calidū igneū vel vt igneū agēs in humidū denigrat: sed calor nālis aliqñ dealbat: aliqñ denigrat: vt apparet in gnātiōe lactis ex sanguine que fit p̄ digestionē a calido. Et p̄. in nutritione vtee.

Tertia difficultas quō ex sanguine dulci per vltiores decoctionē generat lac etiā dulce: cū dulce ampli⁹ coctuz fiat amarū. Respōdet. q̄ ex dulci p̄ decoctionez frigidaz a calido nāli nō repugnat generari dulce: s̄z per decoctionē p̄ calidū igneū plurimū fit amarū. Nunc aut lac fit ex sanguine a calore nāli nō igneo.

Dulcor ⁊ dicitur ad fūdus amari qd̄ nō nālis fūct⁹ qd̄ dicitur in p̄parata imo p̄ dicitur tēperantia az ager cor ⁊ ab p̄lunt mltos dicit ⁊ digoz vdit amax

Boc. III.

Nō naturalis vero sūt due diuisiones. Alius eniz est q̄ a cōplexione bona fuit mutat⁹: nō p̄pterea q̄ aliqd̄ ei admixtū fuerit: sed qz eius cōplexio in se vitiata fuit. verbi gratia. qz aut fuit infrigidat⁹ aut calefactus. *Ubi nota qd̄ nālez p̄lonē*

Nunc declarat aliud mēbrū. ⁊ diuidit in duo. p̄mo diuidit hoc mēbrū vnū mēbrū declarādo. z. aliud subdiuidit. ibi. (Et est aliud.) Dicit p̄mo. q̄ sanguis nōnālis ē duobus modis. Unus est qz sit mutat⁹ ⁊ vitiatus in sua p̄plexione. nō p̄pterea q̄ aliqd̄ fuit sibi admixtū. s. nimitū calidus vel alteri⁹ q̄tatis. Ubi notādū. q̄ cū sanguis possit eē malus merito q̄tatis ⁊ merito modi s̄be: ⁊ merito p̄plexionis: ⁊ p̄ occultas dispōnes. Quic. solū de nōnāli tertio mō fecit mētionē: qz peccatū q̄tatis nō ē sp̄i peccatū: s̄z peccatū i mō s̄be ⁊ p̄pter p̄plexionē peccantis in occultis p̄prietatib⁹ est impceptibile a medico. Nota z. p̄plexionez dici vitiatā in se: qz fit vitiū in eēntia p̄plexionis: qz in calore: frigore: vel alyz qualitibus a q̄bus p̄det p̄plo. Nota tñ. nō solū merito gradus dici sanguinē bonū qualitatiue: sed etiā merito depēdēt: vt dicit sepe. s. de tēperamēto corporis. Uidef etiāz mibi q̄ sanguis nō sit nōnālis: qz obscurus vel tenebrosus: qz tenebra nō resistit generationi luminosi spiritus cū sit pura p̄uatio.

Et est ali⁹ q̄ nō fuit mutat⁹ nisi p̄pter humorem malū q̄ ei admixtus fuit. Qd̄ est s̄m duas diuisiones: aut enī ad eū humor deforis venit ⁊ penetrat in ipsuz ⁊ corrumpit. aut i ipsomet fuit generat⁹ humor. verbi gratia. aliqua eius pars putruit: ⁊ ei⁹ subtile in colerā rubeaz: ⁊ spissuz in colerā nigrā cōuersuz est: ⁊ remanent runt ambe aut vna earū in eo. ⁊ hui⁹ qd̄ diuisionis p̄tes s̄m illud qd̄ ei admiscef: ⁊ ipsi⁹ species de sp̄eb⁹ flegmatis ⁊ specieb⁹ colere nigre ⁊ specieb⁹ colere rubez diuersificant. ⁊ aquofitas ei⁹ plerūqz ergo fit turbidus: ⁊ aliquādo fit subtilis: ⁊ aliquādo niger multa infect⁹ nigredine: ⁊ quādoqz albus. similiter quoqz in odore sui ⁊ sapore mutat. fit nāqz amar⁹ aut salus aut acetosus.

Notificat z. mēbrū dicēs. q̄ est alius sanguis malus q̄ nō est malus: nisi p̄pterea q̄ alius humor secuz ē mixtus. Et s̄ est duob⁹ modis: qz aut humor ab extrinsecō ipsi sanguini aduenit ⁊ penetrat in eū: ⁊ miscef cū eo. aut humor iste fuit gnātus ex ipsomet sanguine. verbi grā. qñ sanguis putrefit subtile ei⁹ uertit in colerā ⁊ grossuz in melācoliam. Tūc istoz duoz vnus aut ambo remanēt p̄mixti cū residuo sanguine ⁊ ificiūt ipsuz. Et breuiter in hoc mēbro cōtinent sp̄s s̄m diuersitatē humorū cōmixtoz. vbi grā. flegmatis: vel colere: vel melācolie: vel aquofitat. Et aliqñ fit turbidus: aliqñ niger multa affect⁹ nigredine: ali quādo subtilis: ⁊ qñqz albus: ⁊ qñqz mutat in odore: quādoqz in sapore: qz amarus: aut salus: aut acetosus: ⁊ penes humorū distinctionē in specie: aut in modo substātie: aut i colore: aut odore: aut sapore qui sanguini p̄miscenē: possūt i breui sp̄s nōnālis sanguis mltiplicari vt vides. Ubi nota sanguinē dū nō multus est putredinis gradus seruari formā suā. cū aut mult⁹ est gradus p̄dit formā suā: ⁊ p̄ subtilis uertit in colerā: grossa in melācolia. Ita dicit. p̄ma quarti. illo capitulo. Opinatus est.

Flegmatis nō aliud ē nāle: ⁊ aliud nō nāle. Determinat de flate. ⁊ p̄ pōit diuisionē. z. mēbra dclarat.

ibi. Cōu ma cōu C m coz le. T C qm du mo ro C nālis reme gma Dicit tēpoz gnis at fan Istuz qd̄ nō dicit pte n uerta ergo sangu nē vt flegm tura p̄ncip ctiōne termi trāstē sunt g semen spectu mutar trefac Ita sū to tran Aliqu opz ser C Ad flegm ti nif modo **Dul** ampli⁹ pōt affi lue: ⁊ e guinē ad hūc duz p̄p guis gn est cruc termin ipsuz nā ex b. p̄tas de c **Secu**

ibi. (Nāle.) C Dicit p. q. flatū aliud ē nāle: aliō nō nāle.
 C Ubi nota cōe esse omni flegmati esse tale vt sue forme
 cōueniant frigiditas ⁊ humiditas ⁊ color alb⁹. vnde fleg-
 ma gipseum: ⁊ si sit actu siccū: tamē sue forme humiditas
 cōueniret respectu cutis: ⁊ iō ponit flegma nō melācolia.
 C Nota secūdo. apud medicū flegma dici nāle: qz disposi-
 tuz: ita vt nō ledendo pternāliter sit aptū vt per ipsuz nā
 corpis psequat finem quē intēdit. ex flegmate nō natura-
 le. Nota qz hac dispōne quouis modo caret.

C Nāle ē qd ē aptū vt i aliquo tpe fiat sanguis:
 qm ē sanguis nō plene coct⁹. Et ē qdā modus
 dulcis flegmatis qd nō valde existit frigidū: i-
 mo corpis ppatōe friditatis pauce: sanguis ve-
 ro ppatōe ⁊ colere rubee est frigidū.

C Nunc declarat mēbra. ⁊ diuidit in duo. ibi secūdū (Nō
 nālis.) Primū in tres ptes. nā p notificat nāle flegma. 2⁹
 remouet duo dubia. 3⁹ ostēdit necessitatē ⁊ vtilitatez fle-
 gmati i corpore. 2⁹ ibi. (Est. n. flegma.) 3⁹ ibi (Dicim⁹ at.)
 Dicit p̄io qz flegma naturale ē illud qd ē aptū vt aliquo
 tēpore fiat sanguis. Et cā huius ē: qz flegma nāle ē san-
 guis diminue cretus. i. res diminue cocta pparata vt fi-
 at sanguis cui cū aduenerit plemētū coctōis fit sanguis.
 Istud igit flegma nāle ē qdā modus dulcis flegmatis
 qd nō valde existit frigidū: i. mo i cōparatiōe corpis ē frigi-
 ditatis pauce: sed cōparatiōe sanguis ⁊ colere ē plū. C Pro-
 pte nota p̄mūz flegma nāle eē pparatū: vt a calore nāli cō-
 uertat i sanguinē. Et cū flegma nō aptuz pternāliter ledere: lz
 ergo aliqd flegma nimis fridū possit ex aliq casu p̄uerti i
 sanguinē: nō tñ d̄z dici nāle. nā de se nō hēt bonā pparatio-
 nē vt i sanguinē cōuertat ⁊ ē aptū ledere. C Nota 2⁹ qz lz
 flegma nāle possz i colerā p̄uerti. tñ bec nō ē rō qre sit na-
 turalis: qz nō pp hūc finē a nā itēdit. Auic. g. exp̄ssit finez
 p̄cipalius a nā intentū. C Nota 3⁹ qz cū aliqd d̄z p̄ do-
 ctiōne vel digōnez p̄duci nō ē semp vnica via veniēdi ad
 terminū decoctiōis: i. mo aliqd ad talē terminū pueniens
 trāsit p̄ media p̄ que nō trāsit alia. vbi gratia. Mures pos-
 sunt gnari p̄ p̄pagatiōne ⁊ etiam sine p̄pagatiōne. Lz g
 semen ante aie iductiōne sit qdāmō diminue digestū re-
 spectu aialis p̄ducēdi: nō oportz oē qd d̄z i simile aial trāf-
 mutari: p̄io fieri sub dispōne spermatis: qz id quod ex pu-
 trefactiōe p̄uertit i murē nō trāsit p̄ dispōnes spermatis.
 Ita sūt alique ptes chili a calore epatis certo mō applica-
 to transeuntes in sanguinez mediante forma flegmatis.
 Alique vō non: sed imediate. C Et ex hoc apparet qz non
 opz semp chiliuz qz d̄z in sanguinē p̄uerti p̄us fieri flegma.
 C Aduerte tñ qz auerrois sc̄do colliget. cap⁹ d̄ iuuamēto
 flegmatis. dicit ad litterā. Hoc ē qz ipossibile ē cibū p̄uer-
 timi ex eo generent supfluitates flegmatice. S̄z illō qz
 modo intelligatur alibi dicam.

Dubitatur hic p̄io. vtrū sāguis possit fieri fleg-
 ma. Et vt qz nō: qz coctū nō pōt
 ampli⁹ in crudari. sc̄do colliget. C Nō sic arguit: qz sāguis
 pōt assumi ex vena p̄ cibo. ⁊ tūc i stōaco gnabit ex eo chi-
 lus: ⁊ ex illo flegma gnabit. C Dic d̄r qz ipossibile ē san-
 guinē imediate p̄uerti i flegma. nā coctū nō pōt icrudari
 ad hūc sensuz qz coctū nō pōt imediate trāsmutari i cru-
 dūz pp̄rie. C Attēde tñ qz nō oē ex quo p̄ digestiōez san-
 guis gnatur d̄z dici crudum: vt chilus bene digestus non
 est crudus: s̄z crudū dicit qd p̄pter ipotetiā caliditatis in
 terminādo humidū deficit a plemēto operatiōis quā in
 ipsuz nā intēdit. Uñ nō habeo p̄ icōuenienti qz a. generet
 ex b. p̄ digestiōne. ⁊ ecōtra. C Dic tñ nō cadit p̄pe difficul-
 tas de cruditate. s̄z videt̄ ifra sūma de virtutibus.

Secundo sine argumētis dubitat. vtruz flegma
 nāle sit dulce. qz Johanniti⁹ dicit

ipsuz nō dulce. C Respōdet qz ē a d̄rio inspiduz: sed tñ
 aliqli dulcedie p̄cipat. Et hoc vult hic Auicēna. C Ter-
 tio dubitat. quō sit modice fritatis flegma nāle cuz supra
 dicat. capitulo de p̄plexiōibus mēbroz. flegma eē frigidū
 us qd ē in corpore. C Dicēdū qz flegma est magis frigidū
 respectu sanguis ⁊ colere qz respectu cutis. Et iō dicit pau-
 ce frigiditatis respectu cutis comparatis sibimet. vt dicit
 frigidum respectu sanguinis ⁊ colere.

C Et ē flegma dulce qd nō ē nāle: qd ē fleg-
 ma sapore nō habēs: qd noiabim⁹: qd fit cū ac-
 cidit vt cū eo sanguis misceat nālis: ⁊ qd mul-
 toriēs in reumatismis: ⁊ in salina sentit.

C Nunc remouet qdā dubia. ⁊ diuidit in duas ptes. sicut
 duo sūt dubia. ibi secūda (Dulce vō nālis.) C Primū du-
 biū est vtrū oē flegma dulce sit nāle. Et r̄ndet qz non. qz i-
 uenit flegma subtile de se inspidū ⁊ ineptū trāstuz i san-
 guinē p̄ admixtiōnez sanguis fit dulce ⁊ illud est p̄ternā-
 le ⁊ sentit sepe in salina ⁊ i reumatismis. C Ubi nota hoc
 flegma nō hēre in parte flegmatica subiectiue dulcedinē:
 nā tunc nō eēt inspidū. vt in l̄ra d̄r. s̄z fundat̄ sapor in par-
 te sanguinea ⁊ denoiatur ide flegma iproprie pp̄ mixtio-
 nē. C Nota tñ hoc flegma i corpore optime sano limitare si-
 bi certū gradū caloris cū quo optie cōfert sanitati. Et qz p̄
 multi sanguis admixtiōnez aut nimis pauci talis gradus
 variatur. Ideo vtroqz modo p̄ sanguis naturalis mixtio-
 nem stat flegma fieri non naturale.

C Dulcis vero nālis receptaculuz dixit Galie.
 naturā nō fecisse mēbrū p̄p̄riū: quēadmodū
 duab⁹ fecit coleris: hoc nāqz flegma sanguini
 p̄p̄riū h̄z similitudinē: ⁊ egēt eo mēbra oia. iōqz
 fecit nā vt cū sanguine vadat.

C Nūc remouet secūda dubitatōez. ⁊ ē talis. vtrū flegma
 nāle hēat in corpore. appropriatū receptaculuz sicut cola-
 rubea h̄z fel: ⁊ nigra splenē. Et r̄ndetur qz nō h̄z receptacu-
 lū. vt dicit Gal. Et cā est: qz est p̄pinq̄ dispōnis vt cōuertat̄
 ad sanguinē. ⁊ iō oia mēbra egēt eo. Nā ergo trāsmittit
 ipsuz p̄ venas i totū corpus pp̄ vtilitatē ⁊ necessitatē q̄ sta-
 tim dicunt. C Ubi nota hic sumi receptaculū p̄ mēbro a
 nā p̄cipalr ordinato p̄ certi humoris retentione vt chi-
 stis est colē. Et h̄ mō flegma nullū h̄z receptaculū: qz cōti-
 net̄ in loco q̄ factus ē p̄cipalr p̄ sanguinē. C S̄z iproprie
 d̄r a mesue in suo de appropriatis. qz pulmo ē receptaculū
 flegmatis: qz multū flā p̄ viā catarr̄i ad ipsum fluit. Et ita
 aliqli d̄r improprie stōm esse lacunā flegmatis: qz multuz
 flā in eo generat̄. C Puto tñ plus de flegmate i eptate qz
 in stō gnari. Et tu attēde ad hos modos pp̄ doctoz eguo-
 cationē. C Nota 2⁹ dispōnez in flegmate qz d̄r pp̄ique cō-
 uersiōis ad sanguinē nō eē pp̄ pingtatē in gradu prima-
 rum q̄litatuz: sed p̄pter occultā passiūā virtualē prepara-
 tiōnez. C Nam vt dicitur supra est multuz frigidum re-
 spectu sanguinis.

C Bicimus aut qz hec indigētia est p̄pter duas
 res. vna ē necessaria: ⁊ altera iuuatiua.

C In hac pte numerat Aui. vtilitates ⁊ iuuamēta flegma-
 tis. Et diuidit in duas ptes. p̄ ponit vnaz distinctionē. 2⁹
 mēbra distinctiōis declarat. ibi. (Necie autē.) C Dicit p̄
 qz indigētia qua corpus idiget flegmate ē p̄pter duas cau-
 sas: quarū vna est iuuatiua: altera est necia. C Nota qz ne-
 cessariū sumit̄ p̄ eo sine quo nō p̄tingit viuere. ⁊ qz aliqli
 caret corp⁹ alio nutrimento a flegmate: ita qz ipso nō existē-
 te corripereē corp⁹: iō flegma p̄uerti in sanguinē dicitur
 causa necia. s̄. qñqz. sumēdo at̄ neciuz p̄ eo sine quo nō cō-
 tingit bene eē oēs iste cause sunt necessarie.

Handwritten note: vñ h̄c videt̄ qz fleg-
 ma nāle nō ē dulce: sed
 dulce ē cū eo sanguis
 misceat̄ nālis: ⁊ qd mul-
 toriēs in reumatismis
 ⁊ in salina sentit.

Handwritten note: vñ qz flegma nāle
 nō ē dulce: sed dulce ē
 cū eo sanguis misceat̄
 nālis: ⁊ qd multo-
 toriēs in reumatismis
 ⁊ in salina sentit.

Sen. I.

Necessaria vero est propter duas res. Una est ut sit iuxta membra ad hoc: ut cum membra nutrimentum quod ad ipsa consuevit venire amiserint quod est sanguis bonus propter retentionem meri eius que a stomacho fit et epate propter aliquas causas que acciderunt operentur in eo virtutes naturales eorum: et coquantur: et digerantur: et nutriantur ex eo: et sicut calor innatus digerit ipsius: et rectificando facit ipsius sanguinem. sicut calor extraneus ipsum plerumque putrefacit et corrumpit. Hanc vero necessitatis partem non habet due colere. Due namque colere flegmati in hoc non coincant quod calor naturalis ipsius rectificat: et facit ex eo sanguinem: sed in hoc communicat ei quod calor accidentalis ipsius mutat: et facit ex eo rem putridam et corruptam.

Nunc declarat membra. et primo causas necessarias. et in duas. ibi. (Inuatiua autem.) Prima in duas scilicet duas causas. ibi 2°. (Altera est.) De prima parte dicit primo. quod cause necessarie partem flegmatis sunt due. Dicit 2° quod una est ut sit presens membro: et iuxta ipsius cum nutrimento defecerit quod ad membrum venire consuevit quod nutrimentum est sanguis bonus. Deficit autem nutrimentum propter multas causas. ubi gratia. cibi carentia: aut prauiatione digestionis stomachi vel epate. Tempore igitur talis necessitatis virtutes naturales membri operentur in ipsius et coquantur et digerunt flegma et nutriunt ipsius membra ex eo flegmate. Dicit tertio. quod sicut calor naturalis digerit ipsius et facit ipsius sanguinem. ita calor extraneus multoties ipsum putrefacit et corrumpit. Dicit quarto. quod hanc partem necessitatis non habet due colere. scilicet rubra et nigra quod possint aliquo tempore conuerti in sanguinem immediate: sed bene conueniunt cum flegmate in hoc quod possunt a calore extraneo putrefieri. Primo igitur nota. quod quia aliud nutrimentum deficit flegma presens aptus nutritus est necessarius pro eo tempore. Et ideo non semper dicimus flegma esse necessarium: sed in isto casu. Nota secundo. quod ex hac littera patet Avicenna. velle quod flegma in membro in quo est presens conuertatur in sanguinem: et non quod transmutatur ad epatem: et ibi postea conuertatur in sanguinem: ut dicit in uno modo Gentilis. Nam dicit Avicenna. quod deficiente secunda digestionis epate fit ille sanguis. Dicit propterea. quod virtutes naturales membri digerunt et conuertunt ipsius in sanguinem. Recte ergo intelligenti textum clare est illud modum Gentilis non esse ad mentem Avicenne: sed quoddam figuratum. Si. n. solum in epate sanguis flegmate generetur non oportet ipsius hac causa transmitti ad membra: ut patet intuitu. Flegma ergo in venis membri virtute sanguifica venarum ex eis ab epate concessa iuxta mentem Galieni. 3. naturalium virtutum. 2. de utilitate particularum. conuertitur in vix sanguinem eiusdem speciei cum sanguine in epate genito. Nota tertio. flegma tale conuertitur in sanguinem tempore necessitatis magis quam alio tempore. Quia tunc calor membrorum est acutior: ut accidit in ieiunio. Et quia membra magis conantur propter carentiam. Nam videmus quod non obstante quod attractiva epatis sit virtus mere naturalis agens tamen epate habere boni sanguinis abundantiam: aut non attrahit: aut attrahit modicum: et causam non possumus assignare: nisi quia non ita appetit. Ex hoc ergo fundamento defendi potest quod non solum plus de flegmate tempore necessitatis conuertitur in sanguinem quam sanguine multo presente: sed quod solum necessitatis tempore conuertitur: sed ad hoc tenendum: nec etiam ad primum Avicenna. textum non astrigatur: ut patet intuitu. Teneri. n. potest quod presente multo sanguine plus de flegmate transit in sanguinem quam tempore pauci sanguinis quia virtus illa sanguifica est agens mere naturale. Et tunc est fortior cum fortiori instrumento. et eque bene vel melius flegmati applicata. Nec Avicenna dicit oppositum: sed vult B flegma

*in hunc modum
flegma quod in membris
digerit in vix
magis sibi ab
buna quo ad epatem
et
et tunc non solum
membrorum calorem
et virtutem
magis sibi ab
magis in flegmate
potest in flegmate
abundantia sibi
magis tunc et hinc
et hinc*

*Vide quod ad hoc ut flegma in membris
tra munitur prout vixit in flegmate
patet quod flegma ad membra flegmatis
aliter*

Doc. III.

esse necessarium corpori nisi tempore carentie sanguinis pro isto fine. nam alio tempore sine flegmate fieri posset nutritio: et tunc habet consideranda. Tertio nota colera vixit non esse magis preparata ut conuertatur immediate in sanguinem. Ideo non potest alio quo tempore in ipsius transmutari etiam in minima quantitate. Accur enim actiuorum sunt in patiente bene disposito.

Altera est ut sanguini admisceatur: ut ipsius aptus reddat ad membra flegmaticarum complexio-nus nutrienda in sanguine quorum quia ea est nutriturus ovis flegma actualiter esse secundum mensuram notam sicut est cerebrum: et hoc quod in duobus est repertum coleris.

Nunc ponit aliam causam necessariam: et est ut misceatur sanguini et reddat ad ipsius aptum ad nutrienda membra complexio-nus flegmaticarum que ita se habent etiam quod in sanguine quod est ea nutriturus flegma dicitur esse mixtum in certa et nota apud naturam mensura sicut cerebrum. et in B conuenit flegma cum duobus coleris: ut infra videbis. Nota tamen secundum mentem Aristotelis. quod flegma quod misceatur sanguini nutrituro cerebrum non transit in substantiam cerebri: sed sanguis solus ab hoc flegmate secum commixto alteratur certo pro modo alterationis. apud Galienum. de tractatu sit vere in substantiam membri et colera et melia. sed hec infra.

Inuatiua vero est ut humectet iuncturas et membra que multe exiunt motibus necessitas ei accidat propter calorem qui ex motu puenit et frictione: et hoc quod est inuatiuum stans in terminis necessitatis.

Nunc Avicenna enumerat causas inuatiua. et dicit quod causa inuatiua propter quam flegma transmittitur in totum corpus est ut humectet membra que existunt fortis motibus: et iuncturas ne nimium exsiccentur a forti calore quod puenit ex motu et frictione. sed hoc est inuatiuum tamen: non necessarium: sed tamen in termino necessitatis. Et clarum est ex mente Avicenne. quod B flegma trahitur a virtute attractiva membrorum. et pellitur ab expulsiva aliorum usque ad porositate extra venas: et seruatur propria flegmatis forma humectat modo determinato humectationis appropriate illis membris. Membra autem fortis motus propter iuncturas sunt musculi: ut patet. quia illi sunt vere habentes motiuam virtutem in se. Inuatiuum vero dicitur in termino necessitatis: quia propter inuatiuum necessario: sed non necessarium.

Non naturalis aut flegmatis. Aliud est superfluitas diuerse essentie usque ad sensus: et istud est mucilaginosum: et aliud est in substantia eque in sensu: et in veritate diuersum: et est flegma crudum. Aliud est valde subtile: et ipsius est aquosum. Aliud est valde grossum album. vix. et est illud quod vocatur gipsium: et ipsius est cuius subtile fuit resolutum: ideo quod in foraminibus et iuncturis diu fuit retentum: quod omnibus existit grossius.

Nunc determinauit de flegmate non naturali. et diuidit in tres. primo ponit distinctionem flegmatis ex parte substantie. 2° ex parte saporem. 3° sumit ex vixit modo species non naturalis flegmatis. ibi 2°. (Et ex flegmate.) ibi 3°. (Jam ergo declaratum.) Dicit primo. quod flegmatis non naturalis vna species est habens diuersas essentialis partibus quo ad grossitatem et subtilitatem: ita quod sensu discerni possit. et hoc vocatur mucilaginosum. Secunda species est flegma apparatus ad sensus equale. sed in rei veritate diuersum in modo substantie: quia vna partes habet grossiore: alia subtiliore. Tertia species est flegma valde subtile quod vocatur aquosum. Quarta species est flegma valde grossum album: et vocatur gipsium. Modus autem generis

*rati
ram
terr
ma
nerf
in m
vt b
litu
fleg
mo i
tale
cilag
facie
te m
peipe
coz.
ta 2°
fleg
ne ab
a nali
nali
peria
cieti
medic
flegm
ma aq
non
Sed
Galien
grossu
esse gro
Et si ap
in flom
dicit n
vo loco
Circu
siccu re
sibi dis
C Non
bumoz
me gen
ips tene
to giter
mo mix
coquit.
neraf. E
absoluti
C Ex
sulfure
Opz g v
C Ultim
fami. Q
in mo su
mucilag
est subti
Nam mu
neris ab
C Et e
omnil
et leni
sebum
rec pro
ri equi*

*Vide
ta m
fleg
fleg
rig*

rationis est: qz in foraminib⁹ z p̄cipue iuncturis longā mo-
ram trahit: z ibi paulatim dissoluto subtili remanet grossus
terreū: z hoc est grossi⁹ oib⁹ sp̄ibus flegmatis. ¶ Circa pri-
mā sp̄em attēde qz flegma dī hīc diuerse eēntie: qz hīs di-
uerſitatez iter ptes in grossicie z subtilitate sicut videmus
in muco qz p nares expellit. Lū ḡ aliqđ flegma habuimus
vt hoc mō ptes dīntes vocat mucilaginosum ppter simi-
litudinē. ¶ Circa secundam sp̄em flegmatis nota qz iuenit
flegma nō multā hīs in ptribus diuerſitate in mō sube: im-
mo ita modicū qz cōi sensu vulgariuz iudicare ē equale. Et
tale siue grossum siue subtile cōiter vocat crudū: z est mu-
cilaginosum. Lz forte sensus eruditi medici sufficeret ad
faciēdū iudiciū de ei⁹ diuerſitate. Nā sensus eruditi in ar-
te multas dīas faciūt p̄cipe v̄tutes iteriores q̄s nō faciūt
p̄cipe sensus: z si sint meliores i hoīe ierudito: vt 3° p̄nosti-
coz. cōmēto 7°. Et hoc mō itelligat equale in sensu. ¶ No-
ta 2°: qz omne flegma p̄t dici crudū: sed h̄ nomē sumit p
flegmate crudo i sp̄e flegmatis. Nā p̄ diminutā d̄coctio-
nē ab ea q̄ est in flegmate nāli plurimū tale flegma distat
a nāli. Dicit ḡ flegma crudum: flegma qđ deficit a dispōne
nālis flegmatis p̄ diminutā digōnē. Et si aliqđ flegma re-
periat̄ egle quo ad sensum distat a flegmate nāli in grossi-
cie: tñ qz plurimuz flegma h̄ dispōnis distat mō dicto. Jō
medici a pluri faciētes denomiātōez ipm fm gen⁹ vocant
flegma crudū. ¶ Circa tertiaz sp̄em flegmatis: nota fleg-
ma aquosuz dici valde subtile respectu aliozum flegmatū
z non respectu humorum.

Sed tunc est in se difficultas. vtz aliqđ flegma
sit hūoz subtilis. Et v̄ qz nō ex
Galieno. 4° de regimie sanitatis. dicēte. omne flegma esse
grossuz. ¶ Dic sunt duo modi. vn⁹ est dicēs omne flegma
esse grossum resp̄cū mediocris hūozis q̄ est sanguis nālis.
Et si appet aliq̄ hūiditas cū sanguie alba sanguie subtilior
in flōmia vel sputo dicūt eē aquositate nō flegma. ¶ Alij
dicūt nō repugnare aliqđ flegma sanguie esse subtili⁹. Ga-
lo loco allegato itelligere vt in plurib⁹. z hoc puto verius.
¶ Circa 4^{am} sp̄ez flegmatis nota qz nō obstāte qz sit actu
siccū resp̄cū cutis tñ est flegma: qz sua forma in nālistima
sibi dispōne regrit humiditatez z friditatez: vt supra dixi.
¶ Nota ē hoc flegma nō esse humores: eo mō quo sumit
humor in p̄n⁹ capli. ¶ Nota ē qz hoc flegma gipseū maxi-
me generat̄ circa iuncturas: qz ibi sunt magne cōcauitates
ipz tenētes z loca sunt debilia nō potētia expellere. Mul-
to ḡ iterueniēte tpe a calore resoluit̄ subtile z ex quodam
mō mixtiōis aerei cū remanēte sit albū. sicut albū oui cuz
coquit̄. ¶ Nota ē qz calore exteriorē sepe hoc flegma ge-
nerat̄. Et ideo p̄cipit̄ in passiōib⁹ iūcturaz dissolutiua non
absolui a mollificatiuis ne ingipsent̄ iuncturaz flegmata.
¶ Et ex hoc nota errorē mittentiū podagricos ad balnea
sulfurea. Nā fm plurimū redeūt cū iuncturis iduratis.
Opz ḡ vt secū mollificatiā vnguēta deferāt.
¶ Ultimo nota sufficiētiā huius distictiōis iudicio meo sic
sumi. Omne flegma nō nāle aut est equale quo ad sensuz
in mō sube aut nō fm plurimū. si p̄mū est crudum. si 2^m est
mucilaginosuz. Equale aut̄ f̄z plurimū quo ad sensuz: aut
est subtile valde z est aqueū: aut grossum valde z ē gipseū.
Nā mucus raro ē eglis aut medio mō z vocat̄ noie sui ge-
neris absolute crudū vitreū aut ad mucilagiosū reducīt.
¶ Et ex flegmate est quoddā qđ est salsum qđ
omnibus flegmatis specieb⁹ acuti⁹ est z ficci⁹
z lenius. Omnis vero salugis cause vt aquo-
se humiditati pauci saporis: aut priuate eo ter-
ree ptes aduste z plonū siccarū z saporis ama-
ri equali tēpamēto misceant̄. Si. n. multe fue-

rint amar⁹ sapor puenit: z ex hoc qđē silr filit sa-
les z aq̄ false: z est et cū sal fit ex cinere alchali:
z calce z ex alijs cū in aq̄ coquunt̄: z colant̄ z
coqt̄ illa aq̄ donec i sales coagulef. Silr quoqz
flegmati tenui qđ saporē non hz aut cui⁹ sapor
adeo est paru⁹ qz nō supat cuz colera sicca nā se
miscuerit adusta qlitatis admixtionem ipsum
facient salsum: z calefaciet. hoc igitur flegma
est colericum.

¶ Nūc ponit distinctionē flegmatis ex pte saporz. z diuidit̄
tur i duas. Nā p̄mo facit qđ d̄cū est. 2° de quodā speciali
flegmate ex pte saporis z modi sube ab alijs d̄ntē: deter-
minat̄ ibi (z est flegmatis.) ¶ P̄tia in tres. p̄mo determi-
nat de flegmate falso. 2° de acetoso. ibi (z ex flegmate) 3°
de p̄tico. ibi (z est aliud flegma.) p̄ma i duas. p̄mo de-
clarat h̄ flegma. oñdēdo cām sue falsedis. 2° ponit qđdas
d̄cū sal. cū ei⁹ expōne. ibi (Si vō dixi) Dicit p̄mo. qz ali-
qđ est flegma falsuz qđ ē oib⁹ sp̄ibus flegmatis acuti⁹ z ca-
lidi⁹. Et pacuti⁹ itelligamus magis penetratiū vel forti⁹
ipressiū suaz qlitātū. ¶ Dicit 2°: qz gnāliter cuiuslibz sal-
sedinis cā est vt hūiditas pauci saporis aut oīno ispidā mi-
scaat̄ p̄tib⁹ terreis adustis amari saporis tēpamēto equali
p̄portōato p̄ falsediē: qz si nimis multe fuerit iste ptes p-
ueniet̄. ide sapor amarus: z h̄ mō fiunt sales z aq̄ false: z ali-
qñ sal fit ex alcoli z calce z cinere z ex alijs cū in aq̄ coquū-
tur z colant̄: z coquit̄ aq̄ illa donec i salē coagulef: aut ista
dimitrit̄ donec p se coagulef. ¶ Dicit 3°: quo ad eādē ptes
filī mō iā dicto cū flegmati tenui non h̄nti saporē: aut h̄nti
ita modicū saporē vt nō supet. s. vtutē p̄tiū terreaz adusta-
rū cū cōmiscet̄ cola rubea sicca ad mixtione eglitatis. i. p-
portionata pro falsedine facit h̄ flegma falsuz z calefiet. h̄
flegma est. igit̄ ipsum colericū. ¶ Ubi nota falsedinē cau-
sari ex p̄mixtione terrei subtilis adusti cū hūido aqueo: vt
videri d̄z 2° methjurozuz. caplo de falsedie maris. z in de
sensu z sensato. z 4° de simplici medicina. z 5° colliget. Uex
nō opz hūidū aqueū p̄mixtū esse ampli⁹ terreo. Nā sales
coagulati sunt a calo qđ nō fieret nisi vincēte terreo in re-
manente. ¶ Nota 2°: qz siccū terreū adustū vbi multam
obtinuerit p̄portionē super hūidū cui miscef̄ facit ama-
rum saporē. Et iō hoc terreū adustū dicit̄ Aui. amari sapor-
is: nō qz in rei veritate sit amaz: sed qz amari saporis cau-
satiū si actio ei⁹ tēparef̄ ex hūido de se isipido vl̄ modū
ci saporis. ¶ Nota 3°: qz hic itelligimus de vera mixtione.
Nā p̄ iuxta positionē amari adusti cū hūido insipido fit
amaz remisse tñ imprimēs p̄ modū amari z nō modo sal-
si. ¶ Nota 4°: qz alchali est herba q̄ nascit̄ p̄p̄ mare z hz
salsum saporē: z ex eius cinēz fit vitz: cū aut̄ bulit̄ cinis in
aqua fit ad modū spume res postea dura z ponderās vt la-
pis q̄ est sal alchali. Quō aut̄ in genere sapor fit passio hu-
midi z quō dulce z amarū sint medij: videbit̄ in canonib⁹
sc̄di vniuersalib⁹. Ex his pz quō hoc flegma calm est respe-
ctu alioz flegmatū z quō fit in mari falsedo.

¶ Salie. vero dixit flegma hoc salsum fieri: p̄p̄
ipsius putredinē aut aquositate que ei admixta
fuit: z nos qđē dicimus putredinē ipm salsum
efficere. ideo qz in ip̄o adustionē facit z cinerei-
tate q̄ cū ei⁹ humiditate cōmiscet̄. Sola autem
aquositas cū ei admiscef̄ falsedinē in ip̄o effice-
re nō valz: cū ibi vlla alia nō fuerit cā. z mibi qz
dē v̄ qz ista: aut nō p̄mutationis est: s̄z cōtinui-
tatis. tñ. n. locutio cōpleta erit.

reposita dicitur salie
aut se dissimulata
app̄ b̄z tunc equali
oīe inq̄ ab̄ no p̄m
eis 3° d̄ ḡt̄m̄icariis

Vid. qz salado rumpat̄ a p̄daz p̄portiona
ta mixtiōe hūidi pauci saporis nūz p̄daz
p̄m adusta saporis amari d̄m̄o m̄i p̄daz
p̄m s̄r pauci p̄t̄iū p̄i multaz p̄t̄iū z r̄iā p̄
nūz p̄b̄m̄it̄ sapor amari qz salm̄

Nunc ponit dcm̄ Hal. circa gnationez hui⁹ flegmatis: dicens q̄ Hal. dixit q̄ hoc flegma fit ppter putredinē ipsius aut aquositate q̄ ei fuit admixta. **D**icit 2⁹ q̄ ipse cedit putredinez facere falsum flegma: q̄a facit in eo. f. flegmate adustione. i. facit esse cū flegmate vstū terreuz ⁊ cinereitate q̄ cōmiscet cū aquositate: sed sola aquositas nō facit aliqd falsuz. **I**ō vñ sibi q̄ dcm̄ Hal. sit itelligendū ppter: aut sumit copulatiue ⁊ nō disiunctiue: ⁊ itelligat ita putredinez ⁊ aquositate facere flegma falsum.

Et ex flegmate est qd̄ est acetosuz. ⁊ quēadmodū dulce ē scdm̄ duos modos dulce p̄ suaz eēntiā: ⁊ aliud ppter rē extraneaz ⁊ ei admixta fuit. similiter acedo flegmatis acetosi scdm̄ duos cōtingit modos. **U**no iō: qz res extranea ei admixta fuit que est colera nigra acris quā in subsequēti noiabimus. altero pp̄ causam que ī ipomet ⁊ tigit: ⁊ illud qd̄ est vt flegmati dulci quod diximus ipso dulci existente accidat sicut accidit alijs succis dulcibus q̄ prius bulliunt ⁊ postea acescunt.

Determinat de flegmate acetoso dicens q̄ est aliud flegma acetosuz. Et h̄ cōtingit duob⁹ modis: sicut ē dcm̄ de dulci: qz aut est pp̄ mixtionē rei exnec cū eo ⁊ h̄ res ē melancolia acris siue acetosa quā noiabimus in sequētib⁹: aut erit pp̄ cām in ipomet flegmate ⁊ tigentē. Et est vt flegmati dulci exnti accidit illud qd̄ accidit alijs succis dulcibus q̄ prius bulliunt ⁊ postea acescunt sicut vinum ⁊ succi fructuum. **D**ic tñ nota q̄ acetositas ē sapor fundat⁹ in suba frida subtili: vt sumit in canōib⁹ vlib⁹. scdm̄. ⁊ 4. de simplicibus. distinctōe 4. caplo p̄mo. **A**uer. tñ vult 2. colliget subaz acetosi passaz eē a calo: ⁊ illā esse causam q̄re incidit: s3 de hoc ifra. **E**x hoc apparet p̄mo: qz qd̄ est sapor acetosus p̄cedēs ī suo subo dulce sicut ī vuis ⁊ piris ⁊ prunis ⁊ multis alijs. Quidā vō fit post dulce sicut ī vino ⁊ succo fructuuz accidit cū dimittunt. Quidā aut̄ est sapor vltimus in subo suo p̄ digōnē acq̄situs sicut ī acetositate citri ⁊ ī q̄busdā generatis ⁊ limōib⁹ est videre. **C**ausa p̄mi est: qz ī q̄busdā est suba subtilis aquosa p̄us idigesta pp̄ calidi impotētiā. ⁊ iō frida an̄ digōnē sunt acetosa: sed digōnē cōpleta vigoza to calo dulcescūt. **N**ota tñ q̄ nō omne qd̄ sit dulce ē an̄ digōnē acetosaz: vt p3 in oliua ⁊ castanea: qz nō h̄nt partes subtilē aquosaz in q̄ ille sapor fundat. **C**ausa scdm̄ est: qz dulce cū putrefit exalat ab eo suū nāle calm: cū ḡ sibi coniungit suba subtilis aquea illa ifridat ⁊ sit acetosa. h̄ ḡ mō succi dulces p̄ ebullitōez ifrigidant ⁊ acescūt. Et hinc est q̄ ex his reb⁹ fit acetū agente actuali calo: vt p3 q̄ yrina nra maxime in estate acetosaf. nā actuale calm extriscū ifrigidat faciēdo euaporare nāle calm. **C**ā terty est: qz que dā sunt mixta ī sua p̄plone sibi optima determinantia sibi subtilitate humidā aquosaz ⁊ p̄plone fridā: ⁊ talia permanent acetosa ēt in sui cōplemēto sic q̄daz gnata. **P**3 2. ex dictis cā: q̄re acetū qd̄ fit ex vīo vlcera ⁊ rubificat nō obstate q̄ sit fridū. nā in eo sunt ptes fride ⁊ ptes aduste que ex putredie remāserūt: sed nō sic rubificat acetū rerū nō dū digestaz: ⁊ q̄bus putredo nō aduēt: s3 aliq̄liter rubificet. **P**3 3. q̄re Aui. noluit flegmati ī se accidere acetositate nisi qn̄ ex dulci putrescit. nam per viā diminute digōnis accidit flegma acetosum sine putredine: qz flegma bñ digestū est q̄si inspidū ⁊ in digōnē inspidi nō fit trāsitus p̄ acetosuz. **R**estat ḡ q̄ fiat p̄ ebullitōez vt d̄ in lra.

Sed bene est dubitatio: qz vñ flā posse fieri acetosuz p̄ solā diminutā digōnē sine putredie. nā stat flegma gnari in sui p̄mordio acetosuz in stō

pp̄ stomaci frigiditatez. ḡ stabit flegma acetosum gnari sine putredie sibi accite. **A**ssumptū colligit ex Aui. 13. terty. caplo de significatōibus dispōnū stomaci. Et p3 p̄na: qz frigiditas nō putrefacit. **D**ic sunt duo modi dicēdi: vnus est h̄tilis cōcedēdo q̄ stat cibū acetosari in stō ⁊ ide gnari flegma p̄ digōnē diminutā malā: s3 h̄c digōnē dimiutā dixit esse ex toto diuersaz a digōnē bona. Et tūc dicit dcm̄ Aui. h̄ nō esse ad ponendū omnes modos q̄b⁹ p̄t flegma acetosum generari. Sed est vnus exemplum modozum quibus p̄t fieri flegma acetosum in substācia sui. **N**ec sequit tñ ex isto omne flegma an̄q̄ fiat nāle esse acetosuz: qz diminuta ei⁹ digō que est ante cōplemētū nō facit acetositate excludēs bonā: imo p̄ bone ⁊ via in eā: sed nō sic illa diminuta digestio que facit acetosuz. **U**el aliter potest dici q̄ semper in generatiōe acetosi flegmatis fit p̄ternālis ebullitio rei que in flegma acetosum conuertit: ⁊ hoc vult hic Aui. qz flegma acetosum generat sicut acetositas accidit dulcis succis q̄ prius bulliunt: sed nō est eius itentio q̄ semp flegma acetosum fiat ex dulci cuz sit imediate in stomaco ex cibis generari. **O** aut̄ ī talis acetositate generatione accidit p̄ternālis cibi ebullitio. potest itelligi ab Aui. caplo dicto. **U**lt. n. q̄ acetositas significat frigus min⁹ frigore cū quo nō digerit̄ cibus. **O**mnino ḡ tūc fit illa qua trāsmutatio cibi a calore: ⁊ qz illa est cōrupta digestio. ideo p3 illā trāsmutationē dici debere ebullitionē p̄ternaturam. Et h̄ videt̄ velle Hal. 4. de simplicibus. distinctōne 3. caplo 3. q̄ motus accis nō accidit nisi cib⁹ alteret̄ p̄ caliditate stomaci: sed caliditas nō possz sup̄ cibum: ita vt mutet ip̄s. **U**nde cludit acetositate generari: qz res sunt a caliditate alterate: que tñ nō p̄t super rē victoria cōpleta q̄ p̄cipue veritatez h̄z in nostro corpore. **E**x q̄bus dictis colligit̄ nō esse de itentione Aui. soluz flegma dulce posse hoc modo acetosari.

Nota vltorius q̄ acre significat generaliter oēm saporē mordicantē linguā. ⁊ iō acutus amarus ⁊ acetosus vñ sapores acres. Et h̄ potest sumi a Halie. 4. de simplicibus. distinctōne 4. caplo p̄mo. **L**um ḡ d̄ melancolia acris itelligatur acetosa. de qua infra dicef. Et ista cum permiscet̄ cum flegmate. tūc aggregatū fit acetosum ⁊ nō per eēntia flegmatis: qz nō est in flegmate subiectiue ille sapor. Et ex hoc inferf q̄ acedo p̄prie sumpto vocabulo nō est sapor: sed dispō tangibilis. vide Hal. loco allegato. **U**ltimo videtur ex dictis omnibus colligendū q̄ est difficile colerā rubēā fieri acetosam aliquo duoz modoz: qz multū est calida: ⁊ anteq̄ ad gradū veniret frigoris p̄ acetositate acq̄sitas corrumperef: sed de sanguine precipue subtili aquoso videtur possibile.

Et est aliud ponticū cui⁹ dispō est quēadmodū hec dispō. fortasse. n. erit ei⁹ ponticitas propterea q̄ colera nigra pontica ei admixta fuit: ⁊ fortasse erit ei⁹ ponticitas pp̄ cām qua ī se vebemētī ifridatōe ifridatū est adeo q̄ ei⁹ sapor ad ponticitatē sit conuersus. ideoqz ei⁹ aquositas congelata est: ⁊ ad siccitate parum ⁊ terrestitate altera est: ⁊ neqz fuit calor debilis qui ipsum bullire faceret ⁊ conuerteret in acredinē neqz calor fortis q̄ ip̄m cōqueret.

Nunc tangit flegma ponticū. dicens q̄ aliq̄d est flegma ponticū. Et h̄ cōtingit dupliciter. sicut dictuz ē de flegmate acetoso. **A**ut. n. est ponticū p̄pterea q̄ sibi fuit admixta melancolia pontici saporis aut propter cām in se ip̄o. **N**am flegma fortassis fuit ifrigidatuz valde ⁊ igrossata eius bmiditas: ita vt ad terrestitatē quodāmodo accidere ⁊ nō

fuit ibi caliditas debilis que ipm bullire faceret & in acre-
 dinem puerteret: nec calor fortis qui ipz coqueret. **C**ir-
 ca partē nota pmo. qd sapor ponticus cū pprie accipit signi-
 ficat sapore qd corrugat linguā forti corrugatiōe ppter siccī-
 tatē ei coniunctā & carens acredine. Sicut verbi gratia sa-
 por sorbolaz ante maturitatem vel ligni viridis quercus.
 Sapor vero stipticus corrugat linguā minori corrugatiōe
 ppter humiditatem aditā in eo supra ponticū. vere ponticū
 ergo & intense est terreum frigiduz: vt sumif. 4. de simplici.
 caplo. 7. **C** Nota 2: saporē stipticū esse saporem pontici. 3
 remissum. hoc sumif. ex Halie. loco allegato dicente. Dico
 ergo qd sapor stipticus non est nisi sapor ponticus debilis.
C Ex his sequit. pmo. nullū flegma nisi gipseuz esse vere
 ponticū & intense: qd nullū tale est terreum. **C** Sequit. 2:
 qd nos intelligimus hic per ponticū: ponticū remisse & tale
 est stipticū. & ideo nō fuit oportunum qd Auicē. spāliter de
 flegmate stiptico aliter determinaret. **C** Nota 3: flegma
 posse fieri ponticū: aut qd ex chilo aut cibo pontico fit: aut
 qd fuit pus grossum & congelatū est exprimēdo humidum
 vel terrestrificādo remanēs per admixtionē melancolie:
 sed pmo hōz modoz Auicē. vult intelligere nos per se-
 cundū. **C** Nota 4: ex pontico: aliquādo transire in dulce:
 aliqū in stipticuz: aliqū in acetosum. Et modus est positus
 a Hal. caplo statim allegato. nam cū ponticū sit frigidum
 terreū ipsum aut permutat a puro calido. & tunc dulcescit
 vt apparet in castanea: aut pmutat per admixtionē humi-
 di mediocris & fit stipticū aut p admixtionē subtilis humi-
 di: & sic trāsīt in acetosum. precipue cū calor in ipsuz opera-
 tur. Et ideo pontica vō sunt fridiora stipticis & acetosis: lz
 acetū magis ifridet: qd magis in pfundū penetrat. **C** Ul-
 timoz flegma ponticuz esse grossum in suba.
C Et est flegmatis species vitrei spissi grossi vi-
 tro liquefacto silis in sui viscositate & ponde-
 rositate: qd plerūqz est acre: & plerūqz sapores
 nō habebit: & vñ qd illud ex eo qd est grossuz sa-
 pore nō hñs sit crudū: aut conuertit i crudū: &
 hec qdez est illa flegmatis spēs q in pncipio rei
 erat aquosa frida: q neqz putruit: neqz res alia
 ei admixta fuit: s; sic pmanet recondita donec
 fuit igrossata: & friditas fuit ei addita.
C Nunc determinat de flegmate vitreo dicēs qd est flegma
 aliud in modo sube a flegmatibus supra distinctis qd est vi-
 treū spissuz grossuz simile vitro liquefacto in viscositate &
 pōderositate. Et illud quādoqz est acre. i. acetosozuz: qñqz
 est saporē nō habens. **C** Dicit 2: qd sibi videt qd illud fleg-
 ma vitreū est qd saporē nō habens sit crudū. Si capiatur
 crudū p omni flegmate quo ad sensum in suba equali & di-
 uerso fm rem: aut cōuertat in crudū per sui eliquationē.
 Si sumat crudū vt importat flegma mediocre in substan-
 tia apparet vniforme: sed exñs iequale: & hec est spēs fleg-
 matis q in pñ: fuit aquosa & frida nec putruit: neqz res alia
 aliud humor ei admixta fuit. vñ acgreret sapores: sed sic
 māsit recōdita donec fuit igrossata & friditas ei fuit addi-
 ta. **C** Nota g h flegma spāliter hic notificatū ab Auicē. qd
 videtur difficilis modus generationis eius & posita est de-
 terminatio in fine que placuit Auicē. Modus generatio-
 nis vnus est dictus. Alius pōt esse p admixtionē melanco-
 lie igrossantis & acetosantis. Vel 3: ex qualibz alia spēs fleg-
 matis congelata excepto gipseo. **C** Et si querat vbi pōt h
 flegma: ita fridum generari vel tm in corpore viuente cō-
 gelari. Dicit qd in itestinis grossis & iucturis: vt colligit 2:
 iterioz. In fridās aut est illius forma nō impedita ab illis
 membris ppter illoz debile calozē. **C** Ex his p3 h flegma
 aliquādo esse ponticū quādo. s; ex pontico generat & nō so-

lum esse illoz duoz modoz qd hic dicunt. Sed Auic. expli-
 cuit illos de gbus minus vñ: qd acetositas fundat in humi-
 do subtili: & tamē iuenitur in isto flegmate grosso. pōt ergo
 multo magis ponticitas. Itēz faldedo pōt i eo remanere vt
 apparet in multis mucis grossis & tm salis.
C Jam igit declaratū est qd corrupti flegmatis
 modi ex pte sapoz ipsi sunt quoz: saluz: acre:
 ponticū: & insipidū. Et ex pte sue eētie sunt qd
 quoz aquozuz: vitreū: mucilaginosuz: & gipseū.
 crudū nō in collectōe mucilaginosi pntet.
C Epilogat p3. cām vō qre crudum ad mucilaginosum re-
 ducit: qd crudū in rei veritate est inaequale i partibus suis:
 lz nō apparet & est satis grossum.
C Colera aut rubea: alia est nālis: alia est que ē
 supfluitas nonnaturalis.
C Dic determinat de colera rubea que hodie absolute vo-
 cat colera. Naz h nomē dē qñqz de omni humore: vt i illo
 affo. secunde particule. Si febris nō a colera habeatur &c.
 Quoz p melācolia & colera rubea: qñqz pro sola colera ru-
 bea. Et didit in duas partes. pmo ponit distinctōez. 2.
 membra declarat. ibi 2: (Naturalis est.) Dicit pmo: qd co-
 lera rubea. alia est nālis. alia supfluitas preter naturā.
C Nota h scdm mentez Aристо. 2: de partibus. & Auer. 2:
 colliget. ois colera est supfluitas. Sed iuxta mentem Hal.
 2: nāliū vtrū. caplo vltimo. Lōcipi vñ solū humorē pter
 nām dici supfluitatē: & hoc mō sumif. hic.
C Naturalis est spūa sanguis cui color est ru-
 beus clar: & est leuis acuta: & qto magis fue-
 rit calida erit ei rubedo maior: que cū in corpo-
 re gñat in duas diuidit ptes: qñ vna cū sangui-
 ne vadit: & altera ad cistim trāsmitit fellis. illd
 vero qd d ea vadit cū san. cū ea penetrat cā ne-
 cessitatis & iuuamenti. Necessitas vero est vt
 sanguini admisceatur ad nutrienda membra in
 quoz complexionibz magnā colere rubee ptes
 esse oportet secūdū modū quem meretur de di-
 uisione sicut pulmo. Sed iuuamētū est vt san-
 guinez subtiliet: & in itineribz ipm penetrare fa-
 ciat. Qz vero de ea colatū ad cistim trāsmitit
 fellis causa necessitatis trāsmitit & vtilitatis.
 Necessitas autem: aut est secūdū totū corpus
 qd est ipm a supfluitate mūdare: aut secūduz
 vnū ipsius membz qd est fel nutrire. vtilitatis
 vero duo sūt iuuamēta. vñ est. intestina a ster-
 core & flegmate viscosē abunere. & aliō intesti-
 na & ani musculos pūgere vt quid sit ei necessa-
 riuz sentiat & egesit. **C** Notat. Ideoqz sepe
 accidit colica cā opilationis que fit in foramine
 qd a felle descēdit ad intestina.
C Notificat membra: & diuidit hec pars in duas. scdm duo
 membra. ibi 2: (Nonnaturalis) De pma dicit pmo. qd co-
 lera nālis est spuma sanguis coloris rubei clari leuis acu-
 ta: que quāto fuerit calidior: erit eius rubedo maior. **C** Di-
 cit scdo. qd ista colera nālis cuz generat in epate diuidit in
 duas partes: quaz vna vadit cū sanguie p totū corpus & re-
 liqua vadit ad cistim fellis. **C** Dicit 3: qd illa que trāsīt p
 totū corpus trāsmitit causa necessitatis & causa vtilitatis:
 Necessitas est vt misceat cū sanguie ad nutrienda mēbra

spuma
 vide qd qñ abire dicit
 qd quāto magis rubedo
 habet: vñ de eis qd
 erit: sicut vñ sola
 rubedo: & alba qd
 mūdior: vñqz alba
 eis qd sūt dicitur
 tener: vñ nālis
 bidit & vñ nālis
 ista vñ p3.

colerica in quoz sanguie q est nutriturus illa mēbra colerica opz esse colerā sicut pulmo: sed eius utilitas est subtiliare sanguinē vt penetrer facilliter. ¶ Dicit 4° q ista colera q vadit ad chistiz fellis vadit causa necessitatis r causa utilitatis. Necessitates sunt dne. vna fm corpus totū r est mundificare sanguinē a nimietate colere: r alia est fm vnū particulare mēbz r est nutrire chisti fellis. Inuamēta vō sunt. vnū est abluere iestina a stercore r flegmate viscofo. Secunduz est stimulare iestina r musculos ani vt incitent ad emittendū feces r vt sentiant hoc qd est in eis. ¶ Ultimo dicit ppter hanc causaz sepe accidit colica ppter opilatiōez viaz vel foramis que sunt in fel r iestina. Et ego hoc sepius in hycericis vidi. ¶ Circa p̄mum dictum nota p̄mo. q ista notificatio nō ponit hic p bona descriptione cōi ad cōem colerā nālez. Nā ista que est in chisti fellis nō est rubea: vt notat experientia: r est tamē naturalis. ¶ Vult ergo Auicē. facere nos cognoscere maxime illā que cū sanguie vadit tāqz difficiliter cognoscibilē. Nā reliqua iuenit per se pura in felle. r ideo facilius cognoscitur. Sed ista que vadit cū sanguie est humor qui cuz euacuat simul cū sanguie est aptus supnatans ad moduz spume cuz qbusdā ampullis r est rubea rubedine clara r acuta in sapore: r quāto fuerit calidior ista: eadē erit tāto rubicudior. ¶ Nota 2° q lz spuma fiat māliter ex vapore r re viscosa. nā nō est nisi aggregatio ampullaz: vt in cōmento illius affo. scōe particule. Strangulatoz r dissolutoz r c. tñ hec viscositas nō opz q sit multa: imo viscositas in nāli colera iuenta ad h sufficit: cū etiā aque viscositas sufficiat: vt p3 per experientia. Et ex Hal. colligit de aqua pura clara q in ea fit spuma. 2° p̄nosticoz. cōmento. 46. Colera q in flobotomia petit supiora: r vapores grossi a sanguie ascēdentes itrant subam eius r subleuant cū ex toto frangere nō possint fiunt ampulle: r hoc mō colera est spuma. In qbusdaz tñ valde hec colera adheret sanguini: r aquositas supnatat. Et ideo dixit Isaac q flegma est spuma sanguis: qz supnatat hec aquositas q vocat large flegma. ¶ Utrū aut in venis stet colerā esse spumaz: puto esse possibile: sed Auicē. nō dixit ad hūc sensuz. ¶ Circa dcm scōm considerat q colera generat in corpore boza generationis sanguis in epate: r tunc dispartit epate transmittente r alijs membris attrahentibus.

Sed dubium est vtz necessariū sit ex quolibz chilo ex quo generat sanguis generari colerā. ¶ Dic sunt duo modi dicēdi. vnus hētilis cōcedēdo ex chilo generari nō posse sanguinez qn si debito tēpore maneat generet colera: qz glibz chilus bz ptez pportioatā generatōi colere q epate potēte generare sanguinē cōuertit in colerā: r h p̄cipue in epate naturaliter disposito. ¶ Qd si ponat chilū esse in quo nō sint nisi partes pportionate sanguini r flegmati dī q hoc repugnat chilo sicut ligno repugnat esse r nō hēre partes terre pportioatas. ¶ Alius modus est pcedēdo h esse possibile. s. generari sanguinē ex chilo r nō generari colerā etiā in epate naturaliter disposito: r hoc in casu statim posito que admittūt. Medico aut sufficit q in corpore sano debite recto qn generat sanguis ex quadā parte chili generat colera. ¶ Circa 3^m dcm attende q per necessitatē itelligimus illud sine quo nō contingit pmanere. Et p iuuamentū debemus itelligere hic oēm utilitatē necessariā. r tūc p3 totū. Nam fm mentē Hal. pulmo nō posset nutrir nec alia mēbra colerica nisi colera esset p̄ mae nutrimentū. Et fm sequētes Ari. q dicit solū sanguinē nutrire. sanguis nutriturus pulmonē recipit q̄daz alteratōez a colā: quā ab alio recipe nō possz. r ideo colerā admisceri est necessarium p nutritatiōe pulmonis subtiliari sanguinem non est ita necessarium cum possit ab alio subtiliari.

Sed hic cadunt alique dubitationes. Prima q colera est calidior: vt illa q vadit ad chistim vel que trāsit cū sanguie. Secūda que ē maioris q̄tītatis. Tertia que est grossior. ¶ Pro p̄ma dī cōlter q illa q vadit ad chistiz ē calidior: qz est purior. Et Ha. 2° p̄nostico. cōmento. 37. videt velle illū humorē q est purus esse intensiorē in suis qualitibus. P3 etiā: qz flobotomia facit furere colerā. q sanguis refrenat eaz a caliditate nimia. Illa q̄ que separata est a sanguie ē calidior. ¶ Pro 2° dubio credo multo ampliorē quātitatē cū sanguie trāsi re: sed hoc nō est certū. nam omni die cū fecibus multum emittit. ¶ Pro 3° p̄t vtraz p̄s teneri. Videt tamē velle Hal. in colera puriori calorē cōsumpsisse humiditates. r in grossasse. n. loco allegato. Sed q vult opposituz dicere. respōdet Ha. ibi loq de colera p̄ter nām: vt p3 ibidē.

¶ Alterius nota q chistis fellis qd hic vocat fel nutrit colera nō p̄p̄ia nutritiōe: sed voluptuatiōe quadā qua cōseruatur r fouet ab ea ppter nālem conuenientiam r sine ea pieret. ¶ Nota vterius in iestinis ppter sui frigiditatē generari multū flegma viscosuz: r qz multa indigaz ad ea trāsmittunt. iō nā ordinavit quadā viaz inter fel r p̄mum iestinū per quaz colera transmittit r vocat porus felleus r trāsmissa colera sui absteriōe r solutiua vtute abstergit iestina ab illo flegmate r sui acuitate pūgit iestina r stimulat ad expellendū. Nam iestina nō sunt multi sensus in qbusdā vadit et via vna ad fundū stomaci ad hoc vt ibi vigorato calore melius compleat digestio. In homine tamen nāliter disposito ista via est parua: sed in aialibus comedētibz cruda r de rapina viuētibz est maior: r multū ad fundū stomaci transmittit vt iuuet eoz digō. Dec q colera est q tingit feces. r iō albedo sigt hycericia r opilatiōē in poro felleo r opilatio est vtriusqz cā. s. hycericie r albedinis fecū. ¶ Et ex hoc p3 causa: quare aialia rapacia habent albas feces sicut lupus r canis: qz in illis colera vadit ad fundū stomaci nō ad iestina.

Sed est dubitatio qre cuz in stomacho multa flegmata generent nō ordinavit nā coleram ibi transmitti. Dicit 3° Hal. 4° de utilitate particulaz q colera illuc transmissa deiceret appetitū r cōmoueret ad vomendū. q ad ista nocumenta vitanda nō multuz transmittit illuc de colera. Et ex hoc p3 qre in habentibus latam viaz a felle ad stomachum accidit vomitus colere: vt sumit secundo regni. r dicuntur infelices a natiuitate r c.

¶ Nonnaturalis vero colera alia est que a natura egreditur propter causam extraneam que ei admiscetur: alia est que a natura egressa ē propter cām in se: qz eius suba est nōnālis.

¶ Dic determinat de colera nōnāli: r diuidit in duas. Nam p̄mo ponit vnā diuisionē. 2° mēbra diuisionis declarat. ibi. (Partis p̄me) Dicit p̄mo. q colera nō nālis est duob^o modis. vnus est ppter rez extraneā ei admixtā. alius est vt sit egressa a nā. Ubi per nōnālem coleram itelligit hic illaz q nō est apta sine p̄ternāli nocumēto vt nā cōsequat per eaz finē quem itendit ex colera.

¶ Partis prime est alia que est scita r famosa: r est illa cui extraneum illud quod est admixtū est flegma cui^o gnatio magis est in epate: r alia est que i minoris fame r ex illa cui extraneū qd admixtum est melancolia.

¶ Nunc declarat membra diuisionis. r p̄mo p̄mū: deide secundū. ibi. (que vō i suba) Prima in duas: qm p̄mo ponit diuisionē cū generali membroz dclaratōe. 2° spālius mēbra declarat ibi. (Nota aut.) ¶ Dicit p̄mo. q colera non

fit causa colicæ

q̄ rō in allegorū
 p̄p̄ia p̄ma q̄ colerā
 nō subtilis nō p̄
 vltimis p̄p̄ia p̄p̄ia
 q̄ vltimis p̄p̄ia p̄p̄ia
 vltimis p̄p̄ia p̄p̄ia
 vltimis p̄p̄ia p̄p̄ia

no
 re
 no
 L
 ta
 cō
 lit
 qz
 q̄
 cū
 nō
 te
 alt
 nō
 fle
 nō
 cen
 ner
 sua
 pi
 tur
 tali
 mo
 tre
 fleg
 feb
 do
 ped
 quo
 fel
 fic
 C
 sign
 gna
 bic
 vige
 rim
 vna
 cess
 ma
 Al
 natu
 tionē
 p̄p̄e
 tan
 nis a
 fieri
 ra di
 adm
 to. r
 guis
 dual
 C
 est c
 cole
 q̄nq
 ouo
 C
 ea q
 q̄co

*videtur quod ex p[ro]mixione colere n[on] n[atur]alis...
no[n] p[er] se fieri b[ea]t[us] co[n]t[ra] n[atur]am n[atur]e...
mod[us] mixtionis h[oc] p[ro]p[ri]e d[icitu]r...
medicis aut[em] p[er]tinet in q[ui]bus d[icitu]r...
in p[ro]p[ri]e b[ea]t[us] d[icitu]r.*

naturalis ppter cōmixtionē rei cōnece est duoz modoz.
Aut. n. est scita ⁊ famosa q̄ est talis ppter p[ro]mixtionēz cole-
re cū flegmate ⁊ huius generatio magis in epate aut ē m[en]-
nozis fame: ⁊ est ppter p[ro]mixtionē colere ru. cū melācolia.
Cōsidera ḡ q̄ colera nālis d[eter]minat sibi modū sube ⁊ q̄li-
tatez merito: quoz nā pōt conseq̄ finē quē intendit modo
cōtingit ex p[ro]mixtionē eius cū flegmate. siue illud flegma
fuerit naturale: siue nō pmutari colerā in mō sube ⁊ equa-
litatez: ita vt inde nā nō sequit̄ finem intentū ex colera:
q̄ fit colera viscosior grauior grossior fridior: vel ecōuerso
q̄ debeat: ⁊ ita ēt contingit ppter melancolie mixtionem.
¶ Ex B p[er] solo dubiū. an ex p[ro]mixtiōe flegmat[is] naturalis
cū colera vel etiaz melancolie naturalis possit fieri colera
nōnaturalis. nā B est cōcedendū. ¶ Nota 2°: q̄ nō obstan-
te q̄ flegma sit valde viscosum. Tamē est possibile ipsum
alteri humori p[ro]misceri: sed B bene fit difficile: q̄ viscosum
nō valde facile diuidit̄ ad minima. Et ideo si Isaac dicat
flegma nō p[ro]misceri cū colera: intelligat̄ hoc eē difficile
nō impossibile. ¶ Nota 3°: q̄ mixtio istoz humoz[um] adiu-
cem aliq̄n fit per solā diuisionē ad minima ⁊ iuxta positio-
nem sicut aqua misceat̄ vino in ciato ambobus humozib[us]
suam formā seruātibus. Quādoq̄ vero stat ambos corrū-
pi ⁊ tertiū generari: sed cū ita contingit hic tertiū sapit na-
turam dominātis in mixtionē. ¶ Nota 4°: q̄ multotiens
talis mā mixta per iuxta positionem penetrat ⁊ ambo hu-
mores intrans: sed vnus p[ro]ncipaliter ⁊ per motuz eius ⁊ pu-
tredinē alter mouet̄ ⁊ putret: q̄ q̄ tangitur a putrido pu-
trefit. verbi grā. in mixtiōe p[ro]ncipaliter colera putrefit ⁊
flegma ppter colere putredinem sibi vicine. In isto ḡ casu
febris denominat̄ ab humore. i quo p[ro]ncipaliter est putre-
do ⁊ seruat p[ro]dū motū illius humoris deductis alyz im-
pedimentis: ita q̄ in casu dicto febris fieret tertiana ⁊ non
quotidiana. ¶ Ex isto cūz paucis adiūctis p[er] esse possibile
febrē pendētē a pluri flegmate q̄ colera esse tertianaq̄
sicut pendētēs a pluri colera q̄ flegmate esse quotidianā.
¶ Et ex B p[er] in p[ro]ctica: q̄re i febribus flegmaticis q̄nq̄
signa colere dñantur. Et in colericis q̄busdā dominant̄ si-
gna flegmatis: sed de hoc in alio loco. ¶ Attende vlt[er]ius
hic q̄ maxime in epate generatur colera q̄ ibi maxime
viget calor humoz[um] p[ro]mixtura: ⁊ ibi etiā generatur plu-
rimi humores. poss[un]t tñ in venis ⁊ alibi generari. Dicit̄ aut̄
vna satis nota ⁊ famosa: q̄ pluries visa ⁊ in vomitu ⁊ in se-
cessu q̄ alia: q̄ melācolia nō tante est q̄ntitatis quāte fleg-
ma: nec ita faciliter p[ro]miscet̄ sui maiori grossicie.

Ultimo cadit hic dubiū. vtrū p[er] sanguis mix-
tionēz possit fieri colera nō-
naturalis. Et videt̄ p[ro]mo. aperte cōcedendū q̄ per admix-
tionē sanguis nōnaturalis possit fieri colera nonnaturalis
ppter malas qualitates sanguis coleram a sua natura mu-
tantes. ¶ Secūdo concedendū ex nimia p[ro]portōe sangui-
nis ad coleram: coleraq̄ posse remitti in calore ⁊ siccitate ⁊
fieri grossiorē cū sanguis his tribus modis a naturali cole-
ra distat. ¶ Ex quo sequit̄ ipsam posse fieri per sanguinis
admixtionē recedētis a p[ro]prio temperamēto colere debi-
to. ⁊ per p[ro]p[ri]e posse fieri nōnaturalē. Et sic nō obstat q̄ san-
guis sit benignissimus humoz[um] per appropinquationē gra-
dualē ad ip[s]z aliqd fit malignū. Et in hoc nō ē dubiū.
¶ Hora aut̄ ⁊ famosa aut est colera citrina: aut
est colera vitellia: flegma nāq̄ cui admiscetur
colera: q̄nq̄ est tenue: ⁊ generatur inde prima:
q̄nq̄ est grossuz ⁊ generat̄ inde sc̄da. s. colera q̄
ouoz vitellis filis existit.
¶ Nunc specialius hec membra declarat. ⁊ p[ro]mo notaz. 2°:
eā que ē minoris fame. ibi (Que aut̄ minoris.) Dicit̄ p[ro]mo.
q̄ colera nota ⁊ famosa aut est citrina aut vitellina. Nam

flegma qd miscetur colere aut est subtile ⁊ generat̄ ide co-
lera citrina: aut grossum ⁊ generatur inde colera vitellina.
¶ Ubi nota. q̄ de colera citrina q̄ fit p[er] flegmatis admix-
tionē oēs concordant. Sed de vitellina aliter videt̄ loqui
Sal. 2°: virtutū naturalium. caplo vltimo. ⁊ 2°: p[ro]nosticoz. cō-
mento. 37. quā hic Auicē. vult. n. colerā vitellinā generari
p[er] adustionē ⁊ assationē colere naturalis. Et ideo esse gros-
siores ⁊ rubicundiores ea que est naturalis in felle. Unde sic
ad lram dixit sc̄do nāliuz. loquens de nāli colera. Subtile
aut̄ hoc est ⁊ humidū ⁊ fluxibile. nō sicut cū assatū vltime
xanthū fit ⁊ igneū ⁊ grossum ⁊ vitellis ouoz simile. Auer.
etiā 3°: colliget. huic opiniōi videt̄ assentire. dicit de coleris
nōnaturalibus. vna eaz est q̄ similat̄ vitellis oui qd natuz
est illo die. Et Sal. dicit in pluribus locis q̄ hec spēs cole-
re est calidior nāliter ⁊ paulo post addit: ⁊ sensus visus in
hoc adiunat Sal. ¶ Mibi v[er]o concedendū esse aliquā esse
colerā grossam in grossitie vitelloz oui que est talis p[er] assa-
tionē vt dicit Sal. ⁊ Auer. Et aliquā esse grossaz p[er] admix-
tionē grossi flegmatis: vt dicit Auicē. ⁊ vtrāq̄ posse vocari
vitellinā ppter illā similitudinē quā h[ic] cū vitellis ouoz: ⁊
iste discernunt̄ abinuicēz: qm̄ in vitellina p[ri]ma est rubedo
maior ⁊ nō est viscositas: sed in sc̄da est palleo quedam ⁊
est viscositas. ⁊ p[ri]ma est calidior nāli colera: ⁊ sc̄da est frigi-
dior. Et h[ic] solent dicere doctores q̄ vitelloz oui: qdaz sunt
valde rubicundi: ⁊ quidam pallidi ⁊ illi pallidi simulantur
colere vitelline mixte: ⁊ alij simulantur colere p[ri]me: ⁊ sic
ambo verificantur.
¶ Que aut̄ minoris est fame est illa que colera
vocat̄ adusta que aliquo duoz generat̄ modo-
ruz. vnus est vt colera in se aduratur ⁊ accidat
in ea cinereitas: sed eius subtile non separet̄ ab
ipsi[us] cinereitate: imo cinereitas in ea continea-
tur. Et hec qdē est peior. Et alius est vt colera
nigra extrinsecus ad eam veniat: ⁊ cū ea miscea-
tur: ⁊ hec qdem est melior. hui[us] aut̄ spēs colere
color est rube[us]: sed nō est clarus neq̄ floridus:
imo est magis silis sanguini: s̄ est tenui[us]: ⁊ ple-
rūq̄ a suo colore p[er] aliq̄s mutat̄ cās.
¶ Dic notificat spāliter 2^m memb[er]z. Et dicit breuiter q̄ il-
la que ē minoris fame est illa que vocat̄ colera adusta. Et
est duob[us] modis. Unus est vt colera s[ecundum] partē adurat̄ ⁊ re-
maneat in ea cineritiū qd nō separat̄ a subtili alterius par-
tis. ⁊ hec est peior de istis duabus. Secūdos modus est. q̄
colere misceat̄ melancolia naturalis: ⁊ ita fiat sicci[us] ⁊ pre-
ter nām ⁊ illa est melior: ⁊ color istius sc̄de spēs est rubeus:
sed nō est clarus nec floridus: imo est magis similis sangui-
ni ⁊ est tenuis: sed tñ plerūq̄ a suo colore mutat̄ ppter ali-
quas cās. ¶ Nota hic p[ro]mo. q̄ hec colera d[icitur] adusta: q̄ sic-
cior naturali sine vera adustiōe: q̄ sine calefactiōe. ¶ No-
ta 2°: adustionēz q̄nq̄ siue cōiter p[er] omni terestricatione
siue fiat resolutio hūido remanēte terreo: siue fiat per ter-
rei admixtionē. Quādoq̄ vero p[ro]p[ri]e apud medicū impo-
tare opatōez calidi ignei p[er] quā in eo qd adurit̄ grossum re-
manet in terra: vel descēdit ⁊ subtile humidū ascēdit. siue
hoc fiat p[er] putredinēz siue nō: vt pōt sumi 2° hui[us]. caplo de
causis calefacientibus. Quāq̄ sumit̄ p[ro]p[ri]e apud p[ro]hos
p[er] operatōe dicta nō facta a putrefactōe. Dupl[ic]i. n. cōtingit
a calido extraneo separari in mixto. hūidū a sicco. vno mō
p[er] putrefactionē. alio mō p[er] adustionē. ⁊ differūt. Nā putre-
factio est corruptio innate caliditatis ab aliena caliditate:
cū ppter ipotentia caliditatis nālis supra humiditatez re-
gulādo extranea[rum] humiditas a calore alieno: ita vt p[er] illud
fiat iconueniēs forme sue ⁊ caliditas corrumpat̄: ⁊ cū h[ic] nō

*V[er]o colera b[ea]t[us]...
n[atur]a p[er] adustionē...
r[ati]o colere n[atur]e...
lidiōz n[atur]e...
e abnois colera...
lina gr[ati]a...
oz Arguatis...
frigidior...
epi...*

*Videtur qd dupl[ic]i...
git hūidūz...
p[er] p[ro]p[ri]e...
vno mō p[er] putre-
factio est corruptio...
e alio mō p[er] adustio...*

fiat alicui forme mixti ueniens. Adustio uero est cum propter violentiam exnee caliditatis et si inata sufficeret ad suum humidum regulandum fit humidum ut predicium a sicco separatio. Et ideo adustio dicitur corruptio violenta et putrefactio naturalis. 4. methauro. Deficiente. n. principio intrinseco et impotente fit putrefactio: s. Albertus putet in putrefactione educi humidum a calido naturali quod agit magis secundum quod calor absolute: et deficit in naturalitate ex aliqua causa quod non uel mihi uel et conuersiue uel ruz: sed adustio principalis causa est extrinseca. **¶** Ex B p3 prima species huius colere fieri sine putrefactione cum a forti calido assante contingat: ut dicitur 2. pronostico. et 2. pronostionu. locis aliegatis. **¶** Pro 2. quere Auer. 3. colliget. dixit febres que dicitur arabice sefraria: et apud nos causon non fieri per putrefactionem semper: imo per adustionem. Nihil. n. repugnat calorem uisuum eleuare calidissimos fumos colere et eos communicare cordi. Sed de ista materia dicitur per prius deo dante. prima quarti. In summa hanc colera adusta uocatur non proprie sumpto uocabulo adusti: sed large per terrestificata sine resolutio humido per putredinem siue per adustionem ueram siue mixto terreo humore. **¶** Nota 3. quod colera adusta per admixtionem melancolie aliquam est talis per admixtionem naturalis melancolie: quoniam est talis per admixtionem melancolie non naturalis. Colera ergo adusta per admixtionem melancolie propter naturam que est acetosa et super terram bulit est deterior: quia illa melancolia est peior colera adusta: ut colligitur ex Gal. 2. naturalium. capitulo ultimo. Sed colera adusta per admixtionem melancolie naturalis est minus mala: et ad hunc sensum intelligitur hic Aui. **¶** Nota 4. quod color huius colere declinat a claritate colorum. propter admixtionem melancolie nigre exstantis remanet tamen plerumque rubeus melancolia non ex toto rubedinem tollere: est autem leuis non respectu aliarum specierum colere rubeum. sed grauis. Sed dicitur leuis comparatione sanguinis cum quo plerumque in fluxu euacuat quod est melancolicus et grossior illa colera. **¶** Ultimo non habet colere colores mutari secundum mixtiones aliorum humorum: et secundum uariam proportionem colere ad melancoliam secum mixtam.

¶ Que uero in sui suba extra naturam est alia est cuius generatio sepius est in epate. alia est cuius generatio magis est in stomaco. Et illa quod cuius generatio magis est ab epate est una species. Que est cuius quod in sanguine est subtile adurit cuius spissitudo colera est nigra: et que in stomaco magis generatur duas habet partes prassinam. s. et in uiride ut erugo eris.

¶ Nunc declarat secundum membra principale colere non naturalis: et dicitur in duas partes. Nam primo diuidit declarando species huius membri. 2. docet modum generationis secundum suam opinionem quarundam illarum. ibi 2. (Et mihi.) Dicit primo. quod colera que est propter naturam in sui suba. aliqua est que magis generatur in epate. aliqua que magis generatur in stomaco: et illa que magis generatur in epate est colera que fit ex parte subtili sanguinis cum sanguis putrescit: et suum subtile transit in colera: et grossius in melancolia. illa uero que magis in stomaco generatur habet duas species. s. prassinam et zinariam seu eruginem eris. **¶** Considerandum ergo primo. quod ista colera dicitur propter naturam in sui suba: quia preternaturalitas et mala dispositio consequitur naturaliter formam istarum colerarum. nam non sunt eiusdem forme cum naturali. **¶** Nota 2. quod prima species huius colere generatur in omni loco corporis ubi sanguis putrescens faceret febrem continuam ut habet uideri. prima quarti. Sed tamen maxime in epate: quia ibi plurimum putrescit multo calore et multa humiditate ad eum delata. In corde autem minus accidit putredo hec: quia fortis est uirtus: et quia ad ipsam ueniunt humiditates plus melius preparate quam ad epatem: non tamen negandum est in eo hanc posse generari. Et credo etiam in sano epate propter multam sanguinis ad putredinem preparationem hanc posse generari: sed cuius generatur accidit ex ea plurimum

egritudo propter putredinem. **Sed circa hanc** speciem est dubium. utrum per melancolie putredinem uel flegmatis contingat generari hoc modo colera: et puto quod non immediate. Nam melancolia est grossa et per adustionem uel putredinem grossa fit et fit melancolia propter naturam non colera. Slegma etiam ante quam talem acuitatem recipiat ut colera debeat applicari consumitur humidum et remanet cinerem grossius ad melancoliam reducibile. Colera uero cum putrescit aut conuertitur in melancoliam aut fit inde prima species nominata supra uel colera vitellina secundum modum Galie.

¶ Nota 2. quod due alie species. s. eruginosa et succo porri similis apud medicos doctores diuersimode ponuntur generari. Et ideo quod in hoc non cadit demonstratio. Aui. dicit paulo post hec sua dicta in eis esse iudicia estimatiua. Auer. 3. colliget. uult utrumque istarum in stomaco generari per hunc modum. Transmissa colera ad stomachum ubi cum melancolia uel alio humore misceatur et recipit quendam modum caloris per quem prima forma deperdita in utroque humore per putrefactionem fit humor nouus quod dicitur equoce colera. Sic ergo secundum Auer. non solum ex vitellina generatur prassina: sed ex alijs. et ita non semper zinaria ex prassina. **¶** Et Gal. uel uelle 2. pronostico. cometo. 38. quod aliquam generatur ex alleis et cepis et oleribus. Et ibi habes quod quoniam generatur in uenis et pellitur ad stomachum. Ideo non intelligamus dicta Aui. nisi ut plurimum verificari tam de loco quam de materia generationis. uocatur autem prassina et prassio siue a marubio cui simulatur in colore. nam est uiridis obscura: et hec aliquam uocatur porrina: quia siliis succo porri. s. frondi. **¶** Zinaria uero dicitur ita: quia simulatur uiridi eris quod dicitur zinar: et habet uiriditatem tendentem ad albedinem.

¶ Et mihi quod uel quod prassina ex vitellina generatur cum adurit. cuius. n. adurit adustio in ea efficit nigredinem: ex qua cum citrinitate mixta generatur uiriditas. **¶** Zinaria uero uideatur mihi quod generatur ex prassina cum tamen adurit donec eius humorositas siccat: et ad albedinem redire incipit propter sui siccitatem. calor namque in humido corpore in primis nigredinem efficit: deinde denudat ipsius nigredinem quam eius oino finit humiditatem: et quando superfluit in eo ipsum albificat: et hoc quod in lignis attende que prius in carbonem transtunt: deinde in cineres. Calor. n. in humido efficit nigredinem: et in eius contrario albedinem: et frigiditas in humido albedinem operatur: et nigredinem in eius contrario hec tamen duo iudicia que in prassina et zinaria iudicauimus estimatiua sunt iudicia: hec autem species que dicitur zinaria omnibus rubeis speciebus calidior existit et peior et magis perniciosam: et dicitur quod est de substantia uenozorum.

¶ Docet modum generationis prassine et zinarie dicens quod sibi uel quod prassina generatur ex adustione vitellie: quia calor cum adurit vitellinam colorem efficit in ea nigredinem: ex qua nigredine mixta cum citrinitate efficit uiridis color quodammodo medius inter illos. Sed zinaria uel sibi quod fiat ex prassina per ulteriores adustiones: cuius tamen adurit quod eius humiditas finiat. Nam calidius agens in humidum facit nigredinem: deinde nudat eum nigredinem cum eius finit humiditatem et postea albificat. Et istud potest uideri in lignis que ad ignem primo denigrant quousque in carbones transtunt: s. cum incinerantur de albanis. Nam calor in humidum agens denigrat et in siccum facit albedinem: et frigiditas eorum. **¶** Subdit quod hec duo iudicia que dixit de modo generationis prassine et eruginose sunt ambigua. Sed

*calor in humido calor absolute et magis uisus
generatur et in humido parato uaporari et magis
uaporari et de per calor agens in humido ubi
de per et de per uaporari a calido in
nigritate imo albifera*

quocumq; sit zinaria oibus colere spibus est deterior z calidior z magis pniciosa: z dicitur qd est de genere veneni. Dic non est dubium ita posse ptingere de gnatone colerarum: vt Aui. dicit. pot et teneri modus Auer. vt supra dixi.

Sed dubium est vtru calim agēs i hūidū. pmo denigret: deide dealbet: z frigidū agēs in hūidū dealbz z in siccū denigret. ¶ Negatiue arguit pmo. de lacte qd fit ex sanguie a calo z nō fit ibi denigratio. ¶ 2º qz carnes q in aqua elixant nō nigrescūt: s; dealbant. ¶ 3º. apparet de albumie oui apparet ipz fieri albus agēte solo calo igneo. ¶ 4º. saltē nō vī q debeat dealbare mō posito ab Auicē. colerā prassinā: qm maior ē humiditas in colera zinaria q in carbonibus z q in ligno. Ergo sicut i ligno illa hūiditas sufficit ad hoc vt fiat denigratio: ita d; sufficere in trāstu colere de prassina ad zinarias vt fiat amplior denigratio.

¶ In ista qōne nōndū est calim agēs aliqd esse agēs tāq; naturale calim: qz directū a forma mixti vel celesti ad certuz finē itenta ab ea. Aliqd aut est agēs vt calor elementalis. Exemplū pmi. vt calor stomaci in chilificando z epatis in sanguificādo z māmilla; i lactificando. Exēplū scōi. sicut ignis i lignis z rebus q adurunt. ¶ 3re humidū qd patit aliqd est simplex vt aqua z aer: vel simplicitati valde vicinū aliqd mixtum vt lignū z caro. ¶ 4re 3º actionē calidi ignei in hūidū qdā ē talis vt p eā eleuet z generet fumus ex terreo valde passo a calo subtiliato z vaporabilr dispatur p poros corporis. Quedā aut est actio in qua nō eleuat fumus terrestris: sed aut nihil eleuat aut ps hūida. Exemplum pmi. si lignū ponat in feruēti aqua z ibi teneat. 13. n. calor agat nō agit eleuando fumū terreū. Exēplū scōi. si lignū ponat super flāma. ¶ Tunc ponunt due p̄clones. nō omne calim agēs fortiter i humidū. pmo denigrat. ¶ Patet i calo agente vt nāle: vt arguit supra de calore māmilla; z stomaci: z p; in calore nō faciēte fumū terrestrē sicut in albumie oui z carne elixa z multis silibus. ¶ 2º p̄clo. omne calim igneū fortis itensiois est aptū humidū mixtuz nō de se nigrū p sui actōez denigrare. p; qz est aptū fumū nigrū eleuare z ipsum vaporabilr p poros corporis dispgere. Et hanc vult Auicē. hic. ¶ Et sic p; argumenta soluta esse. Vult. n. Auicē. ex quo calim igneū est aptū humidū modo dicto denigrare q in generatiōe prassine colere illo modo egit quo est aptū denigrare. Et qz tale calim multū itendēdo siccatē in fumos nigros resoluēdo est aptū quicq; dealbare. ideo postea in generatiōe zinarie egit vt sibi videat eo mō quo dealbat. ¶ Nota etiā egritudines ex zinaria colera esse mortales z paucos iueniri a qbus ista colera expellit vomitu q nō cito moriant. Et videat q h faciat a pprietate. Ideo dicit de genere veneni.

Colere autem nigre alia est naturalis alia nō naturalis superfluitas.

¶ Dic Auicē. determinat de melācolia: z didit in duas. Nam pmo ponit diuisiones. 2º: mēbra declarat. ibi. (Nālis est) dicit pmo. q colere nigre vna est spēs naturalis. alia ē superfluitas nōnālis. Et itelligatis hic nālez z superfluitatē sicut supra dicit de colera rubea.

¶ Naturalis est boni sanguis fer z turbulencia z superfluitas in comparatione ad sanguinez: qz omnes hūiores superfluitates ad cōparatiōez sanguis cuius sapor iter dulcedinez z ponticitatem existit. Que cū i epate gnat in duas sepat pres: quaz vna i sanguinez penetrat z alia ad splenē trāsmittit. Pars alit q cū sanguie penetrat vadit cū eo cā necessitatis z utilitatis. Necessitas

no est vt sanguini admisceat eo mō quo d; in nutrimento cuiusq; mēbroz i quoz p̄lonibus magnā melie partē eē oz sicut sunt ossa. Utilitas no est vt sanguinē restrigat z cōfortet z inspissat ipm. Et pars ei⁹ que ad splenē trāsmittit est illud quo sanguini nō idiguit q ad ipz vadit causa necessitatis z utilitatis. Necessitas vero aut est p̄m corp⁹ totū. s. vt a superfluitate mūdet: aut p̄m mēbroz qd est vt splenē nutriat. Utilitas no ideo accidit: qz in os stomaci qsi mulgēdo p̄fluit. Et hec qdē utilitas duob⁹ ē modis: vno qz os stomaci stringit z p̄fortat: z inspissat. Alio vt in ore stōaci cōmotionē faciat ppacredine z excitet ad famē z faciat desideriu.

¶ Notificat membra: z didit in duas partes. Primo notificat naturalē. Secūdo nōnaturalē. ibi. (Melācolia vero.) Prima in duas. pmo facit qd dicit scōo ponit vnū notanduz circa ambas coleras. ibi. (Debes autē scire) dicit pmo. q melācolia naturalis ē fer boni sanguis z superfluitas turbulenta: cuius sapor iter ponticitatē z dulcedinē medius existit. ¶ Dicit secūdo: quo ad hāc partē q ista melācolia naturalis quādo generat in epate didit in duas partes: quaz vna vadit cū sanguie per totū corpus. Alia trāsmittit ad splenē. Illa que vadit cū sanguie vadit causa necessitatis z causa utilitatis. Necessitas est vt membra nutriat melācolica in quoz sanguie q nutriturus est ea multā melancoliam opz esse cōmixtā. ¶ Utilitas est vt sanguinē igrosset z cōstare faciat z cōfortet. Pars vero que vadit ad splenē z ē illa qua sanguis nō idiget vadit causa necessitatis z causa utilitatis. ¶ Necessitates sunt due. vna p̄m totū cōpus z est mūdicare sanguinē a superflua quātitate huius melācolie. Et alia est p̄m vnū mēbroz z est nutrire splenē. ¶ Utilitas vō est vt trāsmittat pars huius melācolie ad os stomaci z quasi emulgēdo p̄fluat. Et ille fluxus duobus modis iuuat. vnus est cōfortando. secundus est vt cōmoueat os stomaci sui acredine z excitet famē z faciat desideriu cibi. ¶ Nota q pmo. nomē superfluitatis quādoq; siue pro omni humore malo: quicq; siue p omni tali in corpore ex cibis vel potibus iuento q in nutritionē p̄m totā speciem nō ordinat: sed per digestionē ab vtili vt expellat separat: z isto modo fer z vrina dicunt superfluitates. Tertio mō sumit p hūore ex chilo gēito non ita p̄ncipalissime z a virtute intento: z isto mō oēs alij humores a sanguine dicunt superfluitates. Et posset dici q hoc sumit hic q melancolia est superfluitas: z ita debet itelligi d alys duobus humorib⁹ alys a sanguie. Quidā vero dicunt q̄to modo superfluitates dici de eo qd nō obstāte q recipiat tēperata; decoctionem. tamē nō est p̄ncipaliter a natura itentum. Et hoc modo melācolia est superfluitas z nō colera: s; hoc magis videt capto sequēti. Dicit aut fer boni sanguis: qz in sanguie bono. ideo apta in fundo residere cuz a corpore euacuatur z turbulēta: qz nō participās luciditate vt sanguis: qz vergens in nigrū. ¶ Nota scōo: qz melācolia naturalis ē multuz terrea. z ideo propter frigiditatem terream participat pontico sapore: z qz digestio ē temperata participat dulci: z hoc in eadez parte: nec istud est pro inconuenienti putandum. z ideo habet saporem mediu; inter dulcem z ponticum per participationem q etiā participat aliquali acetositate. Nā infra dicit q cōmouet os stomaci sua acredine. Et Gal. 3º regimīs acutoz vult melancoliā nālem esse acetosam. ¶ Nota 3º necessitatē z utilitatē sumi hic p̄portionaliter: vt supra dicit est de colera rubea.

Videtur quod humores a sanguine dicitur superfluitas quod non dicitur in materia grossa aut

Sed est dubitatio si melancholia miscetur sanguini causa necessitatis p nutrimento membrorum melancholicorum non videtur quod aliud faciat in hoc: nisi quod ingrossat sanguinem ex quo ipsa non transit in substantiam membrorum. Et si sic est confortare sanguinem et ingrossare non erit utilitas: ut contra necessitatem distinguitur. ¶ Dic si teneatur via Hali. quod humores sunt alia a sanguine clara est responsio: quod aliud est nutrire membra et conuerti in substantiam eorum. Et aliud est sanguinem ingrossare. Et prima est necessitas. secunda utilitas. ¶ Si vero dicamus melancholiam non conferre ad nutritionem nisi alterando sanguinem imaginandum est alterari quodam speciali modo alio ab ingrossatione pro quo modo speciali requisito ad nutritionem membrorum melancholicorum est necessaria melancholia. Et etiam ingrossatur sanguis et confortatur: quia redditur non tantum fluxibilis a melancholia. Sed quia hoc potest ab alio fieri. ideo per hoc non fuit necessaria: sed utilis. Complectur autem ista utilitas cum sanguis in secundas humiditates alias a prima debet conuerti. tunc enim ingrossatur: sed prius quam subtilem transeat indiget subtiliatione. ¶ Nota quarto splenem secundum communem viam nutriri. i. voluptuari in melancholia: non quia vere melancholia conuertatur in substantiam eius. ¶ Attendendum etiam ulterius quod inter splenem et stomachum mediat vena: immo plures per quas hora vicinitatis stomachi currit melancholia ad os stomachi et sui acetositatem stimulat os ipsum: ita ut moueantur partes motu locali et inuicem confricentur: et propter acetositatem magis hanc fricationem sentiunt. Sensus autem istius confricationis est fames quam sequitur appetitus cibi. Sed de hoc magis. ultimo capitulo huius. prime sen. ¶ Ista ergo est utilitas excitare appetitum modo dicto. ¶ Item quando partes stomachi coniunguntur et condesantur inuicem stomachus melius digerit. ergo secundum iuuamentum est vnire quod sit frigiditate pontici: puta melancholie. ¶ Et nota bene ex dictis modum secundum quem acetositas excitant appetitum: sed ad hoc alie cause concurrant que regni videbuntur. quare etc.

¶ Bebes autem scire quod colera rubea que ad cistim transmittitur fellis est illud quo sanguis non indiget et illud quod a felle egreditur est illud quo fel non indiget: et similiter colera nigra que ad splenem transmittitur est illud quo sanguis non indiget: et illud quod a splene egreditur est illud quo non indiget splen: et quemadmodum illa colera rubea postrema euigilat virtutem expulsiuam inferi: sic colera ista nigra postrema virtutem appetitiuam euigilat superius. ¶ An sit deo omnibus meliori factoribus laus.

¶ Nunc ponit quandam proportionabilitatem inter ambas coleras naturales rubeas scilicet et nigras. ¶ Et dicit quod illud quod de colera rubea dicitur quod mittitur ad cistim fellis est illud quo non eget sanguis. Et illud quod a felle ad intestina mittitur est illud quo non eget fel: ita illud de melancholia quod mittitur ad splenem est quo non eget sanguis. Et illud quod a splene ad stomachum mittitur est illud quo non eget splen. Et quemadmodum colera que expellitur a cistim mittitur ad intestina ad euigilandum expulsiuam. Ita illud quod mittitur a splene ad stomachum euigilat appetitiuam. Et de ordine hoc sit laus deo meliori omnibus. ¶ Nota tamen hic non totam coleram qua non eget sanguis mitti ad cistim secundum aliquos: quia illud quod cum vrina expellitur fuit transmissa cum sanguine: quia eo egebat sanguis. Nam aquositas vrinalis vadit ad renes cum sanguine nutrituro renes cum quo est colera causa utilitatis predictae: et completa utilitate

expellitur per vrinam. fuit ergo de illa qua eguit sanguis. ¶ Sed dubium est vtrum in cistim semper sit colera et in splene melancholia. ¶ Dicendum quod sic. in dispositione sanitate. Causa est ut sit continue presens per necessitates et utilitates dictas. ¶ Attende tamen quod in dispositione preter naturam contingit non mitti coleram ad cistim et aliquando plusquam illud quo non eget sanguis mitti secundum varias exigentias.

¶ Melancholia vero non naturalis non est ad modum hypostasis et fecis: immo est ad modum adustionis et cineritatis.

¶ Nunc determinat de melancholia non naturali. Et primo generaliter. secundo diuidit species melancholie non naturalis. ibi (Melancholia autem). Prima in tres: quia primo ponit quandam differentiam inter melancholiam naturalem et non naturalem per quam aliquantulum notificatur melancholia non naturalis. Secundo. declarat quoddam dictum. Tertio ostendit quod melancholia naturalis debet dici hypostasis sanguinis. secunda ibi. (Res namque). tertia ibi (Et nec habuit). Dicit primo. quod melancholia non naturalis non est ad modum hypostasis et fecis sicut naturalis: immo est ad modum adustionis et cineritatis. Ubi nota hypostasis significare omnem rem grossioris substantie quam residuum aptum inferius stare in liquido vel fluido et in eo naturaliter inueniri sicut feces vini dicimus hypostasim eius. Est enim apta inueniri in vino. Et hoc modo loquendo melancholia naturalis est hypostasis sanguinis. Non naturalis vero: sed sit apta descendere in sanguine cum miscetur secum: tamen non est apta in eo naturaliter inueniri. ¶ Nota secundo. melancholiam naturalem cum non naturali conuenire in terrestritate: quia utraq; est humor sanguine terrestrius etiam in naturali dispositione sue forme: sed differunt ex parte complexionis in actiuis. Non naturalis habet plerumque calorem vltimum ad modum calcis et est omnium humorum pessimus: ut sumitur quinto naturalium virtutum. capitulo ultimo. Differunt etiam ex parte finis: quia per non naturales non potest natura consequi fines in melancholia intentos. ¶ Nota tertio. quod non dicitur melancholiam non naturalem esse cinerem: quia tunc non posset esse vehiculum putredinis: sed ad modum vstionis: id est est facta sicca terrestris. non ex actione naturalis caloris: sed caloris adurentis vel putrefacientis et incinerantis. ¶ Nota quarto. non solum per viam adustionis et putredinis generari melancholiam non naturalem: sed aliquando per viam fortis congelationis: ut sumitur. capitulo sequenti: sed quia ista rara accidit. ideo Auicenna tacuit.

¶ Res namque humide cum rebus terrestribus admiscetur: separatur terrestritas ab eis aliquo duorum modorum: aut ad modum hypostasis et tale quale illud est de sanguine et melancholia naturalis: aut ad modum adustionis quod est cum resoluatur subtile et spissum remanet et tale quale illud est de humoribus est melancholia superflua: et ista quod vocatur colera nigra.

¶ Nunc declarat hoc dictum: et dicit quod res humide quando miscetur cum eis res terrestres separatur ab eis terrestritas aliquo duorum modorum: aut ad modum hypostasis: et tale quale est illud de sanguine est melancholia naturalis. Aut per modum adustionis quod est cum subtile resoluatur et remanet grossum. Et tale quale est illud de omnibus humoribus est melancholia superflua. Et ista est que vocatur colera nigra. ¶ Nota hic quod in massa sanguinea que est aggregatum ex quatuor humoribus est humor alius grossus

fior & terrestrioz. tamen naturaliter cū sanguine & tali massa inuentus qui est aptus descendere infra: precipue cum per flobothomiaz euacuatur. ¶ Et ibi est ypostasis & melancolia naturalis sumēdo ypostasis vt supra dicit. In eadem massa est colera & flegma & sanguis: quos aut per aduersionem: aut congelationē contingit ingrossari ita vt deorsum descendant: sed nō propter hoc dicuntur ypostases. qz non sunt ita grossa apta naturaliter in tali massa inueniri. ¶ Sicut ergo calx aut cinis si prohibeatur in vino & vadat ad funduz. non tamē dicitur fex vini. sic est de ista melancolia non naturali. ¶ Ex hoc textu colligitur qd absolute nomen colere nigre dicitur de ista nō naturali. ¶ Nota qd hic locus & si apud Thomā de garbo & Marsiliuz & Jacobum & reliquos modernos videat hanc habere expositionem. Tamen aliter dicit Dinus. Et est qd calor digestiuus epatis non cōparatur ynquā melancolie generande tanq̄ solitarie generaretur: s; quādoq; generatur naturalis melancolia per digestionem per quas per se sanguis digeritur & grossuz terrestre ab eo separaf. Et relinquitur ibi forma melancolie non per se intēta a calore illā generante. & ideo est ad modum ypostasis. ¶ Et videtur velle Dinus qd materia grossa fecalis que per digestionē sanguinis sequestratur: nulluz habet propriū moduz digestionis. Et ex hoc videtur innuere qd genito sanguine in principio: sed nonduz perfecte digesto multe partes terrestres sunt de substantia sui: que tamen nō sunt in eo conueniēter cuz ad perfectionem deductus est: & calor digerens sequestrat illas partes a residuis: & in illis resultat merito cōplexionis prius in eis existentis forma melancolie nō per se intenta a calore naturali digerente. Et hoc est cōmune omnibus veris fecib; qd prius q̄ sint separate sunt de essentia eius cuius sunt feces. Et cuz hoc modo videtur cōcordare ea que hic dicuntur de colera & flegmate qd non habent ypostasim. ¶ Antonius autem vult qd melancolia non habet formam vnā nec est perfectum mixtum: sicut nec alie proprie feces. Et ideo Auicēna non posuit causam suam formalem. capitulo sequente. ¶ Ipsa enim nō generaf sed sequestratur i epate quia erat pars chili inepta in epate recipere digestionē. Nam omnis pars que in epate digeritur aut digerit dimittit: & sic est flegma: aut superflue & sic est colera: aut teperate: & sic est sanguis. Sed nulla est que per digestionē conuertatur in melancoliaz. imo melancolia est pars feculēta que eufugit sua terrestitate digestionē in epate: & per sanguinis digestionem ab eo separata. ¶ Et hoc vult Galienus secūdo naturalium virtutuz. cum dicit. Quia enim sufficienter grossuz & terrestre finaliter effugit transmutationē que in epate ad seipsum trahit splen. Et ideo vult Antonius in isto passu qd id qd sequestratur a calore naturali per modum ypostasis nō est vere mixtū. Sed hic modus nō est tam proprius cū his que dicuntur hic qd colera nō habuit ypostasim & similiter flegma habuit ypostasim.

¶ Et neq; habuit ypostasim nisi sanguis. Ex flegmate. n. propter sui viscositatem nihil descendit sicut ex oleo. Et ex colera rubea propter sui subtilitatem & sue terrestitatis paucitatem & sui motus assiduitatem: & propterea qd illd qd de ea a sanguine separaf in corpore ē parum non descendit res de qua sit curanduz: neq; etiam cum separaf moratur nisi parum: sed putrefit aut a corpore expellit: & cū putrescit eius subtile resoluif & spissum remanet & fit colera nigra adusta & non hypostasiua.

¶ Nunc declarat ynuz supradictum: scilicet melancolia est

hypostasis sanguinis. Et dicit qd nō habuit ex humoribus hypostasim nisi sanguis. Quoniam flegma & si per se innueniatur. tamen propter sui viscositatem nihil ex eo descendit: sicut nec ex oleo. Colera vero rubea nō habuit hypostasim propter paucitatem sue terrestitatis & subtilitatem & motus assiduitatem. Et quia qd de ea separatur ex sanguine ē modicum. ideo etiā non descendit res de qua sit curandū. nec etiam cum separatur moraf nisi parum. imo putrefit & ipsius subtile resoluif & residuuz remanet colera adusta non hypostasiua. ¶ Ex hoc ergo patet quare dicitur hypostasis sanguinis. ¶ Dic nota qd flegma non est cōmixtū sanguini non habet rez terrestrē aptā descendere & subsidere. Et hoc accidit propter flegmatis viscositatem propter quam terrestrē etiam si esset prohiberetur a descensu. & exemplum de oleo intelligatur puro & mundo. nam nō uo descendit amurca. ¶ Nota secundo. qd colera etiaz pura propter causas dictas non habuit hypostasim naturaliter cum per se ponitur partem que sit apta descendere. si tamen sit aliqua talis est ita modica qd non curatur de ea propter causas dictas. ¶ Nota tertio. qd in sanguine capiēdo sanguinem pro massa sanguinea. nam inuenitur tale grossum aptum descendere quod est melancolia naturalis. Illa ergo est fex sanguinis sumendo sanguinem. Uel secundo potest dici fex sanguinis sumendo sanguinem pro quarta substantia. quia & si a tota massa separatur. tamen denominatio fieri debet a pluri vel nobiliozi quod est sanguis. Uel tertio cum aliquod grossum residet in aliquo aggregato quod per opus digestiue separatur. cōmuniter illud dicitur fex optimi digesti: sicut fex dicitur vini nō spurme vel vaporum qui ascendunt.

Hic tamen cadit dubitatio. vtrum colera cum putrefit semper fiat eius grossum melancolia. Et non est dubitandum colera; posse putrefieri. nulla eius parte conuersa ad alterius humoris formam. & ita ea non conuersa ad melancoliam. Sed tunc accidit incineratio: vt fit in tertiana interpolata in qua colera que in vno paroxismo mouetur incineratur non transeundo ad alium humorem. Contingit tamen ex aliqua tali putredine remanere melancoliam. Nam eadem res potest diuersimode putrefieri & per diuersa media ad memoratorem peruenire &c.

¶ Melancolia aut que ē superfluens. alia ē que est cinis colere & qd de ea adurif que ē amara inter quantū & coleram rubeam quam adustā vocamus existit differētia: quia illa ē colera rubea cui cinis hic fuit admixtus: hec vō nō ē nisi cinis p se cognitus cuius subtile fuit resolutū.

¶ Dic specialiter de melancolia non naturali determinat ponendo suos diuersos modos. Et diuiditur in duas. Nam primo species melancolie determinat vel declarat. Secūdo comparat eas in malitia. ibi (Male igitur). Tertio ponit epilogum. ibi (Bec igitur). Prima diuiditur in quatuor scōz numerum quatuor humorum ex quorum adustione potest melancolia fieri. ibi secūda (Alia est que). ibi tertia (Alia est) quarta ibi. (Alia est). ¶ Dicit primo qd melancolie preter naturaz. Alia est que ē cinis colere. & illud qd est adustus de colera. Et qd hec differt a colera adusta de q̄ supra dicitur qd ē species colere rubez. qz illa est colera cui hic cinis quez dicimus melancoliā est admixtus. s; ista de qua hic loquimur est cinis per se cognitus & p se acceptus.

¶ Ubi nota. qd colera rubea cui miscetur melancolia colerica adusta dī colere preter naturalis p extranei mixtionē vt supra dī. Sed h ymaginamur tantū adustū ingrossatū. qd cum illa colera non est mixtū: sed per se stans. illud est

Vide qd nota magis ē qd h; ypostasis

melancolia de qua noster sermo. ¶ Nota secundo q̄ hec melancolia nō est absolute cinis. tunc. n. non esset hūor nec febris nec putredinis vehiculum. vt sumitur. prima quarti. capitulo de sermone vniuersali putridarum febriū: sed est humor genitus ex parte terrestrioz alterius humoris. ¶ Nota tertio. hanc melācoliaz esse amaram attestantes colere ex qua generatur. ¶ Nota vltimo. lz ista sit minori caliditate participans naturali z fortassis actuali q̄ colera: tamen z potenciali z vltima qualis est in calce plus humore colerico participat.

¶ Alia est que est cinis flegmatis: z quod de eo adustū fuit: z si flegma valde subtile z aquosus fuerit ei⁹ cinis erit saluus: z si nō trahit ad acridines aut ponticitatem.

¶ Notificat secundā speciez dicens q̄ alia est que est cinis flegmatis. z tale flegma si fuerit aquosum hec melancolia est salua. Et si fuerit grossus sapor ē acetosus z ponticus.

¶ Dic cadit dubius cū melancolia facta ex flegmate subtili possit ita eē grossa: sicut facta ex grosso quare habet saporem saluum z alius acetosus aut ponticū. ¶ Dic dicitur causam esse diuersitatis modū mixtionis partium subtilium taz de natura aque q̄ terre: que vaporabiliter per corpus sunt disseminate. Unde nō obstāte q̄ sint eque grossi quo ad totalitatem. tamen habēt partes vniuersaliter mixtas. Et hoc supra in flegmate falso tetigi. ¶ Nota secundo ex flegmate grosso non soluz per adustiones: sed etiam per cōgellationem expresse humido melancoliā generari. z talis est maxime pontica zc.

¶ Alia est que ē cinis sanguinis: z qd̄ de eo est adustū: z hec quidem est salua ad paucam trahens dulcedinem.

¶ Notificat melancoliaz sanguineaz dicens qd̄ alius est cinis sanguinis z illud qd̄ est adustus ex eo. z hec est salua trahens ad paucā dulcedinem. ¶ Causa saluedinis est mixtio cineris subtilis cū aqueo subtili dulcedini preparato in eo ex quo generatur. z hic per adustus z cinerez intelligamus vt supra non veruz cinerem.

¶ Alia est que est cinis melācolie naturalis que si subtilis fuerit erit eius cinis z qd̄ de ea adustum est valde acre: sicut acetus qd̄ cum super terre faciem cadit ebullit: z ei⁹ odor est acris a quo musce fugiūt z alia: z si grossa fuerit minoris erit acridinis cū ponticitate pauca.

¶ Notificat hic melancoliaz melancolicam dicens. ¶ Alia est que est cinis melancolie naturalis: z illud qd̄ est adustū ex ea etiaz hec melancolia naturalis si est subtilis. tūc eius adustum est valde acre: sicut acetus qd̄ cum supra faciem terre probicitur bulit z est odoris grauis: ita q̄ ab eo fugiunt musce z alia animalia. Si vō melācolia naturalis fuerit grossa tunc eius adustū est minus acre. Et tu hic cōsidera q̄ diuisit melancoliaz z flegma in subtilem z grossam z nō alios humores. quia in alijs non tanta inuenitur diuersitas non q̄ etiā diuidi nō possunt. ¶ Nota secūdo. q̄ melancolia melancolica subtilis bulit supra faciē terre eo qd̄ habet aliquid de natura calcis z caloz inter omnes alios humores valde. ergo sui subtilitate penetrat i porositates terre. z suo acutissimo calore dissoluit aliqua grossa ibi inuenta z ad naturā vaporis deducit. que ascendencia faciūt ampulas tuz sono. Et ideo dicitur q̄ bulit. z ideo etiaz acetum simile facit bulitionē supra terre faciez sui subtilitate penetrādo interiora z strictas vias z faciendo sursum partes leuiores ibi inuentas ascendere. Existimandū est autē alias species colere nigre. puta illaz que fit ex adustione co-

lere citrine simili causa posse ebullitionem facere.

Sed incidenter ^{dubitarur de aceto quare infusa in eo ostracosam emollit: carnes vero exiccat.} ¶ Dic dicitur a Marsilio veriozez causam esse: quia siccando ossa ea ad dissolutionē z separationem preparat. ¶ Secundo. qz partes ossis z poros qui parui sūt penetrat aceti pars subtilior que remolit: sed ps grossa aceti valde frigida nō penetrat: quia illa est exiccatiua. ¶ Sed ego puto nullaz istarum esse causas veraz. lz quia acetus habet vim exiccandi minoz siccitate q̄ inuenta sit in osse: z maiori q̄ sit in humiditatib⁹ carnis. Ideo illa molit z carnes exiccat. molit autēz ossa magis q̄ aqua: qz magis penetrat. ¶ Vltimo nota q̄ melancolia facta ex grossiori melancolia propter grossius z terrestrius esse suuz humidū minus picipat acetositate. z aliqd̄ bz pōticitatis zc.

¶ Male igitur colere nigre species sunt tres. colera rubea cum aduritur z eius subtile resoluit z due alie diuisiones quas post eam diximus.

¶ Melancolia vero flegmatica est tardioris impedimenti z malitie. z melancolia colerica est que ē fortioris malitie z velocioris corruptionis: verūtamen est susceptibilior curationis q̄ illa. De alijs vero duabus diuisionib⁹ que magis acris est deterior existit. Si tamē i eius principio auxiliuz presto fuerit citius medicationez recipiet. Tertia vero que minus super terram ebullit: z minus in membra penetrat tardius perimit: sed ad resoluendū z ad maturandum z medicationem recipiendum magis est effrenis. He ergo sunt species humorum non naturalium z superfluentium.

¶ Dic comparat species illas in malitia dicens. ¶ Primo q̄ species male colere nigre sunt tres. Una per adustiones colere: z due vltime nominate facte: scilicet p melancolie adustionem. ¶ Dicit secūdo quasi assignando causam dicti q̄ melancolia flegmatica est tardioris impedimēti z malitie q̄ iste tres dicte statim. Et ideo nō dicitur mala colera nigra lz sit preter naturam quia in genere illo non est valde maliciosa. Et ita intelligas de melancolia sanguinea q̄ nō sit valde maligna. ¶ Dicit tertio. q̄ melancolia colerica ē illa de omnibus tribus que est fortioris malitie. Et sic velocioris corruptionis: quia velocius corrumpit id qd̄ tāgit: sed est susceptibilior curatiōis q̄ relique due species quarum impedimētū est tardius z ipa eadez est occultius maliciosa: z facit citius impedimētū: sed citius curationis est susceptiua. ¶ Dicit quarto. q̄ de alijs duabus partibus diuisionis. s. male colere nigre illa que est magis acris existit deterior: sed in principio si auxiliū fuerit presto citius recipit medicationez. ¶ Dicit quinto q̄ tertia. s. de malignis que minus est acris z minus super terrā bulit que est facta per adustionē melancolie grosse est tardior in imprimēdo: sed est magis effrenis ad resoluendū z maturandum z recipiēdū medicationem. ¶ Vltimo dicit epilogando circa totū dictum q̄ hec dicta sunt species humoruz naturalium z preter naturam. ¶ Circa primū dictum considera q̄ quāuis omnis species colere nigre aduste sit mala. tamē in hoc genere ille dicūtur male que sunt maioris malignitatis: sicut dicimus malos esse scorpiones septez nodorum in cauda. non quia reliqui nō sint mali. Ita hic ille tres spēs dicte dicunt male in genere suo pter nāz. Sz flegmatica z sanguinea qz min⁹ sunt maligne nō dicunt male melie pter nām ad sensuz dictū. ¶ Nota scdo q̄ qz i flegmate multū aque

permiscetur. ideo prohibetur ne suum terreum euz aduri /
tur tantaz vstiuam caliditatem recipiat: sicut videmus q
quorūdam lignozū calidiorū: vt ficus est cinis acutior q̄
lignozū frigidiorū: vt salicis. Nec est ergo causa quare nō
valde maligna ē melia flegmatica. et ita dicimus de sangui
nea. Et hec eadem est causa quare tardioris impeditenti.
¶ Circa tertium dictuz nota q̄ communiter cineres rerū
calidarum aliozum paritate supposita sunt calidiores. s̄
cut ligni ficus et salicis dictum est. lz non seruata paritate
in tempore applicandi ignis contingat contrarium. vt pa
tet de calce ex lapidibus facta et cinere arborū: et patz de ci
nere fullonuz. qz igitur melia colerica est q̄si cinis calidissi
mi humoris. s̄. colere ru. aduste. ideo ipsa iter species melie
est calidior et perniciosior et velocius corrumpit. et qz subti
lior susceptibilior est curationis posita paritate ex pte mor
bi: quia humor subtilior facilius euacuat. Et ex similibus
causis potes intelligere cōparationē melie melice subtilis
et grosse. ¶ Nota 4° q̄ colera zinaria quia venenositate
participat videt̄ debere dici qualibz melie specie deterior
lz forte ea si aduratur et ad meliam perueniat fortassis po
test dici q̄ sit melia dterior. ¶ Nota vltimo. q̄ melācolia
potest fieri preter naturaz per alioz humorum admixtio
nem: sed quia hoc erat totiens dictum de alijs tāq̄ notam
reliquit Auicenna.

¶ Inquit Sal. q̄ dixit q̄ humor naturalis solū
modo est sanguis et alij humores sunt supflui
tates quibus non eget non dixit verum.

¶ Ista est 2^a pars principalis capituli. in qua Auic. quasda
dubitatiōes circa humores remouet. Et diuiditur i quatu
or. primo remouet vnū dubium. secundo secundū. tertio
tertium. quarto se excusat a solutionibus quarūdam dubi
tationuz de humoribus. ibi secūda. (Sūt autē) ibi tertia.
(Et sūt quidaz) ibi q̄rta (adhuc. Quidaz). ¶ Prima i du
as. Nam primo ponit Salienus positionez circa primū du
biuz. secūdo rationes eius ibi (Si eniz solus). ¶ Dicit pi
mo Sal. dixisse q̄ qui dicit q̄ solus sanguis est humor natu
ralis et alij sunt superfluitates quibus nō eget non dixit ve
rum. ¶ Nota ergo primo hic esse dubium. Utz solus san
guis est humor naturalis. et responsio Salieni est q̄ non. et
hoc secūdo elementozum. ¶ Nota secūdo q̄ de materia
nutritionis mēbroz. tres inuente sunt positiones. ¶ Una
est Aristotelis ab eo intelligēda primo de historijs. tertio et
decimosexto capitulis. q̄ iter humores primos nullus est
qui sit in nutrimentū aptum per actionem calozis cōuertī
in substantiā membri nisi sit sanguis vel prius in sanguinē
cōuertatur qd̄ dicitur propter flegma naturale. ¶ Et ista
positio est bipartita. nā quidam dicunt q̄ in corpore mere
naturaliter disposito cū sanguine. sanguis habz suas diffor
mes quasda grossiores. quasdam subtiliores proportiona
tas colere et melācolie. Et hanc dicunt diuersitatē suffice
cere ad hoc vt membra tam diuersaz complexionuz ex eo
generentur et nutriantur. ¶ Et potest quo ad hoc qd̄ dicit̄
coleras non esse actu in venis colligi ab Auerroi secundo
colliget. capitulo secūdo. Et fm hoc dicunt neq̄ colera ne
q̄ melācoliam preparare sanguinē ad nutrienduz immo
non habere nisi iuuamēta que dicuntur de colera in felle
et melācolia in splene. ¶ Secūdi dicunt q̄ cum sanguine
in corpore naturaliter disposito miscetur colera et melāco
lia. et q̄ ideo miscetur qz oportet sanguinem ab eis alterari
ad hoc vt fiat cōueniens materia diuersoz membrorū. Et
fm hoc dicunt q̄ lz non fiant partes membri. tamen sunt
ad nutritionez necessary. ¶ Tertia via est Salie. et Ipo
cratis narrata secundo elementoz. et est quia quilibet qua
tuor humoruz euz alijs miscetur a calore naturali. et tandē
fm partes cōuertitur in substantiā membri. Et omne mē

brum quatuor humoribus nutrit. sed tamen optimū et ap
tissimum humorem esse sanguinem. ¶ Et videtur Sal. q̄
vtraq̄ vltimaz viarum teneri potest. Et q̄ ratio non pot
demonstrationez afferre super alterā viarum. Unde secū
do elementozuz de hoc dixit. Non est simpliciter possibile
demonstrare verū hoc in primis elementis. ¶ Uterq̄. n.
sermo habet quid propriū et probabile. S3 tamen via ter
tia narrata videtur sibi verisimilior ppter rationes q̄s sta
tim faciet Auicenna. Et fm hanc viā exponendo textū quo
niam est narratiuus opinionū Salieni. Dicenduz est intel
ligi q̄ ille qui dixit q̄ solus sanguis est humor naturalis. i.
aptus in substantiaz membrorū conuerti per actum virtu
tis nutritiue nō dixit verum. qz etiam alij sunt materia res
taurationis deperditi. ¶ Tenentes autē primam viā ab
solute dicunt Sal. non vere dicere: vt potest ab Auer. Sal.
reprehendente colligi loco allegato. ¶ Tenentes autē vi
am mediā volunt verba Salieni: vt hic ab Auicēna scribū
tur. et mentez Aristotelis saluare. Et distinguūt de humore
naturalī q̄ aliquis est naturalis qz aptus vt per actionē ca
lozis naturalis in substantiā membri conuertatur. Et hoc
modo reliqui hūozes a sanguine nō sūt nāles. ¶ Secūdo mo
do dicitur humor naturalis. qz nature conueniens pro fini
bus dictis et necessariis pro nutritione non quia ipse nu
triat: sed qz preparat sanguinez ad hoc vt nutriat: vt supra
dicit̄. Et hoc modo alij humores a sanguine sūt naturales.
Et hanc dicunt Aui. hic et Sal. intelligere. ¶ Ego autē euz
Salieno quamlibet triuz viarū puto esse probabilez. Sed
sequendo viam Salieni oportet dicere nō quamlibz cole
ram rubeam naturalē esse multe amaritudinis. tunc eniz
sanguis per flobotomiaz a mēbris colericis euacuatus: s̄
cut pulmone et corde esset amarus qd̄ repugnat experiētie.
Et in hoc sum contentus de cōmuniter dictis an solus san
guis inter humores primos nutriat.

¶ Si eniz solus sanguis esset hūoz q̄ mēbra nu
trit oia in suis cōplexionibus et essentijs filia fo
rent. os nāqz carne duri⁹ non existit nisi qz san
guis cui suba dura melācolica fuit admixta ipz
nutriuit: neqz cerebz molli⁹ est carne nisi qz san
guini q̄ ipz nutriuit substantia mollis flegmati
ca fuit admixta.

¶ Nunc ponit rationē ad Salie. positionem confirmandā.
Et diuiditur in tres. Nam primo ponit vnā rationem. secū
do secundam. tertio remouet instantiā. ibi 2° (Ipsū quo
q̄ sanguinez) ibi 3°. (Aquositas nāqz). ¶ Prima ratio ē ista:
Si solus sanguis nutriet omnia membra essent similia in
suis complexionibus et essentijs. Consequēs manifeste fal
sum. et consequentia tenet per hoc q̄ non videtur fuisse os
durius carne nisi quia sanguini qui ipsuz nutriuit substan
tia dura melācolica fuit sibi commixta. Et cerebrum nō
existit mollius carne nisi quia sanguini qui ipsum nutriuit
fuit mixta substantia mollis flegmatica. ¶ Ubi nota hāc
rationem sumi secundo elementozū. Nota q̄ hanc Salie
nus voluit esse demonstrationē. vt predicatur: sed vult Sa
lienus q̄ cum natura sit docta et facere et nutrire et habeat
nutrire membra diuersarū complexionum et diuersorum
modozum substantie. habeat etiam materias istis mem
bris proportionatas. vt melācoliam ossibus. flegma ner
uis et cerebro. verisimilius est ipsam vti pro vniuscuiusq̄
membra generatione et nutrimento illi membro proportio
nato et non vnico humore pro omnibus mēbris. ¶ Nota
secundo. Salie. voluisse non tantum istos alios a sanguine
alterauisse sanguinem vt sit ueniens materia nutritio
nis determinatoz mēbroz lz querti in subaz eoz: sic san
guis. Et iō ei⁹ seq̄ndo viā dicim⁹ istū solū sanguinē nutrire

qd ad saluandū polū
 nūq̄ nūq̄ ipa via
 mēior p̄ p̄ r̄ d̄
 s̄ lūmōrē aliōr̄ aīā
 nūq̄ nūq̄ nūq̄ ad
 vā lūq̄ aliōr̄ d̄
 & alīa r̄iōr̄ p̄ oī
 & mēior d̄ p̄ p̄
 oīq̄ nūq̄ d̄ s̄

Puluis ferri li
 3° in puluor ad
 3° ubi iust p̄ nūq̄
 3° p̄ r̄ d̄ p̄ mēior
 iūm & ager offiū

q̄ nullum alium humores nutrire. ¶ Sed illi de secunda
 opinione supra posita exponunt ad hunc sensum q̄ ex hoc
 q̄ membra sunt diuersarū complexionū & modorū substā
 tie. Sequitur q̄ fuit oportunū alios humores sanguine mi
 sceri ad alterandū & preparandū sanguinē pro nutrime
 to membrorū. Et ideo sanguinem non nutrire solum. i. non
 commixtū cum alijs. vel. i. nō solum ad nutritionē concur
 rere. ¶ Nota tertio. istaz propositionem os nāq̄ carne rē.

¶ Non intelligi sic q̄ nō sit alia causa. quare os est duri⁹ car
 ne nisi ista. Nā efficientes & finales sunt multe: & q̄bus ma
 gis d̄z attribui effectus. vt sumit̄ secundo p̄ physicoz. ab Ari
 stotele. Sed vult q̄ sine hac diuersitate in cā materiali na
 tura nō fecisset hanc d̄fiam in modo substātie inter mem
 bra. & precipue in principio generationis cū agens videtur
 vnus. vt infra capitulo de virtutibus nālibus ministratis.

¶ Ex quo intelligit̄ q̄ littera d̄z sic suppleri. os nāq̄ carne
 durius nō existit. nisi quia sanguis cū substantia dura melā
 colica admixta fuit nutrit. & supple ex tali gnātuz est.

¶ Ipsuz quoq̄ sanguinē alijs inueniunt admix
 tuz hūioribus q̄ ab eo separant̄. Cū enīz extra
 hit̄ & ordinatim ponit̄ in catin visu discernit̄ qd̄
 separat̄ in partes que est sic spuma: & est colera
 rubea: & partē que est sicut fex & res turbida. ēt
 est melancolia: & partē que est sicut albumen
 ouoz & est flegma: & partē aquosaz q̄ est aquo
 sitas cui⁹ superfluitas in vrina euacuatur.

¶ Nunc ponit̄ rationē secundaz. Et est talis sanguis in ve
 nis est admixtus alijs humoribus. Igit̄ alij cum sanguine
 nutriunt. Cōsequētia tenet. qz non videt̄ alia ratio: quare
 sunt admixti. Et assumptū patet visu cuz per flobothomiā
 sanguis euacuatur. Separatur. n. in partes spumozaz que ē
 colera. & in partē grossam nigrā que est melācolia. & partē
 q̄ est sicut albumē ouoz & est flegma. & partē q̄ est aquosi
 tas cuius supflūū i vrina expellit̄. ¶ Nota ergo primo ra
 tionē Galieni sumptaz ab Ippocrate abbreviari. secūdo ele
 mentoz. Hoc modo si hō esset ex vno humore tantuz. seq̄
 retur q̄ aliquādo possemus ipsuz in aliqua dispōne cuz il
 lo tantū vno reperire. Modo hoc repugnat experiētie cū
 in hora omni āni & omni etate & omni vena sanguis qui in
 uenitur inueniat̄ compositus ex flegmate colera melanco
 lia & sanguine vero. Et hec etiā ratio tantuz est probabilis.
 Nam potest dici q̄ consequētia non valet. qz alij humores
 sunt necessary propter alias vtilitates supra dictas & spiri
 tus inueniuntur in corpore de necessitate. & tamē non sunt
 materia restorationis. Et fm opinionē mediam sequitur
 ex hoc antecedente tantū q̄ illi humores sūt necessary ad
 nutritionē ad sensum suū. ¶ Primavero opinio in hac
 ratione concedit q̄ in omni dispositione corporis naturali
 reperitur in sanguine partiū diuersitas inter grossuz & sub
 tile. Sed negaret grossum esse melancoliaz. & subtile coler
 ram. Lz iste due partes sanguinis sint in potentia colera
 & melancolia. Et sic cōcedit q̄ in sanguine est colera & mel
 ancolia in potentia. Isti tamē duo humores non sunt ele
 menta sanguinis. qz licet elemēta sint in potētia in eo cui⁹
 sunt elementa. tamen non conuertitur q̄ omne existens in
 alio in potētia sit eius elementū. Et in hoc dicit̄ secūdo col
 liget̄ Auerrois deceptū esse Galie. ¶ Nota vltimo. ex hac
 parte cōmuniter concipi q̄ aquositas vrinālis vna pars
 mittitur cū sanguine ad venas. alia ad vesicā. ¶ Sed hic
 dubium est vtrum in corpore optime sano cōtingat & vide
 bitur in capitulo sequenti.

¶ Aquositas nāq̄ nō est ex humoribus solidis:
 neq̄ est nisi ex eo qd̄ bibit̄ & non nutrit: neq̄ est

necessaria nisi in nutrimenti attenuatione & pe
 netratione. hūior nāq̄ est qd̄ ex eo qd̄ bibit̄ & co
 meditur est nutriens. Qz aut̄ dico nutriens vo
 lo intelligi q̄ est in potentia simile corpori. Qz
 aut̄ in potentia corporis. s. hūiani similitudinez
 habet est corpus commixtum non simplex. Et
 aqua quidem est simplex.

¶ Nūc remouet instantiā. Possit quis dicere ex hac ratio
 ne tua. sequeretur q̄ aquositas etiā eēt humor. Et sic pri
 mi humores fuissent quinq̄ non quatuor. ¶ Respondet
 ergo dicendo q̄ aquositas nō est ex humoribus fixis. i. na
 turalibus ad sensum dictū in principio capituli. Et non est
 nisi ex eo qd̄ bibit̄ & nō nutrit & non est necessaria nisi in
 attenuatione nutrimenti & penetratione. ¶ Et ratio dicti
 est: qz humor hoc modo sumendo humorē pro naturali nō
 est nisi ille qui factus est in corpore ex eo qd̄ comedit̄ & cū
 hoc est nutriens. Et per nutriēs intelligo illud qd̄ est in po
 tentia simile corpori humano. Qz autē est in potentia simi
 le corpori humano est corpus cōmixtum vera mixtione nō
 simplex per carentiam vere mixtionis & aqua. i. aquositas
 vrinālis est hoc modo simplex: qz nō mixta vera mixtiōe.

¶ Nota ergo hic aquositates esse humorē primum sumē
 do humorē primū pro omni humore vel liquido corpo
 re immediate in nobis ex chilo genito vel ad talez reduc
 bili: sed non est humor humorosus vel fixus. qz isti sunt hu
 mores immediate ex chilo generabiles non fm totū suuz ge
 nus superflui. Nāz aquositas fm totū genus est superflua:
 & hec supra pro parte habuisti. ¶ Nota secūdo: cū dicitur:
 Neq̄ est nisi ex eo qd̄ bibit̄. Iste textus dupliciter expo
 nitur. aliqui enim dicunt q̄ aquositas pro maiori parte nō
 est nisi ex eo qd̄ bibit̄ non q̄ non fiat aliquando ex cibo.

¶ Vel secūdo posset dici. q̄ potus sub hac ratione non ha
 bet conuerti in substantiā corporis cuz aqua sit potus & nō
 nutriat. Vult ergo Auicena dicere q̄ quia aliquādo aquo
 sitas vrinālis debita est ex aqua que bibit̄ & aqua ē sim
 plex. Ex hoc arguimus q̄ etiā debita alia aquositas vrinā
 lis non nutrit quomocūq̄ tamen exponatur. conceden
 dum est ex cibo fm partē in epate generari aquositate vri
 nalem. Et ex hoc p̄z vrinalem aquositate aliquam genera
 ri in epate hora generationis humorū. & aliquam nō gene
 rari: sed prius assumi in potū. Nā simplex aqua cū bibit̄
 & postea mingitur nō generatur nec per primā nec per secū
 dam digestionē. ymaginabile etiā esset aliquaz aquosita
 tem vrine expellendā generari in stomacho & mitti ad epar
 gratia subtiliationis chili.

¶ Sed hic solet dubitari vtrū simplex nutriat. & vi
 detur q̄ sic. quia in taz modica qua
 titate potest sumi vt alteretur & assimilatur agentī q̄ non
 habetur in textu. ¶ Dicitur qd̄ simplex non est nutrimen
 tum corporis nec verum nec futurum. Nam quomocū
 q̄ capiatur nutrimentum ipsum per actionem caloris cor
 poris nostri est aptum transmutari in substātiā corporis
 siue per vnam siue per plures transmutationes. Sed a ca
 lore nostri corporis nullum simplex potest isto modo alte
 rari. Et cum dicitur q̄ in tam modica quantitate potest su
 mi. Dicitur negando de similitudine omnimoda: sed bene
 verum est de similitudine in gradibus qualitatis elemē
 taribus. in quarum qualitibus simplex est receptuz. sed
 non aguntur alie dispositiones ad formaz membri vel hu
 moris requisite: quia patiens non est susceptiuum eorum:
 & actus actiuozum recipiuntur in patiente disposito rē.

¶ Sed dubitatur vtrū sp̄ aliqd̄ de aquositate vri
 nali vadit p̄ venas cū sanguine.
 Et v̄ q̄ sic. p̄io qz sp̄ in flobothomy apparet aquositas.

Se
 vid
 sed
 mi
 Qu
 tion
 C
 a s
 p̄
 du
 aqu
 est
 in e
 que
 ven
 p̄ q̄
 nas
 alia
 vt it
 C
 diē
 nas
 qz ta
 pore
 tu. i.
 vale
 tran
 tant
 fire.
 aquo
 bus
 mila
 qz v̄
 sign
 ne. L
 aquo
 pore
 per v
 corpe
 legat
 cū ill
 renti
 C
 virtū
 bilis
 C
 ribue
 z^o S
 qui et
 sang
 nota
 quan
 alia d
 C
 plus.
 finē c
 tis. C
 qz opt
 ita d̄
 augm
 tionat
 tifican
 quant
 illam
 portio

Secundo, qz illa est utilis ad subtiliandum sanguinem. Tertio, qz videmus omne corpus cuius laborat forti exercitio sudare: sed sudor est aquositas sanguinis cuius colericus est admixtum, ergo in omni corpore cum sanguine est aquositas.

Quarto, quia aliter non possemus per urinam super dispositionem sanguinis et humorum qui sunt in venis significare.

In oppositum videtur mens Gal. 2. nalius, ubi vult quod a seris mundum oportet esse animalis corpus modo sero maxime assimilare aquositas urinalem, ergo ab isto debet esse mundum corpus. Ergo in dispositione optime sana non transit hec aquositas cum sanguine. Pro dubio non quod aquositas ad hanc est necessaria ut nutrimentum per strictas venas transeat. Nam in epate oportet quod transeat a ramis vene porte ad venam chilibi que est in gibbo, vix ille sunt strictissime post epat, sunt etiam vene capillares in membris disseminate que valde stricte sunt per quas etiam oportet nutrimentum transire. Sed contra est: quod per venas epatis oportet multum nutrimentum transire et cito: sed per alias capillares in membris intentas paucus et tarde transit ut iteque revertatur ad membrorum naturam.

Nota 2. per hec principia duas esse opiniones in questione nostra. Una dicit quod in corpore temperato nulla pars aquositatis transit ad venas post epat nisi ad illas que ad renes ducunt. Hoc probant: quod talis est sanguinis infectiua: et talia non debent esse in corpore temperato. Et hoc dicunt voluisse Gal. 2. nalius virtutis, loco allegato, quod oportet sanguinem esse mundum a seris. Nec valet argumentum sanguinem post epat oportet per strictas vias transire, quod indiget aquositatis subtilitate. Nam non transit in tanta quantitate quanta in epate. Nec oportet ita velociter transire, et cum hoc habet coleraz ipsum subtiliantem. Quod autem inuenitur aquositas in sanguine per flobotomiam extracto est in corporebus non temperatis. Etiam flegma cum subtile fuerit aquositati similat quod flegma bene cum sanguine permiscet. Ex quo patet quod urina temperate quantitatis ad suam aquositatem non immediate significat super dispositiones membrorum aliorum ab epate et viis urine. Contingit tamen in corpore non temperato in venis cum sanguine aquositatem misceri. Secunda opinio, dicit quod in quolibet corpore naturali disposito aliquid aquositatis transit cum sanguine per venas per necessitatem subtiliationis: sed illud non oportet in corpore inculpate sano esse notabile, et sufficit Gal. loco allegato: quod sanguinem oportet esse mundum a seris, id est non notabiliter cum illis permixtum, et huiusmodi modus facilius saluat apparentias, et patet quomodo argumenta solvantur.

Sunt autem quidam hominum qui opinantur corporis virtutem sanguinis sequi multitudinem et ipsi debilitatem sequi eius paucitatem.

Nunc Avicenna remouet secundum dubium circa materiam de humoribus: et duo facit. Primo ponit errorem, secundo remouet, ibi 2. (Sed non est ita). De prima dicit: quod quidam sunt hominum qui existimabant fortitudinem virtutis sequi multitudinem sanguinis et debilitatem sequi paucitatem. Circa quam partem nota quod forme aiatorum limitant sibi determinatas corporum quantitates cum quibus optime finem suum consequuntur. Nec alia de causa principaliter musca est parua et elephas magnus. Ex his sequitur quod in recessiua a tali quantitate siue versus plus, siue versus minus non est quantitas ita proportionata ad finem consequendum: sicut in illa alijs existentibus proportionata. Nota 2. quod virtutis fortitudo quedam est perseuerans quod apta perseuerare: et quedam presens non apta perseuerare, ita dicitur primo affor. cometo tertio. a Gal. Nota 3. quod in augmento quantitatis ultra mensuram forme aialis proportionata usque ad quid, quedam virtutes que ad presentiam fortificantur. Istud patet de gigantibus vel illis proportionales quantitates habentibus de quibus non est dubium quod non habent illam mediocritatem quantitatis quam sibi forma humana proportionatissima limitat, qui tamen quo ad multos actus in for-

titudine excedunt mediocres. Nota 4. quod hoc non obstante ipsi, hoc modo recedentes non sunt apti tanto tempore in suo robore perseuerare: sicut mediocres: hoc notat experientia: quod adueniente senectute incidant malas egritudines.

Ultimo nota quod sicut forme aiatorum limitant sibi determinatas quantitates pro suo subiecto, ita limitant sibi determinatas quantitates humorum sibi in suis operationibus perseueranti. Ex his sequuntur tria. Primum aliquod sanguinis augmentum supra temperatam eius quantitatem est causa presentis fortitudinis cuiusdam virtutis respectu temperate: sicut aliquod quantitatis corporis augmentum est causa similis roboris. Secundum est quod nunquam talis fortitudo est ita perseuerans: sicut fortitudo mediocritatis. Consequens patet ex dictis. Tertium est quod aliquod potest esse tale augmentum quod consequitur virtutis debilitas presens, patet: quod tale augmentum in quanto consequitur lassitudo: ut tertia huius et quinquagesime febrius synocha. Et ideo illorum positio que narrati sunt est falsa.

Sed non est ita. Quod non attenditur est dispositio eius quantitatis que de eo corpus ingreditur.

Remouet errorem dicens quod non est ita, ut predicti dixerunt, imo illud quod attenditur est mensura quantitatis sanguinis ingrediens corpus, id est quod habeat in mensura proportionata forme pro finibus suis.

Et sunt quidam qui opinantur quod cum humores aucti fuerint aut diminuti. Postquam corpora humana secundum proportionem fuerint que debet in quantitate vnius ad alterum sanitas erit preseruata: sed non est ita, humores namque preter istud mensuram in quantitate conseruatam habere debent non in comparatione alterius humoris: imo in se cum custodia mensurationis quas habent in comparatione vnius ad alterum. Adhuc quidem remanserunt de rebus humorum questiones que non medicis, sed tamen pertinent philosophis. Ideoque eas pretermisi.

Ponit tertium errorem dicit, quod sunt quidam qui dicunt quod cum humores corporis humani habuerint proportionem conuenientem vnius ad alterum qualitercumque quantitas eorum varietur sanitas erit bona: ita quod solum in proportionem consistit sanitas. Dicit 2. quod non est verum, imo ultra conuenientem proportionem inter se requiritur quod quilibet habeat quantitatem conuenientem mensure ad hoc ut sanitas permaneat. Dicit ultimo, quod alie restant de humoribus difficultates magis ad philosophum pertinentes. Circa partem hanc nota primo, quod sicut vnumquodque membrum requirit limitatam quantitatem ad optime operandum quemadmodum etiam et totum corpus, ita etiam quilibet humor in temperato corpore limitatam quantitatem requirit a qua qualitercumque recedat non erit eque bona sanitas. Ex quo sequitur quod ad optimum temperamentum requiritur proportio humorum et cum hoc quantitas limitata. Nam non potest esse optimum temperamentum nisi cum eadem proportionem humorum. Si, nam, sine duo corpora preparatissima alijs paribus habent cuiuslibet humoris quantitates equales, ergo et proportionem. Nam si termini proportionum sunt precise equales necesse est proportionem esse equales. Quod autem dicitur, 7. phycorum, quod sanitas est proportio calidorum etc. Non dicitur ab Avicenna pro completa diffinitione: sed vult quod ad sanitatem talis proportio requiritur. Nota secundo, quod questiones que possunt de humoribus moueri et medico impertinentes sunt multe, verbi gratia, utrum sint eiusdem speciei specialissime et similes que ad medicum non pertinent. Et utrum sint animati quod ad naturalem magis attinet.

Vide qd si manet bit unde puz long in q' ind
diuisi puz puz puz puz puz puz puz puz puz puz puz
nig qd alia quilibet mordenia

culoz & exituraz opatur qd no operat tritens
cum aq tritu neq illud qd cu aq cogtur. & dixe
runt qda q signu ondens nobis q masticatum
iaz paz icepit digeri est q nec prim odor: nec
prim sapor in eo inuenitur.

¶ Ponit signa & sunt duo. Primum qz triticu masticatum
cofert in maturatione furunculoz. & operatur illud qd no
opa coctuz in aqua. qz. i. magis maturat furunculos & exi
turas. Scdm signum est q qdam dixerut. qz in masticato
no remanet: nec primus odor: nec primus sapor. ¶ Nota q
pmo q furuculi sunt apostemata sanguinea q in acutu ten
dunt & plurimu saniant q ab Auic. edemul vocant. 3o qrti.
S3 exitura est apa magnu cui ma ad sanie uertit: aut co
uersa est. ¶ Nota 2o q maturatione istoz apatur est p dige
stione & uersione maici coz ad saniez que uersio fit a ca
lore nali coagete cuz putredinali calido no taqz intendete
saniez. ¶ Nota 3o q frumentu e calidu in pmo: & in humi
ditate fere tpatu. & ideo satis vicinu e huano calori & leui
ter calefactiuu & sui viscositate phibitiuu resolonis super
flue. Ex q pz q e medicina maturatiua. na medicina matura
tiua fm Auic. 2o can. Est illa de cuius pprietate est q acq
rat humori digestionem qm calefacit cu eqlitate. Et io die se
rapio. cap. de medicina maturatiua. Opz q medicina ma
turatiua sit pportionalis calori nali corporis. Et paulopost
vult q possibile eet manu vel aliud mebruz cotinue appli
cari loco vbi intedimus saniei gnatione esset saniei gnatio
citior qz p aliaz medicinam. Uez qz in saliu e virtus nri na
lis caloris. vt d' prius. io plus maturat frumentu mastic
tum qz in aq coctuz. ¶ Nota 4o q qdaz pro signo q ma
turat comestiu adducunt q no remanet ide odor & idem sa
por. Et exponentes dicut hoc dicere Hal. 3o naliuz. cap. 7o
qd non est vey. Sed Hal. ostedens q in ore est vtus imu
tatiua cibi: pbat p B q illa que remanet in vicinitatib' de
tium p tota nocte. vt frustula panis vel carnis pmutantur
qd cognoscit. qz fetet in mane: & qz non hnt dispo nes ppi
as panis & carnis. Sed de masticatiode hoc no dicit. fuerut
galij q forte ex hoc dicto illa ronez attulerut. ¶ Nota 5o
q in rebus odor vel sapor qnqz trāsmutatur saltez quo ad
nram sensatione ex pmixtione alteri rei odore & sapore ex
cellentē hntis. vt verbi gra allei cu pane. Et hec pmutatio
no arguit rei alterationez. Scdo mo pmutat sine talis rei
saporose pmixtione. Et hoc arguit imutatione in qlitatib'
pmis suis. cu ille secude a primis beant dependentiaz. & qz
cibo duz masticat non pmisce nisi saliu modici saporis &
odoris. q multa pmutatio ciboz in sapore & odore p masti
catione arguit eoz transmutatione. ¶ Ultimo nota q lz
Hal. dicat cibum transmutari ad aliam spem. no tn vult q
pdat forma subalez accidēdo alia: s3 q pdit qlitate que co
sequit spēs illā nali ter dispositā. Et q hec sit mens Hal. pz
ex textu. sic. n. dicit. cap. allegato. Que vo in ore. f. trāsmuta
tio trāfire facit manifeste eū in alteraz spem. no tn in fine.
deide trāfformat. Et tu vides ex dictis Auic. bic tm recita
re dicta. Hal. 3o naliuz virtutu. cap. 7o.

¶ Beinde postqz stōm igreditur itegra digerit
digōne non pp stomaci calozē tm: s3 pp calozez
mebrozuz: que ipsuz circūdant: & a dextra qdez
epar & a sinistra splē. splen nāqz calefacit nō pp
sui subam: s3 pp arterias & venas multas que i
eo sunt. & ab anteriori qdez est zirbū adipinuz:
quod cito suscipit calozē cā adipis: & ad stoma
cum reducit & supius quidez coz mediāte dia
pbragmate ab eo calefacto.

¶ Hic dicit de digōne pleta & integra. Et diuidit in duas.
Primo. n. docet a qbus mebris fiat & quozum adiutorio.
Secūdo docet q res est in hac digōne genita. ibi 2o. (Lūqz
nutriens). ¶ Dicit p: q cu cibus ingredit stōm digeritur
Integra digōne. & B nō soluz pp calozē stōi: s3 mebroz circū
stantiū auxilio. ¶ Ubi nota p: integrā digōnez dici p quā
forma pcedēs pdit: & noua forma subal acgrit: & qz hoc nō
fit in ore. ideo illā nō dicit itegrā. ¶ Nota 2o q epar iuuat
multis modis hāc digōne. Prio trāsmittēdo spiritū nālez
& sanguinē & vapores a sanguine eleuatos. Secūdo p sim
plicē alterationē. nā sibi iuxta ponit ex dextro latere & per
suas pennulas amplectit: sic man. Et io sup sinistro latere
iacere iuuat digōnez cibi in stō. vt 3o bui. de regie ei. qd co
mediē & bibit. & iz. terty. ¶ Nota 3o q et fel iuuat ad hāc
digōnez & p simplicē alterationē & trāsmittēdo colaz ad fū
duz stōi. vt dixim' cap. pcedēte. s3 fortassis hic Auic. fellis ta
cuit iuuamētuz ex epatis iuuamēto itelligenduz. ¶ Nota
4o q splen ponit a pte sinistra & suba sua e melica: sic buoz
& que trahit. & io suba sui nō eet multū apta ad iuuādū stōz:
s3 qz mltras h3 arterias. io calefacit stōm. ¶ Nota 5o q zir
bus adipinus q e omētū calefacit: nō qz in sua pplione nāli
fit calidus: s3 qz reflectit calozē: sic vestis. Nā adeps sic di
ctū e supra e fride pplionis. Et qz musclū vētris: eo mo quo
zirbus iuuat. io de illis nō fecit mētionē. Et tu hinc vide qz
hntes vētrez tenuē sūt debil' digōnis. Et tu cū B adde qz p
zirbū & musculos defendit stōmac' a friditate aeris exte
rioris. ¶ Nota 6o q coz adiuuat stōi digōnez p trāsmittēdo
& spūz vitalē. & p alterationē simplicē mediāte diaflema
te: nec nō arteria adorti iuxta dorzuz: & tāgens stōm in pte
posteriori iuuat ad calefaciēduz. ¶ Nota 7o p stōm hic in
telligi vētrez in q cib' p' cōpleta digōne digerit. Et B mō
vtunt cōiter latini illo vocabulo. S3 stōmac' pprie s3 gre
cos sūt corpus oblongū qd e aptuz aliqd in magnuz rece
ptaculū introduci: qd alio noie d' yfophagus &c.

¶ **Cadit hic** dubius. vtz stōmac' plus digerat virtute
ppry calozis cibū. an vtute circūstantiuz
mebroz dictoz. Qz magl vi circūstantiū arguit. Prio qz illa
sunt calidiora stō. Secūdo qz stōmac' e sic lebes & illa mē
bra sic ignis: s3 stat decoctione fieri ab ignis caloze plusqz
lebetis. Tertio qz coz & epar ad nāles operationes aliozuz
mebroz vident' currere tāqz agētia vlia & pmarie cāe q
plus influunt sup suū cātum qz cause pticulares & scōarie.
Quarto B vident' sentire Hal. 3. naliū vtutu. cap. 7o allegato.
¶ In oppositū e mens Hal. 5o de iuuamētis. cap. 5o. dices. &
vtus stōi est q sepat cibū qn decoxerit ipz. ¶ In ista qōne
cōis mod' rñdēdi e q qzuz ad trāsmutādū cibū absolute
& ad calefaciēdu subtrahēduz & eliquādū plus agit stōus ca
loze circūstantiū qz ppzio: qz ille e maior: s3 qzuz ad trans
mutādūz hac trāsmutatiode vt e chilificatio forti' cōcurrit
caloz stōi ppzi'. Nec attēdas p p' pte pnis cāz eē: qz mebra
circūstantia sint agētia vlia & stōus pticulariter. qz hec nō e
vitas. Nā Hal. cū noiat calozē stōmaci enūerat calozē q ba
bet ex colera i eo exite & spū. Ad q stat q mebra pncipa
lia si currūt tāqz vlia currūt p spūz. Et io illoz B mō cō
sursus mūerat in caloze ppo stōi a Hal. loco allegato. ter
ty vtutu naliuz. Et tu p B vide q dixi scdo tegni. ¶ Aly at
volūt q absolute ad has trāsmutatōes forti' currit caloz
ppzi' stōi qz alioz. Nec obstat qzuis circūdātuz mebroz
caloz sit itēstoz & maior & fortioz i se: nā vt sic applicant' & re
spectu hui' obi nō est caloz illoz fortioz. Et iux hūc moduz
nō est oio silitudo de lebe te itelligit total: s3 aliquo modo.
Nec Hal. nec Auic. alicubi expsse vult q fortius caloz circū
stantiuz currat. voluit tn bene q nō caloze proprio sed cir
cūstantiū digerit. & hoc nō negat secūda positio. ¶ Et pro
ista pōne cōsidera q caloz stōi strutionis valde citius fer
rum eliquat q ignis fornacis pp proprietatem cōcurrentez

doctus

Vide qd e...
mōbz nūmpt
pit. fūior in
m' & fortioz
proi p p' p' lū
e io p' magis
rit pua xtu
m' boz nūmpt
mūmpt q' in

inter eos aut propter forme subalis virtutem.

Cūq; nutriens in primis digerit fit sua eētia in multis aialius auxilio eius qđ ei admiscetur de eo qđ bibit plerūq; chilus: z ē suba liqda pti sane in spissitudine similis.

C Docet q̄ res in hac digestionē p̄ma generat. dicens q̄ clibus digerit p̄ma digestiōe itegre. z generat in plerisq; aia libus ex eo chilus q̄ chilus est suba q̄daz liqda in suba filis ptisane: z fit h̄ chilus multotiēs auxilio ei qđ i potu sumit.

C Circa quā ptē nota p̄ q̄ d̄r plerūq; aut ad denotādū q̄ nō in oib; aialibus generat chilus. Quedaz. n. sunt iperfecta nō h̄ntia sanguinē qbus nō oz chilū generare: sed forte aliqd chilo p̄portionalē: aut ad denotādū q̄ nō sp̄ fit cum auxilio eius qđ bibit. qz q̄daz sunt nō bibētia: vt ancipiter.

C Nota secūdo. q̄ iō nā ordinavit p̄mo cibū p̄uerti in chilum: qz cibi nimis distabat a sanguinis nā. vt fabe blites z similes. nō poterunt ergo imediate in sanguinē trāsmutari: s; cū hoc medio. Et hoc vult Gal. 3. nāliuz. loco allegato.

C Nota 3. q̄ potus sui subtilitate z hūiditate cibū reddit passibiliorē z p̄uertibiliorē in chiluz. licet nimis multotiēs obstit. p̄hibēdo debitā applicationē stōi ad cibuz. **C** Nota 4. d̄r iaz esse inter chimū z chilū. naz chilus iportat illō qđ nūc d̄r. s; chimus iportat gnāl̄r vnūquēq; hūozez primuz.

C Deinde eius subtile a stomacho z intestinis atrahit z p̄ vias venaz q̄ mesaraice vocant̄ ipellit q̄ sūt vene subtiles dure oib; itestinis p̄tinue.

C Dec est 2. pars capituli in q̄ determinat de gnātionē humorū p̄rioz. z diuidit̄ in tres. P̄rio dat modum transitus chili ad epar. Secundo modū quo i epate recipit̄. Tertio moduz puentus hūoz ex chilo. ibi 2. (Lūq; p̄ eas). ibi 3. (Lū ḡ istoz). **C** De p̄ma d̄r q̄ postq̄ chilus ē factus mō dicto atrahit. s. ei. q̄ subtile ad epar ab intestinis z stō z ipellit. s. ad epar p̄ vias venaz q̄ nūcupant̄ mesaraice q̄ sunt vene dure oib; itestinis p̄tinue. **C** Nota ḡ p̄: in quolib; chilo iueniri ptes subtiles z grossas fecales. ille grosse tāq; inepte relinquunt̄ in intestinis z tandē expellunt̄ extra. vt infra dicef. soluz ḡ subtile respectu illi. fecalis p̄tis trahit̄.

C Nota 2. q̄ in motu chili ad epar cōcurrit v̄tus expulsiua stōi z intestinoz: z v̄tus attractiua epatis z venaz mesaraicaz z attractiua z expulsiua sil̄ mesaraicaz t̄m. z in istis fortius atrahit epar q̄ mesaraice z intestina licet a stō recipiant. t̄m scđz mentē Gal. nō atrahūt chilū: s; solū expellunt: licet de h̄ magis dicendū sit in cap. de mēbris. **C** Nō 3. q̄ vene mesaraice sunt vene q̄ a porta epatis oriunt̄. z p̄ mesenteriu transeunt̄ ad stōm z intestina terminant̄ ad trahendū chilū finalr̄ ordinate z sunt plurime: vt ad multa loca itestinoz terminent̄: z ab illis atrahāt: z sunt subtiles: vt nō transeat res multū grossa ad epar. z sunt dure z p̄ eas fit firma colligatio intestinoz cū mesenterio. z s; mētem Gal. vident̄ vsq; ad os puenire. **C** Nota 4. q̄ stomachus post cibi digestionē p̄tez subtile apponit suis tunicis q̄ p̄te voluptuat̄ z residuū tāq; supfluū emittit p̄ foramē qđ est in ei. fundo ad intestina: licet p̄tez p̄ mesaraicas ad epar transmittat. deinde ab itestinis fit p̄ maiori p̄te attractio ad epar. z iō epar nō solū a stō: sed ab itestinis trahit chilū.

C Sed dubium est. vtrum cuz intestino monoculo sit aliq̄ vena mesaraica cōtinua. In quo dubio v̄r Auic. q̄ sic infra fen. 16. terty. cap. i. Licet in hoc a Gal. 4. de vtilitate particularū dissentiat. z qz p̄ easdē venas ēt sanguis ad intestina nutrienda ab epate mittit̄. ideo p̄z nō esse inconueniēs per eadē vias fieri chili attractionē p̄ quas fit sanguinis expulsio. **C** Patet 2. q̄ talis attractio z expulsio fiunt a virtute cū sint respectu determinatoz obiectozum.

C Lūq; p̄ eas ipellit ad venā puenit epatis que

porta vocat̄ z penetrat in epar in diuisionib; z ramis porte intratib; z se minoratib; z subtiliatibus ad modū capilloz occurrētib; orificijs diuisionū radicū vene q̄ a gibbo ep̄is ascēdit. Et nō facit ipsaz penetrare i illas coangustatiōes: nisi melior cōmixtio aque bibite supra id quod indiget corpus.

C Docet hic modū quo chilus in epate recipit̄. dicens q̄ cū per illas venas mesaraicas expellit̄ chilus puenit p̄ venaz que vocat̄ porta epatis: z p̄ ramos eius qui subtiliant̄ vsq; ad capilloz paruitatē z qui obuiant ramis vene chilis que orit̄ a gibbo epatis disseminant̄: ita q̄ per totā quasi epatis regionē spargit̄. z ita ad minima quasi diuidit̄ z non penetrat in istas vias strictas nisi auxilio aque bibite vltra illud quo indiget corpus de aqua. **C** Nota ḡ q̄ in cōcauo epatis est vna vena multū lata q̄ d̄r porta epatis qz per eā tāq; per portā nutrimentū epar ingredit̄ z mesaraice ad eā terminant̄ z in ipsam impellūt subtile chili. Et hec porta ramificatur p̄ subam epatis vsq; quo rami eius sint sicut capilli: z q̄si rami innumerabiles. Isti aut̄ rami obuiant etiaz ramis capillaribus alterius vene que est in connexo epatis: z vocat̄ vena chilis. z h̄ mō quasi per totaz epatis subam disseminatur. **C** Nota 2. q̄ qz iste vene sunt multū subtiles non potuisset chilus in eas penetrasse nisi multū subtiliat̄ esset per potū. z oz t̄m esse potum: vt post sanguinis generationē superfluat aquositas. Et ideo hac supfluitate nō indiget corp; vltra epar. z h̄ voluit Auic. cuz dixit q̄ penetratio hec fit auxilio eius qđ bibit vltra illud quo indiget corpus. s. pro nutritiōe cōpleta digestionē z sanguis gnātiōe.

Unde statiz sicut ab epate sanguis ad mēbra trāsmittitur magna aquositas q̄litas transit p̄ venas emulgentes ad renes z ad vias vrine: qz ea nō indiget residuuz corporis. **C** Ex qbus p̄z cā quare epar h̄ mō nō habuit vnā magnā quantitātē in qua chilus digerēdus cōtineretur. Lā. n. ē qz melius applicat̄ epar chilo hoc mō disseminato: vt q̄si totuz tāgat totuz. **C** Et si dicat̄ q̄ stomachus ita debuit i paruis venis digerere cibū. Negatur p̄ia. causa est qz in stō oz recipi cibuz grossus q̄ non pōt angustias penetrare.

C Lū ergo in istaz venaz villis diuidit̄ fit quasi epar totaliter tangat huius chili totalitatem. z propter illud tunc eius operatio est vehementior z fortior z velocior: z tunc coquitur.

C Dic auic. ponit modū generationis humorū. Et primo in generali. Secūdo in speciali. ibi. (In omni at̄ digestionē) **C** In prima dicit: q̄ cuz chilus in istis villis diuiditur fit: vt q̄si epar fm se totum tangat hūc chilum fm totū. Et iō tunc epatis operatio est vehementior: z tunc agit z digerit z supple humores generat. **C** Nota ḡ primo: q̄ licet epar sit mēbruz organicuz. t̄m eius actio q̄ est digestio fa: vt sanguinis z alioz humorum generatio principaliter pendet a carne epatis nō a venis. vt colligitur a Gal. 5. de iuuamentis. cap. 3. Et ideo vene que sunt in epate subtiliores habēt tunicas q̄ in alta parte corporis: vt caro epatis melius applicet̄ contento in eo. s. chilo: z sumitur hoc loco statim allegato. **C** Nota 2. q̄ etiā in venis est virtus transmutandi chilū versus naturā sanguinis: vt i venis mesaraicis: vt notat experientia in anathomia viuozum resudare rem rubeā. z in anathomia mortuoz: q̄ ēt res rubea iuenit̄ in eis: z ēt vult Gal. 6. de iuuamētis. cap. i. Ex qb; p̄z q̄ epatis caro est vnus v̄tutis in cōcauo z in gibbo. ideo vtrazq; istaz partium potest fieri sanguinis generatio: z stat in vna fieri nō in alia. Verū tamen gibbus est aptus ad magis perficiendum in naturalissime disposito.

*in extrema multum
et no potius requirit
modum: uno plura*

pannia de h̄o

illo
sic
nu
gu
ris
sa
qz
est
est
C
alic
alic
est
fem
vel
bro
ta z
cen
epa
p̄m
cipi
C
rent
oēs
pro
C
suba
māz
C
pmū
illuz
op
rōne
in ill
guim
tates
rat
C
dant
tini:
te pd
z pnc
plenit
Sol
argui
co z it
mēt
tre z v
Epar
z p̄z q
bus. z
in illo
ventr
nō dec
nis est
nisi qz
loco p
nem g
postq̄
est ma
In ep
bite s
aiali v

Dubitatur an sanguis in epate gñef. Et arguit p. qd i corde ex Az. 3° de ptib^o aialiū. ca^o illo. Cor aut. vbi expsse dicit qd nullus dignificauit epar vt sit pñ^m sanguis. C^o sic. illud est pñ^m sanguis: qd est pñci^m nutritiue aie: cū sanguis sit vltimū absolutū in hñtib^o sanguinē: sed pñ^m nutritiue est cor: cū sit pñmū pñ^m vite: et calor nālis. g^o rē. C^o 3° id est pñ^m sanguis gnātiūz in quo plm sanguis ex venas iuenit. sed illud dī cor. g^o rē. Maior p3: qz in pñ^m maxime d3 abūdare. Et minor p3 p expientiaz. et est Hal. 2° cōplonū. vltimo ca^o. C^o 4° id est pñ^m sanguis qd est pñ^m venaz. B aut est cor. vt ifra ostēdet. c^o de mēbris. C^o In oppositū est Aui. qui dicit in epate sanguinē gnāri et alios humores. C^o Pro dubio notādū qd aliud est dicere aliqd mēbz esse pñ^m vnius opationis iter mēbra. et aliud est in ipso et ab ipso talē opationē fieri. Nam nemo negat sensationē fieri in manu vel oculo: sed nullus ponit manū vel oculū esse pñ^m sensationis iter mēbra. pñ^m. n. dī de mēbro pmo ad hoc efficiēdū et pñcipalius cōcurrēte. C^o Nota 2°. qd de gnōne sanguis in epate tres iueniunt modi videndi. Quidā. n. vt imponit Auer. Hal. 2° colliget. dicunt epar p suū ppiū calozē esse sanguis gnātiūz: et esse pñmū pñ^m nutritiue et nāliū vtutū: et ita gnāre sanguinē tanq̄ pñcipium inter membra.

C^o 2° opio est cōis: qd epar gnāt sanguinē: sed pñcipalr rcurrente vtute a corde trāsmitta p spūz. et hñc vident: quasi oēs assentire. et Auer. 2° colliget. ca^o 4°. allegato. et Aristo. pro parte 3° de partibus animalium.

C^o 3° opio est qd epar nō gnāt sanguinē: nec pbet sibi formā subalē. sed cōplef p sanguis gnātio i corde. Epar aut ppat māz chilozaz vt meli^o possit a corde i sanguinē trāsmutari.

C^o Cōtra g^o pñmā pōnez pcedūt oīa argumēta pbātia cor eē pñmū pñcipale inter mēbra: et pñcipue qz epar et vtus ei^o sine illuxu cordis esse non pōt. et per pñs nec opari: et iō epatis opationes depēdent a corde. C^o Cōtra tertiam pōnē sunt rōnes Hal. qz chilus in epate optime diuidit: vt coquat. g^o in illo d3 recipe cōplemētū coctōis. et per pñs formaz sanguinis. 2° qz in epate gnānt et sequestrant sanguis supfluitates: puta aquositas: et cola: et melia: sed in eodē loco generat sanguis: et ab eodem vbi et a quo supfluitates sue. g^o rē. C^o Restat g^o qd sit tenēda 2° opio media cui oīa vera rcor dant. Ex quo sequit. qd epar est pñ^m imediate sanguis gnātiūz: sed cor est pñ^m pñcipale eiusdē sanguis epate mediāte pductiūz. C^o De venis aut vnde oriant: et de vtutibus: et pñcipatu mēbroz dicef ifra in caplo de mēbris. ex qb^o plenius huius quefiti veritas apparebit.

Solet etiam 2° dubitari. vtrū splen sit mēbz sanguis gnātiūz. C^o Ad ptē affirmatiuā arguit. qz splen est sinistrū epar et attrahit chilū a stomacho et itestis et digerit ipm. vt sumit a Hal. in libello de iuuamēto anhelit^o. C^o 2°. qz splen attrahit humiditates a ventre et vtutē h3 digerēdi. vt i3^o de aialib^o. ca^o 4°. cum dixit. Epar aut et splen possunt decoquere: qm sunt ex sanguie: et p3 qd nō loquit de digōne pzia: qz hec est cōis oib^o mēbris. et ideo nō negaret de renib^o: qd statī tñ negat ab Az. in illo caplo. Dicit et eodem caplo. Splen aut attrahit ex ventre supflūā humiditatē: et decoquit ipsam: stat aut qd nō decogit: nisi in sanguinē ruertēdo. C^o 3° sic. carētia splenis est causa diuisionis epatis in aiali in duas partes: et nō nisi qz splenis pñtia supplet diuisiōis adiutoriūz: g^o splen ē loco ptis epatis. g^o similitē specie vtutē d3 hñc. et iō sanguinem gnāre. Assumptum est Az. ca^o allegato ad pñ^o. Ubi postq̄ dixit qd mēbra sunt dupla: aut diuisa in duo: et qd B est manifestuz in pulmone: et magis in renibus sic subdit. In epate vō et splene est dubiuz. Et cā illius est: qm i aiali hñte splenē necessario opinat qd splen sit epar impuz. In aiali vō carēte splene vel hñte splenem valde parū vt si

gnum aut pñctū iuenit epar diuisum in duo: et maior pars est in parte dextra: et minor in parte sinistra. C^o In oppositum videt modus loquēdi Aui. q sanguinē ex chilo dicit in epate gnāri: et nullibi dicit in splene gnāri. Nec Hal. i 3° nāliū vtutū ponit sanguinē ex chilo alibi qz in epate generari: et silt aly medicie doctores. C^o Confirmat. qz si splen est sanguis gnātiūz. g^o non est melici supflui attractiūz. Probo pñam: qz pñtia talis melie in epate esset cā ipedi mēti gnōnis sanguis boni. vt p3 in splenis opilonib^o. ergo multo magis ipedit splenē. t3 pñia. qz saltē non tā fortē h3 sanguificā vtutē: sicut epar. C^o In ista qōne iueni solū Angelū de aretio tenētē qd splen est pñ^m sanguis ex chilo gnātiūz. Sūdabat aut sup auctatib^o dictis. Et qz per anatbomiam dicit appere iter splenē stomachū et itestia venas ad modū mesaraycaz que nō vident: nisi ad attrahēdū chilum: qz chilus frustra ad splenē traheret: nisi vt in sanguinem rueret. C^o Dicit tñ 2°. qd sanguinē gnāt splen magis nāe melice vicinū et grossiorē. C^o Ad rōnes aut dic. qd Hal. hoc expsit in libello de iuuamēto anhelit^o: qd et loc^o ab aucte negatiue est debil. C^o Qd aut dī de humore melancolico qd a splene trahit: negat qd inde debeat in splene seg nocumtū. nā sic splen supflūā pellit q̄titatē ad stomachum ppter fines dictos. C^o Sed pter hūc iuenio oēs modernos dicere qd splen non est sanguis gnātiūz ex chilo. Et dico notāter ex chilo: qz ex flegmate. vt dixi i caplo pcedēti. vt velle Aui. qd possit gnāri in multis alyz mēbris ab epate et corde. C^o Rō aut est: qz si splen esset pñ^m sanguis gnātiūz: tūc iueniret in oī aiali hñte sanguinē. Cōsequens est 3° Az. 3° de ptib^o aialiū. caplo allegato. qd vult qd in aue q grece dī asinus: pp similitudinē capitis nō est splē. C^o 2° rō ex illa facta est: qz pñcipalr vt fact^o ad purgādūz sanguinē a melico humore. et p pñs nō hñc hūc pñcipatū. C^o Ego aut nō video pñuc fortes rōnes: qre alicui partiū assentiam. Et ideo rem hoc modo relinquo.

C^o In oī at decoctōe qd ē hñmōi ē res qd ē sic spūa et res qd ē sic hypostasis et res fortasse erit cū eis: aut qd ad adustioez ptiet: si decoctio supflua fuerit: aut res qd nō ē hñ cocta: si decoctio fuerit minor qd d3. Spūa at ē cola rub. et hypostasis est melia qd abo sūt nāles. Adusti vō subtilr ē mala cola rubea: et ei^o grossū ē melia mala nō nāl: et qd nō hñ coctū ē flegma ē. Qz at de hoc toto res colata est que est hñ cocta est sanguis.

C^o Determinat spāli^o de hūoz gnōne. Et p mixti. 2° sigillati dat cāz vniuscuiusqz hūozis. 2° ibi (Sanguis g^o) pzia i duas. p fac qd dcm ē. 2° docet modū trāsit hūoz ad mēbra. 2° ibi (Qui tñ q̄diu) Dicit p: qd in oī tali digōne q̄lis dicta est iuenit res que est sic spūa: et res que est sic hypostasis et fortasse supflūete decoctōe iuenit res adusta: et iuenit et res que est dimiute cocta. C^o Dicit 2° quo ad hāc partē qd spūa est colera rub. nālis: et fex est melia nālis: adustum si est subtile est cola ru. mala. et si est grossuz est melia adusta. sed illud qd ex hoc toto est res colata: et depurata ē sanguis. C^o Circa hāc ptē nota p. qd hic p decoctionez itelligimus digōnē. nā qz in trāsmutatōe est cōplemētū passiois humiditatis pñonalis a sicco fm itētione Hal. nālis iō est digestio. Silat aut maxie effexi qd est elixatio: siue digō scā in hūido actuali et vtuali. C^o Nota 2°: hic dicit ab Aui. in oī decoctōe que est hñ. et h3 ples expōnes. C^o Pzia qd absolute in oī decoctōe qd fit a nāli calo. nā i oī digōne refecat ali quid supflūū loqndo de itegra digōne. Et h vult Antoni^o de Parma. Et cā ē: qz semp est dria in ptib^o elemetalibus digerēdis. et p digōnē generādis. et iō opz aliqd supfluere.

*deturminat dco
rat a har digo*
*ligni... alium
hrogonii pium
lq p p p p ali
fluz e ista
tilis p p in su
vult qd soluz
diger p p p p
in qd res qd digo
vltim g ruitat*

Sed dimisso nūc. vtrum in omni digestionē refecetur aliquod superfluum: Aui. dicit hic plus q̄ refecat̄ supflūū nimis coctum. ⁊ supflūū fecale ⁊ supfluum diminute coctum. Et cōstat q̄ hec supflua nō in omni digestionē separant̄. **M**elius ergo est intelligere q̄ in omni digestionē qua epar tangendo per sui totalitatez tangit chili totalitatem generant̄ ista tria superflua modo dicto: ⁊ erit sensus q̄ semper generādo epar sanguinem ex chilo generat hos alios humores. Et ista reputat̄ apud multos vera expositio. Et causa est: quia in chilo sunt partes proportionate colere apte superfluum decoctionem recipere: ⁊ alie p̄ proportionate flegmati: ⁊ alie melancolie: ⁊ alie sanguini. ⁊ iō talia ex chilo difformitate generant̄: ⁊ nullā cōtingit partē chili repiri q̄ sit chilus in qua hec difformitas non repiat̄.

Contra hanc positionem arguit̄: sanguis generat̄ ex chilo. Latio ergo materiaz in qua est forma sanguinis geniti immediate ex chilo: ⁊ sequit̄ q̄ illa erat prius sub forma chili: cū nulla alia sit forma media: ⁊ ex ipsa solus sanguis est generatus. **E**x quo sequit̄ p̄mo. q̄ non in quolibet chilo: nec i quolibet sui parte est difformitas dicta. **S**equit̄ 2°. q̄ aliq̄s est chilus ex quo per digestionem epatis: nulla supfluitas refecat̄: vt sic ille chilus solus epati applicaret̄. **E**t 3° sic. in epate colerico plus de chilo cōuertit̄ ad colerā q̄ in epate sanguineo vel tempato. Et ecōtra. plus de chilo cōuertit̄ in sanguinē in tempato vl̄ sanguineo q̄ in colerico posito chilo eodem. Ergo aliqua pars i tempato apta cōuertit̄ in sanguinē ex variatione dispōnis epatis poterit cōuertit̄ in coleram: ⁊ ita aliqua apta in colerico cōuertit̄ in coleram poterit ex epatis dispōne cōuertit̄ i sanguinē. **E**x quo sequit̄ hanc diuersitatez non esse tm̄ merito difformitatis partiū chili. Sequit̄ q̄ nō obstante difformitate partium dicta: pōt tamen ex epatis dispōne vnus humor generari. Ad hec dicit̄ q̄ probabilr̄ teneri pōt q̄ epar ex quolibet chilo eo existente naturalr̄ disposito generat quatuor humores: ita q̄ non potest aliq̄ez modicum sanguinem generare ex chilo quin istos. 4. humores generet. Dicit̄ 2° q̄ huius causa est partiu3 chili difformitas. **N**ota tamen q̄ hec difformitas non est talis q̄ omnino nulla pars illius chili que est apta cōuertit̄ in coleram in tempato sit apta cōuertit̄ in sanguinem in humido tm̄ a frigido. Sed capto chilo ex quo in aliquo epate potest sanguis generari respectu illius in illa dispositione existentis: aliq̄e sunt partes que ita sunt apte cōuertit̄ in coleram q̄ non in alium humorem: ⁊ ita de flegmate ⁊ melancolia dicatur. Et sicut respectu illius est ita: taliter etiam est respectu cuiuslibet alterius epatis potentis ex eo sanguinē generare: sed nō omnino eedē partes sunt respectu cuiuslibet epatis in coleram cōuertibiles. **A**d argumēta igit̄. ad p̄mū dicēdū: q̄ materia que est sub forma sanguinis fuit sub forma chili non per se: sed cum alia: ⁊ ideo non est dare partem que fuit chilus: cuius materia tota est modo sub forma sanguinis. **A**d 2^m argumētuz p̄ solutio ex dictis: sunt tamē alij qui volunt q̄ epar digerendo chilum vnicum pōt ex illo generare humorem: sed quēcūq̄ dicit̄: sed tamē in digestionē totalis chili geniti ex conueniēte cōbatione hominis sani epar semp̄ generat quatuor humores. Et hanc dicit̄ Aui. hic. ita q̄ per digestionem que est huius itelligit digestionē secūdā chili totalis geniti ex integra: ⁊ conueniēti cōbatione sani bois. Et hec expositio nō patit̄ instantia.

Sed tunc restat dubiū: vtrum istoz humorū gnatio ex vno chilo sit simultanea. Et iuxta sniaz secūde expōnis ponēdo q̄ iter formā humoris: ⁊ chili nō mediat alia forma: stat q̄ d̄z eē simultanea. nam nō p̄s generat̄ flegma vel sanguis q̄ alius humor: nec posterio. Si. n. vnus humor est genitus: aut est ex chilo: aut ex pte:

nō ex chilo p̄ se. q̄ ex pte residua. cum igit̄ illa sit cōstitutio chiluz: aut h̄z formā chili: aut nō. Non p̄mū iuxta opionē: q̄z omne tale h̄z ptes difformes: modo dicto qd̄ non est in illo. Nec 2^m. q̄z tūc h̄ret formā mediam iter formā chili: ⁊ humoris: cui^o oppositū ponit̄. **S**ed alij volūt humores 4. ex sanguine sil̄ gnari ad hūc sensum q̄ nullus est hūor quem op̄z generari per trāsmutationē chili in aliū humorem prius q̄ ille generet̄: ita l̄z sanguis possit ex flegmate generari: non tamē op̄z ad sanguinis generationē p̄mo fieri flegmatis gnationē: quia pōt immediate ex chilo generari. **C**ōtra vtrūq̄ moduz arguit̄ sic. flegma est vicinius nature chili q̄ sanguis q̄ colera. ergo citius trāsmutatur chilus in flegma q̄ in aliū hūorē. Assumptū p̄z: q̄z p̄ diminutam digōnē trāsit chilus in flegma: ⁊ nō in aliū humorem. **C**ōfirmat̄. p̄s in humore trāsit dimiute digestū q̄ cōplete vel supflue digestū. q̄ p̄s trāsit in flegma q̄ in aliū humore. n̄a tenet ex nūc dictis. **D**ic̄ d̄ vtrobiq̄ negādo n̄am. Nam etiā ptes chili in flegma cōuertibiles sunt difficilius trāsmutabiles q̄ ille que i sanguinē debet cōuertit̄: ⁊ etiam q̄ ille que in melancoliā: ita q̄ nō p̄ quācūq̄ diminutam decoctionez trāsit chilus in flegma cū in sanguinem cōuertitur: ita q̄ digestio per quaz flegma generatur non necessario est medium transitus iter chilū ⁊ sanguinem: sicut nec forma sang. est medium transitus in coleram non obstante q̄ per superfluum decoctionem colera respectu sanguinis generet̄. **C**ōtra autem Gal. dicit̄ 4. de regimie sanitatis. q̄ flegma sit ante q̄ rectissime sanguis factus sit cibus. Intelligendum est q̄ chilus qui debet trāfire in sanguinē: q̄q̄ trāsit in flegma ante q̄ sit factus sanguis. Et B est verum vniuersalr̄: nō de cibus flegmaticis tm̄. vt videt̄ velle Tho. Et tu vide textū qui dicit̄ non opponitur.

Ulterius nota. q̄ quomodo spuma sit co. ru. naturalis: ⁊ quomodo melancolia naturalis sit fex: visum est caplo precedente. Sed quia non semper aliquid adurit̄. ideo dixit Aui. q̄ quandoq̄ generatur aliquid adustum: quomodo autem tale per adustionem genitum sit: aut colera rub. adusta: aut aliqua de speciebus melancolie aduste. p̄s ex superius dictis.

Qui tamen q̄ diu est in epate subtilior existit q̄ debet super aquo sam superfluitatez: ppter rem quam dixim^o est necessaria. Istud vero quod est sanguis cū ab epate separat̄ ab aquo sitate eis superflua ilico mūdāt que necessaria non est nisi ppter causam quandam que iam sublata est. Extrahit̄ ergo aquositas a sanguine in venas que ad renes descendit: ⁊ fert̄ secū sanguinem qui ad renes nutriendos sua quantitate ⁊ qualitate bonus existit. Nutrit̄ q̄z renes vinctuositas huius aquositatis ⁊ sanguinositatis: deinde aliud quod remanet ad vesicam tendit ⁊ post ad virgam. Sanguis aut̄ essentie bone per venam magnam ad gibbositatez epatis ascendētem vadit ⁊ tendit per venas que ab ea vt rami separant̄: deinde gedeguil venarum postea sedenechi sedequil post sugentibus seguechi: deinde in venis que sunt sicut villi capillarib^o similes: postea sanguis ab earum orificijs sudando labitur in mēbra ex parte diuina.

*diff. humores
sanguis generat̄*

*Vide q̄ p̄s nō p̄ soluz mōdit̄ ista vniuersalia
E p̄s generat̄ nō vnū cōiūta imo p̄ l̄z
nā p̄s vnū q̄ p̄miferat̄ p̄ ip̄os. n̄a m̄
n̄is p̄s vniuersalr̄ p̄s nō p̄s n̄a
aq̄ p̄s n̄a*

*Sec
te
p
z
n
di
v
di
ran
nas
fan
C
d̄
nes.
Alie
Et
in
aqu
vtur
te
trā
vtur
q̄z
mod
tunū
appe
toral
ci
cultā
gutt
bumi
C
pera
ribus
form
caus
C
regula
humor
ibi
perat
bus
nota
humor
quā
vti
eē
a quo
ad
dimi
calore
ad
dum
est
Sed
do
plus
q̄
cidēti*

Vide qd ad purgandum aquositas a parte non videtur
per diaphanitas in populo abscissis / immo per pul
vera patris carantibus minus notis purgatione

Gene I.

Docet modum transit humorum ad membra dicentes: quod sanguis quod diu est in epate est subtilior quam dicitur propter multam aquositate quam secum miscet. Sed cum ab epate separet san. mudat ab aquositate supraflua quam non est necessaria nisi propter carnem que iam est sublata. scilicet propter penetrationem in epar. Ista autem aquositas exhibet a sanguine per duas venas que vocantur emulgentes: et oriuntur a vena chilia et vadunt ad renes: et vadit hec aquositas permixta parti sanguinis et vinctuosus eius usque ad renes: et ibi virtus renu retinet sanguineitatem et vinctuositatem: et nutritur ex illis: et aquositas pellit per duas vias que vocantur porci vitrides ad vesicam: et de vesica ad vena pellit est. Sed sanguis bone eentie. i. ia boni et tepati modi sube per separtioez aquositate vadit per vena chilia: et postea per ramos magnos eius: deinde per minores usque ad capillares venas. Et tunc sanguis vel humiditas sanguinea. prima de scdis ex sang. genita resudat ex illis venis in membra ex parte diuina. Circa quam parte nota. quod de separtioe aquositate a san. vt de ca. pcedete. in corpe nalissime disposito sunt due opio nes. Et vna huc locu exponit quod a tota aquositate mudat. Alia quod non a tota: sed a supraflua respectu opationu futuraz. Et vidisti modum vtriusque defendedi. Nota 2. quod sanguis in epate non est subtilior quam dicitur esse in venis. et ideo depurat ab aquositate. Nota 3. hac seqstratione sufficenter fieri a virtute expulsiva epatis et attractiua renu. na in epate pelle te aquositate ad renes: et renibus attrahentibus eadem: et sanguine transmissio ad alias partes fit illoz separtio. Aliq tamen per b ponunt virtute discretiua de qua infra. ca. de virtutibus. Nota 4. quod quod totum corpu nutriri dicitur. id dicitur quod si per totum sanguis dispugi. vñ modica punctura act. facit sanguine egredi. Et id fuit opoz tunu venas usque ad capillares subtiliari. iste autem maxime appent cum igrossant in obtalmia: et sunt multe vt macileta totalr venis plena videat: sic folia sicca. Nota 5. id dicitur sanguine ex parte diuina resudare in membra: quod per virtutes occultas trahit ab eis: et pellit a venis: et resudare: quod sic sudor guttati per poros insensibiles egreditur corpu. ita sanguis ille vel humiditas sanguinea egredietur dictas venas.

Sanguis ergo causa efficiens calor est temperatus: et causa materialis est quod de nutrientibus est temperatum: et de potibus bonis: et formalis causa ipsius est decoctio noua: et eius causa finalis est vt nutriat corpus.

In hac parte vt pdicitur docet spallr modum gnōnis humoru. et diuidit in duas partes. Prmo facit hoc. 2. ponit circa hac mas regulas. 2. ibi (Debes aut scire). Prma in. 4. fm nūez. 4. humores. 2. ibi (Efficiens vo) 3. ibi (Efficiens aut flatis) 4. ibi (Medie). De pma dic. quod ca efficiens sanguis e calor teperat. eius vo ca formal e decoctio tepata: eius ca malis e cibus tepat. et bon. pot. ca final e vt corpu nutriat. Ubi nota quod sanguis hic sumit per 4. suba. Nota 2. quod lz qlz humor possit dici ad iustitia tepat. in se per qto bz coplone qua magis meref. tñ qz inter huozes nri corpis na magis vti sanguie et oplone sua: id dicim. iter huozes sanguinez ee tepatu. Nota 3. quod ab eode epari calore gnaf sanguis a quo gnaf fla et cola et melia. Et id cu Aui. dicat fla gnari a dimiuta calitate colera a supraflua: hic est quod hic per tepatus calore non debem. itelligere tepatu ad podus: nec tepatus ad iustitia: quod tuc pariter respectu alioz humoru eet dicendum. Sed itelligit tepat. effectiue: quod generat sanguinez est effectius rei tem pate.

Sed tunc quare in quo epate plus de sangnie gnaf an in tepato: an in calo et humido. Ubi credo quod si humiditas et calitas non multu a tepato recedut quod plus de sanguine gnaf in calo et humido quam in tepato. Et ca e: quod vt imutatiua et digestiua est fortior. vt colligit 6. de acideti. et morbo. a Sal. Et attractiua itez est fortior: plus g

ad ipm attrahit de chilo: et multe partes chilia in tepato conuerterent in flegma: in illo conuertunt in sanguinem. Et istud itelligat gnaf. Quod si dicat in epate calo: plus tñ ppozitionabilr calo quam humido maiore fieri resolonē humiditatis in tepato. et id min. restat in sanguine conuertedu. Negada est pna. quod multe partes que in tepato non sunt conuertede in sanguine. in illo calido et humido in sanguine conuertunt. Dicendum tñ aptius esse epar tempatu ad sanguine teperatuz generadum: quam epar caliduz et humidum. Dicendum est 3. epar quatucumque calidum generare sanguinem per calorem effectiue temperaturatum respectu caloris flegma aut coleram generantis.

Dubitatur 2. quod tempata decoctio est formalis causa sanguis. Dic dicit Marsilius quod temperata decoctio non est formalis causa san. pprie accipiēdo forma: sed est illud quo formalr sanguis gnaf. Doc non placet: sed multo melius est dicere quod decoctio hic sumit prodigone: digō vo sumit pprie per coplemēto passionis oplonalis humiditatis a sicco terreo per actionē caloris. Et id hoc coplemētū non est motus: sed eius terminus: et est forma pparas ad forma subalē sanguis. Est g sua forma non subal: sed accitaf vicina subali: et talē ponere sufficit medico cum subalis sit icognita. Nota vltterius quod cibus conuertit ad sanguinem merito pprietatis occulte: et merito oplonis: et merito modi sube. Et quod cibus tempat. conuertit in chilū tempatum: ideo alyis paribus ex cibo tepato in tepato epate plus de sanguine generat quam ex distepato. Sed vbi alioz paritas non poneref staref ex aliquo tepato cibo minus de sanguine generari quam ex distepato vt minus generat ex boragine quam ex vino et carnibus anatum. Tibi ergo tempati et potus sunt alyis paribus maxime materia apta in sanguinez conuertit. Utruz aut plus de sang. generef ex potu quam ex cibo: alioz paritate supposita. Vide que dixi in comento illius affoz. Facilius est repleti potu quam cibo. nam ibi dixi aliquē potum aliquo cibo stāte paritate in complone et pprietate minus nutrire: sed quocumque cibo nutritiuo dato debile esse potū magis nutritiuum. Nota vltimo. quod lz san. gnaf: vt tempet totius oplone: et vt ex eo spūs vitalis generef et opationes pficiant. iste tñ finis g est nutrire vt manifestior san. et ideo illuz expsit.

Efficiens vero colere rubee causa est igneus calor suprafluus: et pprie in epate: et eius causa malis est quod de nutrientibus est subtile calidum dulce vinctuosuz et acutum: et eius causa formalis est decoctione ad suprafluitate pcedere: et eius finalis causa est necessitas et vtilitas quod noiaum.

Ponit hic cas co. ru. dicēs. quod causa efficiens colere ru. est calor suprafluus ad igneum decliuis. Sed causa malis sunt cibi qui aliquā istaz. v. habēt cōditionū: quod sunt acuti: dulces vinctuosi calidi: vel subtile. Causa aut sua formalis e pcedere ad suprafluitate decoctiois. Sed causa finalis sūt vtilitas et necessitas quas supra noiauimus. Ubi nota pmo calozē generatē colera pmo dici suprafluum effectiue: quod effectū supraflue decoctū respectu pncipalis itetionis generat. Nota 2. quod lz sapor dulcis fundet in suba grossa et coplexione non multum a tempamēto recedete. vt infra cañ. 2. dicef. verūtū in omni dulci est pars aerea subtilis permixta parti grosse: et ab ea per calozē nrm separabilis q facit ad colera ducit. dulce g fm talē partē est colē mā vinctuosum: aut merito subtilitatis facit icediē: et acutus: ga est calidū et subtile facile in colera sibi pportionatā transmutat: quod facit itediē: et calidū propter similitudinē in qlitate. Tacuit aut de salso et amaro: volēs quod hec per dicta itelligerent. Nota 3. quod humidū coploneale in cola est amplius

Vide qd in par m ubi caliditas e ly at pnamito multu via plus gignat q in par tepato gis nō ip nō rit pparat pma pgi gignat ppar nō

Vide qd humoru a iudicet ppar pariu litarz

passum a suo sicco secū mixto q̄ itēdat calor nālis pati hu-
midū a sicco i sanguis gnōne. Et ideo decoctio dī supflua
eē in ea: nō q̄ colā nālisima sit magis cocta q̄ corpi tem-
perato ueniat colerā eē coctā. Et dī hec supflua dcoctio
cā formalis colere non qdē subalis: vt de sanguine sīr di-
ctum est: sed accītalīs subali valde vicina: reliq̄ patēt.

CEfficiēs aut̄ flegmatis causa est calitas atte-
nuata: et eius mālīs causa est qd̄ de nutriētib⁹
est grossum humidū viscosum et fridū: et eius
causa formalis est decoctionis attenuatio: et
eius finalis causa est necessitas eius: et utilitas
ipsius quas nominauimus.

CPonit cās flegmatis: et p̄. **C**Sed nota duplīr chilū pos-
se dimiute decoq. Quedaz. n. est dimiuta decoctio que est
via in formā sanguis sine medio: et p nullā talē flegma ge-
nerat. Quedā aut̄ est que si sit via in sanguine: nō tñ sine
medio: s̄ ad formā flegmatis parat: et ista est formalis cā
flegmatis mō pportōali supra dicto. Est aut̄ dimiuta de-
coctio: qz minus passum est humidū a sicco in flate p calo-
ris actionē q̄ in sanguinē quem nā itendit pncipalissime.
CNota 2°: q̄ grossa et viscosa: et frida sunt flegmati ppor-
tionabilia: et iō nō mirū si in flegma facilīr trāseūt. Itē qd̄
difficiliter transmūtānt a calore nō mirum: si dimiute de-
coquantur: et reliqua patent.

CMelācolie aut̄ hypostasiue qdē cā efficiens
est calor tempat⁹. Sed cā efficiens aduste est
caliditas que ab eqlitate est egressa: et ei⁹ causa
mālīs est qd̄ de nutriētib⁹ uehemēter grossum
pauce humiditatis: et eoz calm est forti⁹ illo:
et causa eius formalis est fex hypostasiua p̄m
vnū duorum modoz: vnde neq̄ labit neq̄ re-
soluit: et eius causa finalis est necessitas ei⁹: et
iuuamentū ipsius qd̄ noiauimus.

CPonit cās melie: et diuiditur in duas. Primo hoc. 2° do-
cet cās multitudis melie. ibi 2° (Melie aut̄) De p̄ma di-
cit. v. p̄mū est q̄ cā efficiēs melie nālis est calor tēpat⁹. 2°
q̄ cā efficiēs melie aduste est calor excessiuus. 3° dicit q̄ cā
mālīs eius est nutriēs grossus pauce humiditatis. Et iter
ista calidū est fortius: vt ex eo melia gñē. 4° dicit q̄ cā for-
malis melie est esse feces hypostasiua que est cā appropā-
ta vnicuiq̄ duoz modoz. Nam nec labit: nec dissoluit.
5° dicit q̄ ei⁹ cā finalis est utilitas et necessitas q̄s supra di-
ximus. **C**Propter p̄mū p̄siderādū p̄m cōem expōnez q̄
humoz nāliū flegma est fridissimus. et colera calissima: et
melia et sanguis sunt i medio nō obstāte q̄ sanguis sit cali-
dior melia. Et ideo calor vt gnātius melie dī tempatus
effectiue. i. mediocris nō extremus in itēsiōe: nec remissis-
simus. Sed si calori vt sanguis gnātius cōparet dicef di-
minutus. Modo ḡ hic expōsito dī tempat⁹: aut qz tēpa-
te digerens. vt ego paulo posterius dicā. **C**Circa 2^m nota
meliaz adustā gnāri a calore supflue agēte: nō obstāte q̄
rem fridā generet. Et Aui. de melia nō nāli: fecit mētionē
hic. qz t̄rio agēte indiget nāli. Et quia plimi sunt ei⁹ modi
qd̄ nō sic est necessariū in alijs humorib⁹ d̄ntib⁹ p nāle: et
nō nāle: vt in flegmate: et sic de talib⁹. **C**Circa 3^m nota q̄
nutriēs grossum pauce humiditatis: vt caro bubuli et vac-
ce est pportōatū melie. et ideo facili⁹ in illā trāsit. Nutriēs
aut̄ calidū grossum pauce humiditatis: iō plus in meliam
trāsit: qz plus de suo terreo trahit ad epar: et in māz humo-
ralem ducit. **C**Circa 4^m p̄sidera. q̄ p̄t multiplīr exponi.
Primo dicēdo q̄ hic soluz t̄git formam colē nigre nālis.
Nā hāc solā in p̄cedēti ca: dixit ad modū hypostasiue et fex

cia: et tūc erit sensus q̄ fex hypostasiua est forma melie at-
tributa vnicuiq̄ duoz modoz: nō modoz melie: sed mo-
doz ppter quos differt fex ab eo cuius est fex: qz d̄z eē dif-
ficilis digōnis: et d̄z difficilīr currere: et ita est de mlia nāli:
qz neq̄ labit: sicut sanguis: neq̄ dissoluit. **C**Alij vō dicūt
hic poni formā tam nālis q̄ p̄ternālis melācolie. Et tunc
est sensus q̄ ratio fecis hypostasiue sumpta ita generalīr:
vt ueniat vtriq̄ duoz modoz melie est formalis causa
eius. Et rō est. qz ambe cōueniūt in hoc q̄ neq̄ labunt: vt
sanguis neq̄ dissoluit. Sed p̄ma expō plus mihi placz.
CNota etiā q̄ Aui. nō itēdit hic: q̄ fex sit forma melie:
qz ipsamet melācolia est talis fex. Sed vult q̄ dispositio
merito cuius est fex est talis forma. **C**Nota etiā q̄ non
descripsit melācolie formā per dcoctionē: et ratio est: quia
nō obstāte q̄ melia nō habeat eūdē modū digōnis cū san-
guine. Tamē icognituz est. vtz decocta sit supflue: aut di-
minute. nam non cōuertit in sanguinē per vltiorē deco-
ctionē: nec tamē videt magis suū humidū passum a sicco
q̄ in sanguine: s̄ pluri sicco p̄cipet terreo. ideo eā posuit
specificari sufficiēter apud medicū per rōnē fecis hyposta-
siue tanq̄ formā. **C**Et forte dici posset decoctionē melie
esse tempatā et equalē cū decoctiōe sanguis: et merito hui⁹
dici fieri a calore tempato. i. mediocriter decoq̄te. **C**Et
si allegat̄ Gal. 2° nāliū dicēs. Alterato cibo in venis inato
calore sanguinē qdē fieri a moderatione que p̄m euz: alij
humozes ppter imoderatōes fiētēs. P̄t dici Gal. ibi vo-
care calorē imoderatū respectu caloris humoris p̄ducti:
quō supra dicit̄ est calorē generatē meliaz esse diminutus
respectu gnātis sanguinē. Sed Aui. respexit digōnē no-
ui. vltimum dictum est clarum.

CMelia aut̄ sit multa: aut ppter calitatē epa-
tis: aut splenis debilitatē: aut ppter frigoris ve-
hemētiā cōgelātis: aut ppter p̄strictionis p̄se-
neratiā: aut ppter egritudies que multe et plī-
xe fuerunt: q̄re ppter illud humozes facti sunt
cineres. Quāq̄ melia multiplicat̄: et iter stōm et
epar stat sanguis et bonoz humoz gnātio euz
ea minorat̄. ergo sanguis minuet̄.

CPonit cās multitudis melie: et nūerat. v. Prima est epa-
tis calitas: et hec maxime pportōnat̄ gnōni aduste. s̄ nāli
melia possit etiā p̄ illud multiplicari attracto pluri terreo
ad epar et dissoluto pluri subtili. 2° causa est debilitas sple-
nis p̄cipue attractiue: qz nō mūdificat epar: et iō mltā me-
lancolia remanet cū sanguine in epate: et de nouo alia ge-
nerat̄: aut debilitas expulsiue splenis: et ideo melia rema-
net multa. 3° causa est remanētia frigoris coagulātis: et hec
causa facit melācolia nō nāle. 4° causa est p̄sencratiā con-
strictionis. i. opilationū que faciunt grossas supfluitates et
terrestres remanere subtilib⁹ resolutis: aut qz opilo est p̄-
bibēs trāsitū melancolie ad splenē: aut qz est causa frigo-
ris fortis. 5° causa est egritudies plixe: et multū māles p̄ci-
pue et febriles. qz ex istis multa cineritia remanēt que sūt
de natura melie. Et qz ppter eas multum debilitat̄ calor
nālis: et crescit frigus. **C**Dicit 2° q̄ melia qm̄ multiplicat̄
in loco qui est iter stōmachū et epar paucificat̄ gnātio san-
guinis et bonoz humoz: et locus ille est mesenterium: aut
vene meserayce. Causa autē picti est: qz illa melia p̄bibet
suis malis qlitatib⁹ epatis opationē p̄fici. ideo rē.

CDebes aut̄ scire q̄ gnātionis humoz cause
caliditas et frigiditas cū alijs existūt causis: sed
caliditas equalis sanguinē generat: et supflues
coleram gignit rubeā: multūq̄ supfluum me-

frigiditas nō nō p̄m ingredit̄ qz q̄
imo x p̄m caliditatis s̄ r̄p̄nādo

lancolia generat ppter supfluitatē adustionis: et frigiditas quidem flegma generat: et multū superflua generat melancoliam ppter supfluitatem congelationis.

C Aui. hic ponit can. circa gnōnez humorū icidēter: et sunt tres. scōs ponit ibi (Debes aut attēdere) 3° ibi (Neq; o3) De pma dic q tu debes scire q calitas et friditas sunt cause gnōnis humorū sil cū alyis causis. Nam calitas eq̄lis. i. tēpata generat sanguinē: et supflūēs generat co. ru. et multū supflua gignit meliaz adustā. Friditas vō gnāt flā: et multū supflua gnāt meliā p supfluitatis congelationē. **C** Ubi pmo nota. q calitas et friditas cū alyis causis eē cās gnōnis humorū. Jō dī vt sciamus has solas nō fuisse sufficiētes. nā cū calitate tēpata nisi alie cause pcurrāt nō gnābitur sanguis. Jste aut alie cause sunt: et māles dispōnes chili et equalitates diūcte cū calore epati tēpato et forma substantialis vel vt sanguifica. **C** Nota 2° q caliditas est cā gnōnis humorū instralis: et per se. S3 friditas gnāt humores p accūs: qz calores tēpat. Aut ē cā gnōnis humorū phibendo calitatē a gnōne calidioris humoris: nō tñ q friditas sit p se aīe instrm ad nāles humores generādos. Ut aut p se friditas igrediat opus nature: aut quō vide q dicit infra ca. de vtutib' mīstrātib'. **C** Nota 3° meliaz adustam ab itēstori calido gnāri q̄ genereē cola ru. p3. qz ex qualz colera ru. pōt melia adusta gnāri p supfluitatē caloris. pōt etiā ex supflua valde friditate gnāri: et in hoc nō cōicāt melia cum alyis humorib' q ab vtraq; excessuarū qualitatū generent immediate.

Sed dubitatur p: qz tūc melia ista eēt flate: ex q gnāt fridior: et p nās nō eēt flā fridius qd est in corpe. Dic sunt tres modi dicēdi. Prim^o pcedit pñe: sed auctitas Aui. quō exponat dixi ibi. **C** 2° dicit negādo nās. nā l3 ex flate p congelatōez gnāt melia: nō tñ est fridior eodē flate. qz ppter sepatōez ptiū aqaz que expmunt totū remanet min^o fridū: sicut lutū qd vehemēti frigore hyemis in puluere expsō humido pvertit. **C** 3° dicit negādo nās. nā si melia p supfluitatē congelatōis generēt hoc nō est ex flegmate: sed ex chilo. et illa eadē supfluitas friditatis ex alia mā flegma gnāt. 2° est cōformior mentibus auctorum.

C Dubitat 2°. qz si melia p supfluitates congelationis gnāt tūc frig' p se igrediat op' nāe. **C** Dic negat 2°: qz tal melia nō est nālis. Reliq; hic dicta sunt plana ex pcedētib'.

C Debes aut attēdere vtutes passiuas cū vturum actiuaz eq̄ distantia.

C Ponit 2° can. et est q vtutes passiuę debēt cū eq̄ distantia actiuaz pcurrere ad humorū gnōnē: et est sensus q q̄litates passiuę ita debēt pcurrere pportionate ad humorū gnōnē sicut actiuę: et cā est: qz ē limitatos gradus passuarū qualitatū determināt sibi humorū forme.

C Neq; op3 vt sit credulitas q̄ omnis complexio sibi generat simile: et non sui contrariū per accidēs: l3 non sit per essentiam. Complexioni enim multotiēs accidit vt pñū generet: frigida nāq; complexio et sicca plerūq; generat humiditatem extraneā non ppter conuenientiam: s3 ppter digestiue debilitatem: et huiusmodi q̄dem complexionē habēs est homo macer cui⁹ iūcture sunt laxę: et est lenis: et ipse est timorosus et frigidus tactu et suauis: et vene anguste: et silat huic q gnāt senū de flegmate: l3 certe

seni cōplexio frida s. et sicca.

C Ponit 3° can. di. q nō o3 q tua credulitas sit q̄ ois complexio semp generat sibi sile. et nunq; gnāt pñū. nā multotiēs gnāt pñū p accūs. Nā melica p̄plo est frida et sicca: et gnāt flā qd est humidū. Et hic melicus de quo hic ē sermo nūc ē hō gracilis lenis timorosus laxaz iūcturarū: et ē suauis tactu: et angustas h3 venas: et sile ptingit in senibus oib' q̄ ipsi oēs multiplicāt flegma: q̄uis certū sit eoz cōplexionē esse siccā. **C** Nota hic q gnare p accūs est hīdē q pter itētionē gnāntis. nā p̄plo sicca p se itēdit sicca gnāre: et tñ qñq; gnāt rē humidā: vt flegma qd nō itēdit: et hoc mō vult Aui. hic. **C** Nota 2° q dūbili exnīte vtute digestiua ciboꝝ calor epatis nō potēs humidū supflūū dissoluere generat humores humidos. Et hoc mō: qñq; cōplo calida et sicca est cā humoris fri. et humidū: vt in ydropē a caliditate epatis pendēt multa genera aquositas: ppterea virtus est debilis nō obstante q cōplo epatis est calida et sicca. **C** Nota 3° q hō cuius cōplo est multū frida et sicca et macer: qz sine carne ppter virtutis imutatiue debilitate: et mēbra eius spermatica sunt pua et gracilia ppter eādē: sed est lenis. i. sine pilis ppter defectū caloris cleuātis: et fumū in pilos puertentis: et h3 iūcturas laxas ppter defectū virtutis iformatiue que eas cōpactas facere non potuit: et ppter plimuz flegma currens ad eas. Qz aut dicit ab Aui. 2° pmi. doc. 3°. ca. 4°. in 2° genere signoz. Qd pilo sitas in puero significat q ad meliaz cōuertēt: et in sene q iam est melic⁹ est dēm de p̄plone melica p adustionē cole de qua hic nō est sermo. Est aut timidus ppter cordis friditatem et spiritū paucitatem: et ppter eadē cāz est qer⁹ in moribus et mollis in icesu. **C** Nota 4° q senū cōplo dī apud oēs sicca: et iō certū est q eoz cōplo est sicca. Et ideo sigs i nostro exēplo pmo negaret a cōplone sicca generari flegma: qz illā diceret cōplonē nō esse siccā: hoc nō pōt negare in senio. Et modo vides: quare dixit q̄ certa senum complexio est sicca.

C Debes aut scire q sanguis: et quod cū eo labif tertiā h3 in venis digōnez: et cū per mēbra diuidit vt vnūq; suū recipiat nutrimentū h3 digestionē quartam.

C Dic Aui. dētermiat de 3° et 4° digōnib': et sic de gnōne 2° hūiditātū. Et dicit breuiter q sanguis et illud qd labif cū eo in venis recipit tertiā digōnē: et i mēbroꝝ porositatib' recipit qrtā digōnē. **C** Nota 3° q cū sanguine labif cola et flegma et melia. Et de istis tenēdo q cū sanguine vadūt. due sunt pōnes. vt. s. dixi. Una q nutriūt: et q siml cū sanguine miscēt. vt in humiditate p̄mā de secūdis puertantur. Et hoc vidēt velle Sal. et Aui. istā vt seq hic. Et ideo digōnē tertiā dicit bec. 4. sil recipe. Et p3 ex hoc q f3 hāc viāz necio p̄mā humiditas de secūdis specie differt a sanguine. Et fm hoc nō est dubiū: quō illud qd labif cū sanguine recipit tertiā digōnē in venis. nā a calore venaz tā inato q̄ ifluente: vt a forma venaz digerit sanguis: et illi humores miscēt: et in p̄mā humiditate p digōnē puertantur. **C** 2° opio dicit q solus sanguis in secūdas humiditates puertit cū solus sanguis nutriat: et p̄nter dicit q aliud digeri digōne 3° vel 4° pōt itelligi duplr. Uno mō vt trāsmutēt pillas i rē ppingozez nāe nutrimentali. i. mēbz: et h mō solus sanguis digerit. 2° modo. vt trāsmutēt aliq trāsmutatōe mēbris pueniēte vel icōueniēte: sed ad expulsio nem pparāte: et h mō nō solū sanguis: sed hūozes secū trāseuntē digerunt digōne 4° et 3°. **C** Nota 2° q in venis q̄ sunt an epar: et in venis post epar est aliq vt sanguifica: sed vltra illā est etiā vtus sanguinē in p̄mā humiditatem cōuertēdi. Et ideo vult Sal. pmo pnosticoꝝ. cōmēto. 47. q

ibi sanguis dealbat. Et hec conuersio sanguis in humiditate primam sufficit fieri in venis per suum calorem innatum actuatum per influentem. Et dicit ista integra digestio apud ponentes primam digestionem specificam a sanguine differre. Apud vero illud non ponentes dicit digestio non integra. Vnde quod est multa sanguis a propria natura mutatio: id ponit per vnam digestionem et non sic digestio cibi in ore. Nota 3°: quod in membris prima humiditas de secundis innotata conuertitur in rorem: et ros in cibus: et cibus in glutem: et omnes computantur per vnam digestionem. quod in eodem loco fiunt. sed conuersio glutis in membris subacta non est digestio. imo nutritio. Nec est inconueniens cum nutritiua apponit digestionem uam digerere. Nota 4°: digestionem venarum dicitur digestionem eorum aliquo duorum modorum. Aut quod prima humiditas in vna vena genita non est nutritio vni tantum partem. Aut quod totalis omnis venarum digestio est totius corporis compositio. Digestio autem que 4° est: est in membris: et illa non est compositio: nisi tantum intelligendo de totali quo ad omnia membra.

Sed est dubium. utrum conuersio flegmatis in sanguinem sit digestio. 2° vel 3°. Et puto quod sit digestio 3° dicenda: nec dicitur inconueniens putari aliquem humorem per tertiam digestionem produci: et maxime si flegma in sanguinem conuertatur in venis post epar. Ultimo nota. quod Galenus et Auerroes videntur digestionem venarum et membrorum per vnam computare. et id tantum tres digestionem numerat etc.

Supfluitas igitur digestionis prime que est in stomacho per intestinorum egreditur via: et secunde digestionis que fit in epate supfluitatis plimum cum vna egreditur. Quod autem de ea remanet ad splenem et fel tendit. Quare non digonum remanentium supfluitates per resolutionem que non sentitur: et per sudorem: et per sordiditatem extrisecam egrediuntur. Cuius pars est quod per foramina egreditur sensibilia sicut per nares et istrum auditus: aut non sensibilia sicut per poros: aut extra naturam sicut per aperturam cum aperturam: aut quod nascitur ex additionibus in corporibus: sicut pilli et vngues.

In hac parte in primo capitulo diuisa determinat de supfluitatibus. Et quod ille ab eodem agente generantur a quo illud cuius sunt supfluitates non notat supfluitatis causas: sed modos expulsionum. Dicitur quod supfluitas prima stomachi transit per intestina et expellitur extra. Supfluitas vero secunde plimum expellitur per vrinam: et magna pars vadit ad fel: et ad splenem. Sed supfluitas 3° et 4° digestionis expellitur: aut insensibiliter: ut cum per poros in vaporibus conuertitur et egreditur: aut in sordiditate: aut per vias sensibiles ut nasi: et aurium oculorum: et oris. Quedam vero in quibusdam extremitatibus: ut vngues et pilos conuertuntur. Ubi nota quod in digestionem epatis dicitur supflui respectu sanguinis alij humores. et precipue quo ad illas partes que non disponunt sanguinem ad nutriendum que sunt cola ad chisti fellis transmissa: et melia ad splenem: et cum ab eadem digestionem supfluit aquasitas. Et quod illa est plima: et per vrinam expellitur: id dixit plimum de tali pelli per vrinam. Aliud vero quod ad fel et ad splenem tendit: non est omnis supfluitas. Nota 2°: quod per sudorem pellitur: non tantum aquositas sanguinis: sed multoties aquositas rorida. et id per sudorem quicquid supflua pars rorida pellitur. reliqua autem dicta sunt nota.

Debes autem scire: quod si alicuius humores subtiles existunt eorum essentia est debilitat: cui multum nocet in sui fortitudine suorum pororum amplitudo: propterea quod resolutionem sequitur debilitas: et quod humores subtiles ad effundendum et resoluendum sunt faciles quod autem ad resoluendum et effundendum est facile spiritui facile associari potest in sua resolutione: cum eo igitur resoluatur.

In hac parte penultima remouet duo dubia. 2° ubi (Et dicitur scire) dicitur per quod corpora quorum humores sunt subtiles facilius euant. Et id multum ex eorum debilitate et eis: id multum nocet in sui debilitate amplitudo pororum suorum: quod et resolutionem sequuntur debilitas debilitantur et. quod cum sui humores facilius euant: id spiritus cum eo facilius resoluitur. Ubi nota. quod proprie tendit Aui. quod datus duobus hominibus: quorum vnus habeat subtiles humores: alij habeat grossos quod ex equali virtute euant: vna approximata magis ledit ille quod habet subtiles humores. et ratio est: quod ab eo maior fit euacuatio cum humores subtiles minus resistat. Item. quod plimum de spiritu resoluitur: et quod eorum pori sunt aperti: et quod cum humoribus subtilibus spiritus facilius associatur: et id cum illis egreditur. Et potest addi: quod humores subtiles sunt magna generis spirituum cum subtiliantur. id spiritus facilius associatur quod in ipsum facilius penetrat.

Et debes scire quod quemadmodum humores isti in suis generationibus causas habent sic: et in suis motibus habent causas. Ad hoc namque et res valde sanguinem mouet et coleram rubeam: et fortasse mouebit melancoliam: et forte faciet eam: quod non flegma forte reddit: et alijque melie species: et etiam ipsemet estimationes mouet humores. verbi gratia. sanguinem. n. mouet res ituri rubeas: quare propter prohibemus illi ex cuius naribus sanguis fluit res splendorem habentes rubeum aspiceret: et hec quod dicitur de humoribus: et eorum generationibus. Loquitur non contra peruenos et deuantes debet sapientiarum opifices et non medicos.

Remouet 2° dubium dicitur quod humores quemadmodum habent diuersas causas sue generationis: ita habent diuersas causas ipsos mouentes. scilicet motu locali: et motu alterationis. Et hoc declarat duobus modis. Primo quod motus localis corporis commouet sanguinem et coleram. et fortassis commouet meliam: sed quod commouet flegma et quendam melie species. Secundo exemplum est. quod estimationes mouet humores: et diuersas diuersas. ut verbi gratia. sanguinem mouet ituri res rubeas. Et id precipue illi quod patitur fluxum sanguinis: me itueat res habentes splendorem rubeum. Subdit Aui. ultimo quod ista sunt que vult dixisse de humoribus. Sed loquitur peruenos: et hec principia negantes non pertinet ad medicos: sed ad opifera phycalis sapientie. Considera ergo causas motus humorum intelligi causas: que humor moueant localiter: aut que alterent: aut quare fortificet et auget: et que fortiat. Et intelligendo ista per motum. per plimum dicitur. Nam motus localis corporis mouet sanguinem et coleram ipsos calefaciendo et applicando et localiter mouendo: et fortiores reddit in impimento in corpore. Flegma autem et si localiter mouet motis nobis: tamen ex illo in suis quantitatibus non fortificat: nec magis in corpore impmit: nisi valde per accensum. Melancolia autem adusta fortificat: quicquid ex motu: quod intantum calor per ipsum auget: ut in adustione addat. Et quod hoc modo mouet flegma: quod per calorem naturalem teporem et obtusum est causa multitudinis flegmatis: et vigorationis eius in suis quantitatibus et ita in melia naturali per congelationem factam prebet augmentum. Considera 2°. hic per estimationes intelligi cogitationes et imaginationes et estimationes: que commouet humores proprium corpus Et tu modos qui coniter procedunt vide in his que dixi in 3° regni. Quod est secundum astrologos: et Aui. patitur humores aliorum corporum mouere. Considera 3°: quod peruenientes sunt quodam generationem humorum in nobis negantes: et ita virtute digestiuam. sed dicunt humores esse in cibis: et sequstrari ab initio in nobis. Contra quos arguit Galenus: et naturalium virtutum. et Auen. hic. et multas alias abusuas opiniones: circa hanc materiam relinquit philosophis naturalibus.

Ubi nota quosdā dicere aliqua mēbra ita esse diuersa-
rum partiū in mō sube r cōplone: vt oino sint organica r
cōposita: ita q nō simplicia vt manus r caput. Aliq̄ vō eē
in suis partib⁹ hntia sllēz complexionē r modū sube: sed pro
certo fine quādā nām cōplonalē sibi limitātia. vt epar
cor r pulmo: r ista sunt quodā mō simplicia: qz fm mām: r
quodā mō cōposita: qz fm formā. **S**ed ex h̄ z: seq̄ op
positū p̄mi. nā epar nō est mēbz simplex sub rōne epatis.
sed sub rōne carnis: iō sufficit vt ad aliq̄ mēbz dicat sim-
plex qd hz aliquā cōez rōnē sibi: r partib⁹ a nā quā ab itrise-
co sibi nāliter limitat ex sui rōne nō alterius. Et ex hoc se-
quit̄ caput esse simplex: qz hz aliquā talē rōnē. Ad hoc aut̄
q sit organicū sufficit q aliquā rōnē habeat nō cōem sibi
r partib⁹. Et hoc etiā est de omni mēbro: vey fm cōmunē
modū exponēdi viā p̄mā vt p̄dicif. Sed nō sic fortassis di-
ceret sanct⁹ Tho. r seq̄ntes. Si vō pōnē de d̄tia mēbrozū
in specie tenuerimus p̄r istud vtiqz defendi: q̄ aliq̄ sunt
cōposita que nō sunt simplicia. sed hoc dictum est statim.

Nota z: q organica dicunt̄ instrālia: qz sunt instrā ad
p̄ficiēdū opationes r mor⁹. naz instrā solet poni agēs nō
p̄ncipale respectu p̄ncipalis. Et qz opationū aie p̄ncipium
est aia: organa in qb⁹ tales opationes cōplent dicunt̄ aie
instrā. **N**ota 3: in organicis r p̄cipue in illis in qb⁹ rō
organī magis manifestat̄ diuerse ptes abiucē sunt vt cō-
pleat̄ aliq̄ aie opatio. vbi grā. oculus hz tunicas r humo-
res: eo mō cōpositas vt recte visua opatio in oculo p̄plea-
tur. Verūt̄ talis opatio ab vna simplici particula dati or-
ganici maxime depēdet vt visio a cristallina. vt vult Gal.
p̄ de acc̄ti r morbo. **N**ota 4: q̄ doctores dicūt hic p̄
opatioes itelligi passiones: per motū vō actionē. nā actiuū
scdōz qui insunt reb⁹ aiat̄is p̄p̄y qdā sunt actiones. vt p̄-
cutere log ambulare qdaz passiones vt sentire. **D**icūt
z: hic per aiaz itelligi vtutē viuētis opatiuā cū cognitiōe
vel cognitionē sequēdo: quō sumit̄ aia. p̄mo nālīū vtutuz.
put̄ p̄tra nām distinguit̄. Et fm hoc dicunt̄ organica mē-
bra p̄p̄ie esse illa que vtutē hnt cognoscēdi vel mouēdi.
Et qz in plātis nō sunt ille vtutes iō plāte nō hnt organica
mēbra. Sed ego puto hoc nō esse verū. naz nucha est mē-
brum organicū r caret motu: r etiāz sensu. Et iūcture sunt
mēbra organica que sunt ossa cartilaginez r ligamēta. r iō
habent solū virtutē naturalez. ideo hic per aiam itelligo
omnem viuētes naturam.

Primū mēbrozū similitū est os quod duruz est
creatus: quā ipm est corpis fundamētum r su-
stentaculum motuum.

In ista pte spāliter declarat mēbra in qb⁹ maxime ratio
simpliciū fundat̄: r diuidit̄ in tot partes quot sunt mēbra
que declarat: r patebūt legēdo. **D**icit ergo de p̄ma pte:
q̄ p̄mū mēbrozū simpliciū est os. Et h̄ est durius oib⁹ pti-
bus corpis: vt sit fundamētū corpis: r sustentaculū motuū.
Ubi nota q nō d̄r os p̄mū: nisi aut in narratōe Auicē.
aut quia māliter magis appropinquat simplicitati. aut 3:
qz amplioris q̄t̄tatis sunt ossa iter membra spermatica.
Nota z: q os d̄r corpis fundamētū. qz in rei veritate figu-
re: r p̄cavitates que p̄tinue eleuatis laterib⁹ debent stare
maxime ex ossib⁹ p̄sistūt. vt p̄z de pectore: r capite: r mul-
tis sllib⁹. D̄r aut̄ mot⁹ sustentaculū: qz vt d̄r in de causa mo-
tus aialīū: ad hoc vt aialis moueat̄ nō solum regrif̄ aliq̄
extrinsecū fixū. sed etiā intrinsecū: r fixio in fortib⁹ moti-
bus magnoz volatiliū: r peditantiū idiget duricie. vñ isti
fortes mor⁹ nō p̄nt sicut in lūbricis sustentari a molli. Et iō
ad hoc vt fieri possit natura fec̄ ossa dura: vt eēt motuuz
sustentaculū. i. fixū requisituz pro motu.

Post ipsum vō est cartilago que osse existit
mollior. Jōqz flecti p̄t: s̄ est oibus alijs mē-

bris durior cui⁹ iuuamētū in creatione fuit vt
ossū cū corporib⁹ mollib⁹ p̄ ipam melior fieret
p̄tinuatio: r vt duruz cū molli non absqz medio
p̄poneret. duro. n. molle lederet: r p̄cipue in
hora p̄cussionis: r p̄strictōis si nō eēt p̄p̄ ordi-
nata: sic est i osse spatule: r hypocūdrion: r i
ossib⁹ costaz: r sic est epiglotalis cartilago: r
illud qd est sub torace: r vt p̄ ipaz eēt foret me-
lior iūcturaz se adiucē fricātium vicinitas: ne
sua duritie rūpent. r eēt vt cuz aliqs musculus
se extēdēdo ad aliq̄ p̄uenerit mēbrozū in quo
os nō existat cui initat: r a quo p̄fortet sic pal-
pebray musculi vt sit ibi sustentaculū cordis eo-
rū r defensio: r plerūqz eēt in multis locis est
nece rē aliquā rei alicui iniri que nō sit dura in
vltimo sicut epiglōti.

Determinat de cartilagine. r dicit p̄mo. q post os est car-
tilago durior oibus mēbris: excepto osse quo est mollior:
r ideo flecti p̄t. Dicit z. q cartilago facta est p̄pter mltā
iuuamēta: quoz p̄mū est: vt mediet iter os durū r carnez
mollē. Nā si imēdiate se p̄rangerent in hora comp̄ssionis
molle vehemēter pateret: r cartilago p̄pter iuuamētū h̄
posita est in extremitate spatule: r in extremis costaz mē-
dosaz. Et cartilago sub thorace que d̄r pomū generatum
que ponit̄: vt os stomachi sensibile exis non tangat̄ imē-
diate a duro. **S**ecūdū est vt mediāte ipsa meli⁹ p̄tineā-
tur ossa adiuicē in iūcturis. i. melius p̄iungant̄. nam nisi
cartilago mediaret periculum esset ne frangerent̄: p̄pter
suā duritiē. **T**ertiū iuuamētū est: vt det fixationē aliquā
mēbro qd opz moueri: r nō habet os: sicut cartilago que ē
in palpebra. **Q**uartū iuuamētū est: qz multotiēs est ne-
cessariū q res aliqua vt chorda alicui rei initat̄ que nō sit
ita dura vt os: r ideo facta est ibi cartilago loco ossis: sicut
in epiglōti. **N**ota ergo p̄mo. in viuētib⁹ inueniri sup in
extremitate ossiū: in iunctura quādā rem albā leuē tactū
sed durā: nō tm̄ sicut os. r ista maxime apparet post fortē
decoctionē: qz separat̄ ab osse ad modū grosse carte. r illa
est cartilago. alia mēbra sibi sllia: vt i lepore nasi: r in cāna
pulmonis iuenit̄: r i plerisqz locis. Dec ergo cartilago fm
mentē Az. z. de hystozys. ca. 6. est eiusdē nature cuz osse
differēs ab eo fm magis r minus: qz est minus dura. Et iō
in finib⁹ plerūqz p̄uenit cum osse. i. vt sit motiuū sustēta-
culum in locis in qb⁹ nō fuit p̄ueniēs esse ossa: r ita tūc sūt
duo vltima iuuamēta dicta. Et quia hz duritiē quandam
mediā iter carnē r ossa. ideo fuit p̄ueniēs aliqd mediare
iter durū r nō durū in loco vbi sunt mot⁹ necessary: r iter
minus durū r minus molle. Nam in p̄fricatiōe duri cum
duro timef̄ de fractura. Et in p̄fricatione duri cū molli tū-
mef̄ de lesiōe mollioris: r p̄pter hoc fuerūt p̄ma duo iua-
menta. **N**ota z: q palpebra nō habuit os ne cōprime-
ret nimis: r lederet oculus cuius suba est sensibilissima. r
tm̄ corda veniēs ad ipsam eleuādū debuit habere fixū in
ea cui niteretur alr nō eleuaretur palpebra tota simul. ta-
le ergo fixuz fuit cartilago. **N**ota 3. q epiglōtis qd est
caput cāne pulmonis p̄stituit̄ ex plib⁹ cartilaginib⁹ eo mō
ordinatis q cōuenit ad formādū vocē. Et quia i voce for-
manda oz eas: qnqz plicari r p̄stringi: qnqz dilatari. iō si fa-
ctus fuisset ex ossib⁹ nō fuisset cōueniēs. r qz idiguit fixio-
ne p̄pter mot⁹ multos q fiūt in eo: iō fuit cartilagosum.

Postea sunt nerui qui sunt corpa a cerebro
orta: aut a nucha alba ad flectēdū mollia: r ad

maior p̄z iūctura
vbi nō fuit

se
se
ba
ta
po
m
la
qz
mo
Et
inf
im
ra
fuo
mo
mo
feci
Un
cere
ver
uos.
lan
nō s
mate
tur a
te q
out s
mate
rebr
ri ab
est ad
rendi
nand
certe
imēd
istam
bro ab
tine: r
C No
portio
facit fa
dispōn
fos mē
tractio
ne p̄p̄
C Do
que al
nis sū
plerūq
li p̄cti
ctione
q mul
supra
pōnez
sicut in
C Dic
tificat
plurimū
bra in co
orte a mu
tractione
gregatio

separādū dura ad h̄ creati vt per eos membra
sensum habeāt z motum.

¶ Determinat de neruis: z stat q̄ nō sequit̄ ordinē mem
broz in duritie: qz ligamēta sunt neruis duriora: sed volū
tariuz. vt d̄r p̄us. ¶ Dicit ergo breuiter q̄ nerui sunt coz
pora orta a cerebro vl̄ nucha. z alba in colore: ad flectēdū
mollia: ad icidēdū dura: sensus z mot⁹ ad eoz instr̄a de
latiua. ¶ Notificat ergo neruus p̄ quatuor. Per originē:
qz a cerebro oriū̄t̄ vel nucha. Per colozē: qz sūt albi. Per
modū sube: qz sunt flexibiles z multū resistētes fracture.
Et per finē: qz sunt facti ad ferēdū sensuz: z motū ad eoz
instr̄a. ¶ Nota p̄mo. q̄ neruus est nomen: q̄nqz generalr̄
importās omnia talia mēbra ī nobis ad flectēdū mollia:
z ad rūpendū dura siue deferāt sensuz: z a cerebro oriant̄
siue nō. Et hoc mō chorde: z ligamēta dicunt̄ nerui. Sc̄do
modo sumit̄ pp̄rie pro tali cozpe a cerebro orto: z sensus: z
mot⁹ de latiuo. i. spūs aīalis. z hoc mō sumit̄ hic. ¶ Nota
secūdo. q̄ neruos oriri a cerebro pōt̄ itelligi mltis modis
Unus est modus q̄ a p̄ncipio generationis: vt in matrice
cerebr̄z efficiat neruos p̄ncipalr̄ iter mēbra cozporis n̄ri.
verbi gr̄a. qz vtus gignitiua mediāte cerebro generat ner
uos. Secūdo mō q̄ cerebr̄z sit tanq̄ stipes cui nerui copu
lant̄: sicut dicimus īpp̄rie radicē oriri a stipite. lz cerebr̄z
nō sit causa efficiēs neruos. Tertio mō dicim⁹ mēbz oriri
materialr̄: qz in p̄ncipio generationis mā ex qua generan
tur ab illo mēbro p̄ncipalr̄ p̄parat̄. vt verbi gr̄a. nō obstā
te q̄ coz generet oīa mēbra alia siml̄ cū gignitiuo spiritu:
aut sola virtus que est in spiritu gignitiuo: tñ quia nerui a
materia fiūt supfluēte a nutrimento cerebr̄z: z alterata a ce
rebro. ideo dicimus a cerebro oriri. Ultimo d̄r mēbz oriri
ab alio nō: qz ab illo aliquo dictoz modoz oriat̄: sed qz
est ad aliud terminatū: z sibi nāl̄iter subordinatū ad defe
rendū aliqd̄ instr̄m necessario effectiue cōcurrēs ad p̄ser
uandū indiuidui vl̄ speciei ab eo ad alia. ¶ Et hoc modo
certe nerui a cerebro oriunt̄. Nam ad cerebr̄z septē paria
immediate oriunt̄ vel terminant̄: z ad nuchā reliq̄ nerui: z p̄
istam a cerebro. Et per oēs istos portat̄ spūs aīalis a cere
bro ab alia mēbra: qui est instr̄m virtutis sensibilis z mo
tiue: z dicunt̄ ferre hāc vtutē: qz deferūt h̄ vtutis instr̄z.
¶ Nota 3°. qz nerui sunt ex materia cerebro z nuche p̄
portionali: ideo sunt albi. Illa aut̄ mā sui viscositate cozp⁹
facit facilr̄ flexibile: z difficulter frāgibile: z vtraqz istarū
dispōnū fuit neruo necessaria flexibilitas ne mot⁹ diuer
sos mēbroz nerui impedirēt cū mot⁹ volūtary fiat oēs con
tractione z extēsiōne z flexiōne. vt ostēdet̄ ifra. z durities
ne p̄pter fortes mot⁹ frangant̄.

¶ Post neruos sunt chorde que qdē sūt cozpa
que ab extremitatibus musculoz oriunt̄ z ner
uis simulant̄: z ad membra tendētes mobilia
plerūqz retractione retrahūt mēbra pp̄ muscu
li zctionē z zgregationē: z pp̄ retrozsum redu
ctionē: z q̄nqz relaxāt laxamento sui p̄pterea
q̄ musculus dilatat̄ cū ad suū redit̄ situm: aut
supra mēsurā quā ei⁹ h̄z longitudo z supra dis
pōnez quā h̄z cum in suo nāl̄i existit̄ situ addit̄
sicut in quibusdā videmus musculis.

¶ Dicit̄ determinat de chordis: z diuidit̄ ī duas p̄tes. p̄mo no
tificat eas mō sube z fine. 2° ex cōpōne earuz. 3° ibi. (Que
plurimū). Dicit̄ p̄mo. q̄ post neruos sūt chorde que mem
bra in colozē z flexibilitate z duritie sunt filia neruis: sed
orte a musculo tēdūt ad mēbra mobilia plerūqz: vt sua re
tractione retrahāt mēbra: p̄pter musculi zctionē: aut con
gregationē: aut retrozsum ductionē: plerūqz relaxant mē

buz relaxamēto sui p̄pter musculi elongationē z extēsiō
nem vltra quātitatē que sibi p̄uenit q̄n est in nāl̄i suo situ
sine ope virtutis motiue. ¶ Nota ergo p̄mo. q̄ chorde vt
statim dicit̄ sunt cōposite ex plima p̄te neruea: z aliq̄ liga
mentali. z ideo dicunt̄ neruis assimilari. ¶ Nota 2°. q̄ in
extremitate musculi vsus mēbra que ab eo mouēt̄: q̄nqz
zgregant̄ oēs villi neruoz qui in musculo expādunt̄: z sil
cū villis ligamētoz veniētib⁹ a membro mobili zstituūt
vnū cozp⁹ ztextuz ex eis: qd̄ vocat̄ chorde: p̄pter similitudi
nez quā h̄z cūz artificialia chorde. Et ista mēbra notificat
hic Aui. ¶ Nota 3°. qz multoties est mot⁹ necessarius ī
loco in quo nō d̄z esse multa carnis q̄ritas: z mot⁹ tñ d̄z eē
fortis. vt p̄z de motu manū z pedū. Et oportuit eē motū
esse multiplicē. iō musculi mouētes manū puā nō sunt in
ea: sed in brachio. z iō per illos musculos mouerēt̄ mēbz.
Sunt opportunū chorde a musculo oriri: z ad mēbz tēdere
que est multo gracilior musculo. Et qz in quibusdā muscul
nō est ita: imo mouēt̄ ipsum mēbz in quo sunt vt musculi
frontis: z musculi vētris lōgitudinales: q̄re pōt̄ patere cā.
vñ musculoz qdā h̄nt chorde: qdā nō. ¶ Nota 4° ī mo
tu mēbz. p̄mo moueri musculū ad motū musculi: seq̄ chor
de mot⁹: z ad motū chorde: seq̄ mot⁹ mēbz ad qd̄ chorde
terminant̄: z multoties sibi adiacentiū: z in chorde zctionē
z h̄nt mēbz: qz trahit̄ ad aliquā partē p̄m exigētiā tractus
chorde. ¶ Nota 5°. Aui. dicere q̄ chorde sua retractione
trahūt mēbra: pp̄ musculi zctionē z zgregationē: z p̄pter
retrosum ductionē. Dic̄ p̄ cū dicit̄. chorde sua retractione
retrahere mēbra itelligatis tractū purū: vt gnāl̄r ipoz
tat oēm tractū actiuū: z retractionē mēbz: vt gnāl̄iter im
portat oēs tractū passiuū. Et isto mō oīs mot⁹ musculi ver
sus suā originē: z chorde d̄r tract⁹ actiue: z mot⁹ mēbz illū
z h̄nt d̄r tractio passiue. ¶ Sed cū dicit̄ p̄pter musculi ztra
ctionē z zgregationē: aut retrosum ductionē: d̄z isto mō
itelligi q̄ qdā sunt musculi: eo mō ligati cū mēbris: vt pp̄
zctionē eoz mēbra plicent̄: z sic dicant̄ z h̄nt: qz sil trahi cū
musculo. i. vsus partē domesticā: z talē motū musculi di
cimus zctionē. vt vbi gr̄a. cū musculus mouēs digitos: ita
mouēt̄: vt plicent̄ digitū ad domesticā. ¶ Sed qdā sūt mu
sculi qui in suo motu tract⁹ mouent̄ mēbz ad partē silue
strem que cōiter d̄r posterior. Et ideo ille mot⁹ d̄r retroz
sum ductio. ¶ Quidā aut̄ sunt musculi ī motu suo nō plū
cantes hoc mō mēbra. sed quodā mō in se cōgregātes: vt ī
musculo z h̄nt linguā itus: z talis mot⁹ d̄r aggregatio mu
sculi. Et ideo Aui. vult istos oēs motus fieri tractu. Sed
aly sunt mot⁹ qui fiūt īpulsionē: z nō tractu. z de istis dicit̄
statim. Et q̄nqz relaxant̄. i. mēbra laxamēto sui. qz mouēt̄
tur motu īpulsionis: q̄n musculus extēdit̄ vltra extēsiōnē
quā d̄z h̄re in suo situ nāl̄i: vt cū lingua ab ore emittit̄ per
īpulsionē. Omnis enīz mēbroz voluntarius motus fit:
aut īpulsionē: aut tractu.

¶ Qui quidem p̄m plimū sunt cōpositi ex ner
uis qui ad musculū tēdūt: z ab altera p̄te egre
diunt̄: z ex cozporib⁹ de quib⁹ post chordez
relationē tractabimus: z hec quidez sunt que
ligamenta vocant̄ que etiā p̄m visum z tactuz
neruosa existūt: z ab ossib⁹ venientia ad muscu
lum vadūt: z fiūt fila ipsa z nerui in eo: qd̄. n.
est supra partem musculi vocat̄ caro: z qd̄ ab
eo separat̄: z ad iuncturā vadit̄ z mēbz motū
colligit in seipso: z p̄mutat̄ chorde.

¶ Declarat eas ex p̄te cōponētū: dicit̄ q̄ ille chorde plim
sunt cōposite ex neruis qui veniētēs ad musculū egrediūt̄
tur ab eo ex alio capite musculi: z ita obuiant cozpib⁹ que

dilatata alioꝝ corpoꝝ superficies coopientia: et ea continentia ppter multas utilitates hec dicit.

Dubatur vtru pniculi ex villis nervoꝝ tm co- ponant. Ad pte affirmatiua est Auic. hic no expmes alios villos. Et ide vult. is tertij. Qd reni- bus aduenit nervus parvus ex quo creant pniculi eoz. Itē 4. terioꝝ. ca. 7. Nēbz extozsuz pulmonis stituit ex duob' nervis mimis venietib' a 6. iugatione nervoꝝ cerebri. Itē 2. theozice. et in de malitia cōplonis diuerse. et p naliū vtutū cōputat iter simplicia mēbra que dicunt in eisdē locis nō hēre partes sensibiles nō cōicantes toti in noie et diffōne. Lū ergo villi nervoꝝ igrediant eoz pōne soli igredient. Et affirmat rōne. qz si aly villi igredere- tur maxime essent ligamētales. sed h est flz: qz p istos au- fereē iuuamētū qd nā intēdit ex pniculis: qd est dare sen- sum mēbris aliūde eo carētib'. In oppositū est Auicē. paulopost. vbi ponit etiam ex ligamentalib' villis stitui. In dubio breuiter dicēdū vifile esse quosdā pniculos pure esse nerueos: vt q ad sensum dādū tm sunt ordinati. Aliquos aut ex nervo et ligamēto. vt qui ad alligādū sunt facti. Alios aut pure ligamētales: vt q iūcturas digitoꝝz circūdāt. Sed sicubi dicat pniculos fridioꝝ cordis. h est vt plimū. s. qz vt plimū pniculi sunt ex pluri ligamēto qz chorda. Et p3 ex his solo argumētoꝝ: cum nulla rōnuz vel auctoritatum pbat vniuersalem.

Ex qb' est vt summā eoz in sua figura et fa- ctura custodiāt: et ex eis est vt ea ab alijs corpo- rib' suspēdant et eis annectāt mediātib' nervo et ligamēto que fila facta fuerūt ex qb' texti fue- rūt sic renes dorso: et ex eis est vt mēbra h3 sui subam sensum non hntia p ipsos habeāt supfi- ciē sui eēntiaz sentiētē: que illud qd ei occurrit sentit: et accētalr sentit q in corpe accidit qd eis iuolutū est. Et hec qdē mēbra sunt sic pul- mo epar splen et renes. hec. n. sua suba nullo modo sentiūt: sed neqz sentit illd qd in eis per- cussionem: facit: nisi quod de panniculis sup- ea existit. Lūqz in eis accidit vent': aut aposte- ma sentiē. Sed ventū sentit pniculus accidē- taliter ppter extētionem que cōtingit in ipso: apostema hō sentit pncipiū panniculi et eius appētionē accidētalr. Jōqz mēbrū apostema- tis grauitate laxat.

Narrat pniculoꝝ iuuamēta. Quoz p mū est totā mas- sam mēbri iuoluti cum est ex molli suba: vt epar et pulmo pteat in sui figura et fractura directe: sicut aq pnta in vesica figurat figura vesice: et p eaz in tali figura tenetur. Scōz est vt illa mēbra annectant cū alijs mēbris me- diātib' villis nervoꝝ et ligamētoꝝ: ex qb' est pniculus si- cut ren annectit et suspēdit dorso. 3^m est vt mēbra h3 se nullū sensum hntia hēant p pniculos tegētes eoz supfi- ciem sentiētē p eēntiā. i. p se illud qd sibi occurrit. Et p ac- cidens illd qd est stētū itra mēbz pniculo cooptū: et illa mēbra sunt que hnt hac cā pniculuz: pulmo epar splen et renes. Nā ista mēbra h3 carnē ppiā nō sentiūt: et illa que occurrūt istis mēbris in p cussione: et casu nō sentit nisi pā- niculus: et ille pniculus ē p accēs sentit illd qd in epate. grā exēpli pntet sicut vēr': et apā vētositate etiā sentit pā- niculus: qz extēdit: et hoc accētalr sentit: sed apā sentit: qz pūgit pniculū: et cuz hoc p n' pniculi sentit apā p accēs: id qz mēbz laxat sua grauitate. Ubi circa duo. pma

nota q ex hoc manifeste pncipit pniculū suspēdētē mem- bruz ab alio mēbro pncipare ligamento: et sunt suspētoꝝa pncipari ne nimīū in pte vna grauitēt: et sine lesione pēdē- tis mēbri teneat. S3 circa vltimū. nota q illud sensibi- le: vt hic loqmur sentiē p se: qd sentiē tāqz totale: et distinctū obm. Illud vō p accēs qd cū alio. vbi grā. Si video longe cumulū frumētū: ita q nullū granū distinguā video cumu- luz p se: et granū p accēs. Ex hoc p3 quō rē imediate pāni- culo occurrentē sentit pniculus p se: aut sentire pōt. Sed grauitatē apatis: aut extētionē ventositatis nō pncipit: nisi sil' grauatē et mēbro: et apate et extēdētē ventositatē mēbri subaz. Et iō nec vētositas: nec apā illo modo sentiē per se a pniculo: sed cum alio.

Postea est caro que est locoꝝ vacuoꝝ iple- tio: que i hoꝝ mēbroꝝ situ i corpore existit: et ipsoꝝ fortitudo qua sustētatur.

Declarat carnē dicēs q caro est mēbz factū ad imple- das vacuitates mēbroꝝ. s. que remanerēt iter spmaticū: et aliud sibi vicinū carne dēpta: et ipsa est fortitudo multoꝝ mēbroꝝ taliū in qua sustētāt: sic vene p carnez et ossa: per spūs in carne muscolosa exntes. Nota g q gncplex ē caro. s. simplex et pura muscolosa: siue lacertosa glādulosa et p fusa. Dic maxime itelligit de pncipis. 4. modis carnis q fiūt a nā in locis medijs iter vnū spmaticū et aliud. Est ac- caro fortitudo illoꝝ spmaticoꝝ suū pseruādo calorē nālē et ēt sui corpulētia pbebēs fixationē. Reliq sunt clara.

In vnoquoꝝ hō mēbro est vtrius nālis qua ei res nutritiē cōplet: et hoc qdē est nutritiē- tum attrahere et retinere et assimilare et vnire et supfluitates expellere.

Ponit distinctionē secūda: et est sumpta ex pte forme q est vtrius. Et diuidit in duas pres. pmo ostēdit i qua vtu- se oia mēbra pueniūt. 2. rōne vtutis in qb' nō pueniūt po- nit distinctionē. ibi 2. (Et post hoc quedaz). De pma dic- q in vnoquoꝝ mēbro est vtrius p quā eis cōplet res nutri- mēti. i. opatio pncipens ad nutritiē. Et ista opatio aggre- gata ex multis est attrahere nutritiē: et retinere et assimi- lare et nutrire et supfluitates expellere. Circa pte g no- ta q qz pma vtutū aie est vegetatiua: et pncipue de ea nutri- tiua: vt sumit 2. de aia. In oi viuēte tā totali qz pnciali iue- nit hec vt' cuz sibi subseruiētib'. et iō in oi mēbro tales vir- tutes iueniunt. Nota 2. q hāz vtutū: quedā sūt pnci- pales et mīstrate: quedā seruiētes et mīstrate. Ad mīstra- ta necessaria in oi viuēte est vtrius nutritiua et fuentis sibi sunt attractiua: retētiua digestiua et expulsiua. Et ista Auic. tetigit in lra. Et per assimilatiua intellexit digestiua. Per nutritiua vō pncipue. sed qz ista hnt magis ifra tractari ifra in cap. de virtutib'. hic dimittat.

Et post hec quedaz mēbra diuersificāt: sunt. n. eoz quedā que pter hanc vtutē isup aliā virtu- tē hnt que ab eis ad aliud pcedit: et quedaz sunt eoz q hoc non hnt talr quedaz eoz sunt que pter hanc virtutē isup virtutē hnt q eis ab alio ifluūt et sunt eoz quedam que non.

Ponit hic distinctionem. et diuidit in duas. Ponit pmo duas distinctiones. 2. ex illis ifert vnam quadrimēbrem distinctionē. s. ibi (Luz ergo cōpositio) Dicit pmo q mē- broꝝ: sunt quedā que vltra virtutē nālē dictā hnt aliam virtutē quā retribuūt alijs mēbris. Et quedā sūt que hanc non hnt. 2. distinctio q mēbroꝝ quedā vltra virtutes nālem pncipā hnt virtutē sibi ab alio influentē: quedaz vō nō. Exēplū pmi. mēbri est cor. scōi est stomachus. caro

Vid. h. m. r. n. i. e.
Vid. q. i. b. d. n. i.

et ossa. Exemplum tertium est caro. Exemplum quartum sunt ossa. Nam
cor ultra naturalem virtutem sibi propria vitali conicatur aliis membris.
et caro et ossa nullam aliam virtutem aliis mittunt: et caro recipit
aeralem: ossa autem nullam habent propter naturam et vitales. Nota ergo
primo quod virtus naturalis est duplex. ut opposito patet: quedam est
comis: quedam propria. Cum ergo supra dicitur quod in unoquoque mem-
bro est virtus qua ei res nutrimenti complet intelligitur de appro-
priata. Et ita hic cum dicimus quod aliquod membrum habet aliam virtu-
tem quam alteri membro conicatur. Nam nisi de appropriata di-
ceret epar non haberet aliam quam conicaret. id est per quam aliis membris
aliquam virtutem preberet. Nota 2° quod ex istis distinctionibus
non dicitur quod sit membrum nullam suscipiens virtutem ab alio.
Sed quod quedam sunt membra que aliam virtutem a dicta naturali
propria a nullo recipiunt: quod si non habent aliam ut ossa. Et si dicatur
contra ossa recipiunt vitalem a corde. Dicuntur quod recipiunt vitalem
per quam anima servatur in eis. sed non ita quod ossa alias operationes
viventis facere possint quam operationes naturales proprie: et hoc modo
intelligit hic recipe virtutem. Vel dicitur quod per virtutem naturalem intelligit
virtutem operativam absque cognitione non putat a vitali distinguitur
et melius. Ex quibus predictas duas distinctiones: hoc modo
intellectas non esse ambiguas: sed forte sequens divisio que ex
istis colligitur quo ad quedam sit ambigua.

Cum ergo compositio fiet sequetur quod est mem-
brum suscipiens et tribuens: et membrum tribuens: et non
suscipiens: et membrum suscipiens: et non tribuens: et
membrum neque suscipiens: neque tribuens.

Dicitur ex dictis inferri unam quadrimestrem divisionem. Et divi-
ditur in duas. primo hoc 2° declarat quod sit certum esse membra
istius distinctionis: et quod non. 2° ibi (De membris autem) dicitur
primo quod cum fiat compositio membrorum duarum divisionum supra posi-
tarum invenitur quod est aliquod membrum tribuens et suscipiens: et me-
brum tribuens: et non suscipiens: et membrum suscipiens et non tribuens:
et non tribuens nec suscipiens. Ubi nota quod prime divisionis
ista sunt membra. scilicet quedam est membrum tribuens alteri: et quedam non
tribuens: et ita predictoria duo scilicet divisionis erunt ista: membrum
suscipiens et non suscipiens que sunt aliud per predictam. Et ex
istis. 4. potest fieri sex combinationes: quarum due manifeste
sunt impossibiles. scilicet tribuens et non tribuens: et ex alio capite su-
suscipiens et non suscipiens: sed. 4. alie que sunt dicte non repugnant
imaginationi. Et ideo Avicenna dicit quod cum sit compositio membrorum divi-
sionum positarum invenitur quod possumus imaginari hanc quadrimestrem
distinctionem de qua quod verificetur dicitur statim.

De membris autem tribuentis et suscipientis inveni-
one non dubitamus. In cerebro namque et epate omnes
conveniunt medici quod unumquodque eorum virtutem
vite suscipit et calorem naturalem: et spiritum a
corde: et unumquodque eorum principium habet virtu-
tis que aliis tribuit. Sed cerebrum quidem prebet sen-
sum secundum quosdam absolute: et secundum quosdam
non absolute: et epar est principium nutrimenti
secundum quosdam absolute: et secundum quosdam
non absolute.

Nunc ostendit quod aliqua istorum membrorum certa sunt: et quod
non. Et dividit in duas. primo ostendit que sunt membra de quibus
non est dubium: quod sunt duo. 2° illa de quibus est dubium. 2°
ibi (De aliis vero). Prima in duas secundum duo membra. ibi 2°
(De membris autem) De prima dicitur quod non dubitatur quod recipit me-
brum tribuens et suscipiens. Nam medici omnes inter se conveniunt
in hoc quod cerebrum et epar sunt haec. Cerebrum. nam suscipit virtutes
vite a corde: et calorem naturalem: et spiritum transmittit virtutem sen-
tendi aliis membris. Et epar recipit virtutem vitalem a corde et
spiritum: et prebet aliis membris virtutes naturalem: ita quod unumquodque

istorum habet principium virtutis: quod aliis prebet. Sed tamen quidam dicunt
quod cerebrum est principium virtutis sentiendi absolute: et secundum alios non
absolute: et ita epar est principium virtutis nutritive: et sibi subservien-
tium: secundum quosdam absolute: et secundum quosdam non absolute.
Circum preterea nota ut infra dicitur quod cor est principium caloris naturalis
et quod spiritus a corde transmissus vita in omni membro conservat.
Ideo dicitur cor aliis membris prebere virtutem vite. id est vitam: et prebere ca-
lorem naturalem: quod ille calor qui subiective est in membris: et est naturalis
pedet a spiritu quem cor transmittit: et cum hoc spiritum prebet vi-
talem. Ideo hec tria dicit Avicenna. preberi cerebro et epate a corde.
Nota 2° quod secundum comites medicorum opinionem spiritus animalis qui est
principium instrumentale corporeum operationum sensus: et motus fit in cere-
bro: et a cerebro: et transmittitur ab eo ad membra sensibilia et
mouentia faciendo quod possint in actum suos exire. Et ideo dicitur ce-
rebri apud omnes aliis membris dare principium alterius virtutis. Sed
quidam dicunt cerebrum generare hunc spiritum in virtute cordis. Et ideo
non est principium absolute: quod est vero non. Et ideo esse principium animalis virtutis
absolute dixerunt. Nota 3° quod quia virtus vitalis operatur sine
cognitione. Ideo uno modo loquendo potest dici naturalis: et hoc modo
epar non est principium omnium naturalium operationum. Et quod Avicenna hoc vi-
dit non dixit epar principium operationum naturalium: sed nutrimenti: quod ope-
rationum nutritivam est principium: et sibi subservientium. scilicet attracti-
ve et retentive et expulsive. Et hoc modo quidam dicunt epar esse prin-
cipium harum operationum non tanquam vicarium cordis: sed abso-
lute: sed quidam tanquam vicarium.

De membris autem suscipientis et non tribuentis
inventionem non dubitamus sicut caro est que
sentiendi virtutem et vite suscipit: et non est alicuius
virtutis principium quare alio villo modo tribuat.

Declarat hic 2° membrum: in quo non est dubitatio dicens.
Quod etiam de membris suscipientis et non tribuentis inventionem non
est dubium. quod caro est tale membrum suscipientem virtutem vite a
corde: et virtutem sentiendi a cerebro: et ipsa nullius virtutis est
principium quare alio membro tribuat. Ubi nota ex hoc dicitur quod
non. Ideo dicitur apud Avicenna hoc membrum esse tribuens: quod agit qua-
litate in aliud membrum. nam caro agit hoc modo in nervum ipsum
preparando: nec ideo dicitur tribuens: quod transmittat spiritum. Nervus. nam
transmittit spiritum musculis. et nucha filis: et tamen non dicuntur me-
bra tribuentia. Ideo igitur dicitur membris alteri tribuere: quod illi
alteri tanquam sibi subordinato prebet instrumentum corporeum: con-
se factum effectivum necio ad quasdam vite operationes concurrere:
et hoc modo principalia solus dicuntur tribuentia.

De aliis vero duabus divisionis partibus in una
earum medici a magno philosophorum diversifica-
ti sunt: philosophorum namque magnus dixit quod me-
brum tribuens et recipiens est cor: ipsum enim est
omnium virtutum prima radix: et omnibus aliis me-
bris suas tribuit virtutes quibus nutriuntur: et vivunt
quibus comprehenduntur: et quibus moventur. Medici autem
et quidam primorum philosophorum has virtutes in mem-
bris partiti sunt et non dixerunt: quod sit membrum
tribuens et non suscipiens. Et philosophi quidem
sermo cuius subtiliter certificatus est veracior. Sed
medicorum sermo in primis cum attenditur est ma-
gis manifestus.

Dicitur ostendit membra in quibus est dubitatio: et quomodo:
et dividit in tres. primo narrat opinionem circa materias.
2° ostendit quomodo hec disputatio medicis pertineat. 3° ostendit
quod a medico in hac diversitate opinionum credendum sit.
ibi 2° (Medico tamen) ibi 3° (Debet autem credere) prima in
duas. primo ostendit opinionem circa unum membrum dubium. 2°

circum aliud. ibi 2° (preterea in alia). De prima dicit. q^d de alijs partib⁹ duab⁹ ppositis diuisionis: vtz sint vel nō sint. quaz pma eaz que est tribuens et non suscipiens medici dis- sentunt a magno phoz. s. Az. qz ille magnus phoz dixit q^d est dandū mēbz tribuens et nō suscipiens: et illud est cor qd est omniū vtutū pma radix: et ideo oibus alijs mēbris pbet suas vtutes qb⁹ viuūt et nutriunt: et qbus compben- dunt. i. cognoscūt. et mouent volūtariē. Sed medici et qui- dam pmoz phoz diuiserūt vtutes in diuersis mēbris: po- nendo eas. et nō oēs radicalr in vno mēbro: ita q^d dixerunt nullum esse mēbruz nō suscipiens: sed tñ sermo phi cuz ve- rificat subtilr est veracior: et medicoz sermo cuz cōsiderat supficietenus est magis manifestus. ¶ Nota ergo. q^d apd Az. mētē. 3° de partib⁹ aialiu. ca. de corde. Cor est pncipiū et fons viuēdi et nutrimenti et sensuū et motuum: ita q^d nulla istaz opationū fit in corpe aialis hūitatis cor: et pncipue hoīs ad quā nō currat cor tanq^m p mū agēs i genere mēbroz: et ideo generatio spūs aialis que fit in cerebro: fit tñ a cor- de pncipalr cerebro mediāte: et ita gnatio spūs nālis i epa- te fit a corde. q^d l3 cor recipiat virtutē animalē. i. instrm per qd pōt sentire: illud tñ recipit a se pmo: et non ab alio tanq^m pncipio: et ita dī de naturali: et per dñs dī mēbz non susci- piens. Nam mēbz ad hūc tñ sensum dī non suscipiens: qz non recipit aliquod cor: qd sit suaz opationū pncipiū ab aliquo tanq^m p nō pmo illius effectiuo iter mēbra: et taliter est cor. ¶ Rōnes aut Az. q^d ipm est p nō nutrimenti sunt multe. Prima: qz in pmo mēbro genito d3 esse p nō nutri- tiue vtutis: cū sine illa ipole sit viuere. 2° de aia. 2°. qz solū cor iter mēbra h3 cōcauitatē sanguis nālī p tētūā pter ve- nas. Nam in epate nō iueniē sanguis nisi in venis. 3°. qz a corde oriunt^r vene cū nō trāseāt per ipm: sed per epar. 4°. qz pncipiū d3 esse vnu: et ideo nō d3 hre mēbz positū loco sui in sui opposita pte: et qz epate pponit splen: iō epar non ē p nō nutrimenti. Et qz aut est epar: aut cor: ideo restat q^d sit cor. Qz aut cor sit sensitiuuz pncipiū p3: qz mot⁹ sensuū ad ipsum terminant^r per delectationē et tristitiā quā inferūt: vt docet expiētia. Et qz passiones animi cognitionē dñtes p modū pueniētū vel nō pueniētū: siue de pñti vel in fu- turz maxime: imo oēs in corde fiunt: vt notat expiētia. Qz aut oīuz sil sit initiū. p3 pmo. qz h3 sitū in corpe pueniētes p nō cū sit in medio: et magis ad ante q^m ad post: et magis ad sursum q^m ad deorsum. 2° ostēdit^r idez. supposito q^d qlibet viuētis opatio pficiē calo nālī mēbz. 2°. qz cuiusl3 mēbz calor nutritiualis pseruat^r per spiritū vitalē. 3°. qz qz vital^r spūs pēdet a corde. 4°. qz qz est cā cause est cā causati in eodē genere cause. Ex istis p3: qz cor est oīum opationū vi- uentis p nō effectiuū: et p mū i genere mēbroz: et ideo fons oīuz aie vtutū. ¶ Et si cōsideres rōnes Auer. 2° col. i plib⁹ caplis. non multū addūt nisi rē ambiguam: de qua dicas alibi. ¶ Nota 2°. qz apud mētē psonis nō est vnu mēbruz qd sit radix oīuz vtutū: sed diuersis diuersa mēbra. vt nar- rat Apuleius de dogmate psonis dicēs. At. n. cū tres ptes animi dicat esse rōnalē. i. mētis optimaz portione: hāc ait capitis arcē tenere. Trāscentiā vō pcul a rōne ad domici- liuz cordis deductā esse obseqqz eā: et in loco rñdere sapie cupidinē atqz appetitū ptes: postremā mētē rōnē ifrenas ab dominis obtinere: vt popinas quasdā: et latrinarū late- bras diuersoria nequitie atqz luxurie rē. ¶ Et idem vult Auer. p de aia. cōmēto 7°. et Hal. in lib⁹ de vtū. dispōnibus. nīm corpe. et 9° terapēticē. et 3° iterioz. ca. 4°. vt ifra dicas. ¶ Rōnes aut sunt: qz notabili exāte nocumēto i cerebro aut clausa via que est iter cerebz et mēbz sensitiuuz: siue mobile statū pdit: aut notabilr ledit talis opatio: nō sic at ex cordis nocumēto: nec sit clausa via iter cor et membra. Ex qb⁹ p3 Az. pquisitionē esse subtiliorē: et magis verā: qz cor nō dī suscipiens. s. ab alio tanq^m p nō pmo iter membra.

Sed opio medicoz est magis apparēs. sigs tñ pbabilia sequat^r: et nō multū itrisece speculef: sed qz ifra. doctriao⁹. hec eadez tractant. hic ista sufficiant.

¶ Postea in alia diuisionis parte diuersificati sunt medici inter se: et philosophi iter se. Ana enim secta dixit q^d ossa et caro non sentientia: eoz similia non perdurant: nisi per virtutes p- prias que sunt in eis que non ab alijs pncipijs eis influxerūt: Sed per illas virtutes cum nu- trimentū eis transmittit sibi sufficiunt: et neqz ipsa alij rei virtutem tribuūt: neqz etiam aliud membz eis aliā tribuit vtutē. Alia vō secta di- xit q^d vtutes iste non sunt eis pprie: s. ab epate et corde in gnationis pncipio eis ifluxerūt: et i eis qere permanserūt.

¶ Dic ostēdit varietatē opinionū circa aliud mēbruz ppo- site diuisionis dicēs. q^d in alia pte diuisionis qua dī: q^d ali- quod est mēbz: neqz tribuens: neqz suscipiens. Medici iter se: et phi iter se sunt discordes. Nam vna secta dicit: q^d ossa et cartilago nō sentiūt: et sibi filia nō pdurāt: nisi per vtutes pprias acqstas a generāte p quas cū nutrimentū eis af- fuerit sufficiūt sibi ad veniēdū: sed iste vtutes nō ifluxer- runt eis ab aliquo p nō. et ideo sunt neqz dātia: neqz suscipiē tia virtutē aliquam. ¶ Sed 2^a secta dicit q^d ista membra non hnt virtutes eis pprias sine ifluxu: sed ab epate et cor- de in pncipio generationis ifluxerūt i eis: et postea quiete pmāserūt: et ideo ista nō debēt dici nō suscipiētia: neqz ali- quod mēbz nō tribuens d3 dici non suscipiens. ¶ Et tu ex hoc intellige q^d Auic. dicit membruz tribuere vel suscipe- re: quia aliquam virtutē suscipit vel tribuit: et per dñs non dicit suscipere. quia mām operationis suscipiat vt sangui- nem: qz talia mēbra apud omnez opinionē sanguinem ab alio suscipiūt. Nec etiaz itelligūt per calozē virtutē actua- lem: vt sic: cum etiam apud oēs hūc a corde recipiant: nec itelligūt animā cū anima a pncipio: et generāte ifit oibus. ¶ Sed per virtutē itelligūt instrm corporeū in quo aia est opatiua. Et l3 hoc instrm sit spūs: et oēs concedūt spūs a membris recipi: non tamen oēs dicūt hūc spiritum esse instrumētū quo anima facit nutritionem membroz: quia vt quidā dicūt hoc facit per virtutes a pncipio gene- rationis contractā que spiritu conseruatur ne a contrario frigido corrumpatur.

¶ Medico tamen non attinet vt in sequendo demonstratiua procedat argumentatione: vñ de his duabus diuersitatibus ad veritatē epie⁹ pueniat: neqz p3 ei semita ad hoc inquantuz est medicus: neqz hoc ipm in aliq^m suaz pscruta- tionum et suarū actionum impedit.

¶ In hac parte vt supra dicit^r: ostēdit quomodo hec dispu- tatio medicis cōueniat. Dicēs tria. Primū q^d ad medicū vt sic non pnet pcedere via demonstratiua in istis duab⁹ diuersitatibus opinionū: ita vt veniat ad veritatē demō- stratiue terminandam. ¶ Dicit 2°. qz etiā hec carētia de- monstrationis veritatis in dictis dubitationib⁹ nō impe- dit eum in suis pscrutationibus: nec etiā i suis opationib⁹. ¶ Ubi nota. qz disputatio de pncipatu et vtutib⁹ mēbroz et pferim quo ad scire: vtrum sint inate vel influētes per- tinet ad phos: et ideo demonstratio nō ptinet ad medicuz maxime cum ex pncipijs medicine: aut demonstratis in ea iste veritates nō possint declarari. ¶ Nota 2°. qz incer- titudo istaz dubitationū ea forma qua pponunt non im-

et gal⁹ 20 + 3°
ppa 20 pppa
caulago 5°

pedit medicum in suis perscrutationib⁹ pertinentibus ad ipsum inquantū est medicus: siue enim cor suscipiat spūs animales a cerebro tanq̄ p̄ncipali inter membra in illius exhibitione: siue non p̄ncipali medicinales p̄nes non varian⁹: & pariformiter itelligendū est de ope sanatiuo.

¶ Sed si dubitat⁹. vtrum cerebrū imediate sit p̄ncipium effectiu⁹ spūs animalis: qui est instrū virtutis sensibilis & motiue: hec poterit afferre in vtraq; re. s. in perscrutatione & opere impedimentū. Qd̄ autem hic disputauit fuit vt phs: vt infra dicef. Nec rōnes Gal. 3.º interior⁹. de cerebro & corde plus p̄tra archigenem p̄cludūt.

¶ Debet autem scire & credere in diuersitate prima quod non est ei curandū: vtrum cor sit p̄ncipium sentiendi & motionis cerebro: & virtutis nutrientis epati: aut non sit. Cerebrū nāq; siue per se: siue post cor habeat: p̄ncipiū animalium actionū existit comparatione aliorum membrorū. Et epar similiter actionū naturalium nutrientium p̄ncipium existit alioꝝ membrorū comparatione.

¶ Dic docet quid debet medicus in hac diuersitate opionum scire tanq̄ phs: & credere tanq̄ medicus. Et p̄mo circa p̄mam diuisionē. 2.º circa secūdam. ibi 2.º (Et de alia diuersitate). Dicit p̄mo. q̄ non est curandus medico: vtrum cor sit cerebro p̄ncipium sentiendi & mouendi & epati p̄ncipium nutriendi: aut non. Sed bene debet scire credere q̄ cerebrum siue per se: siue per hoc habeat a corde: est p̄ncipiū sentiendi & mouendi cōparatione alioꝝ. Et similr epar est p̄ncipium actionum naturalium nutrientiu⁹.

¶ Ubi nota q̄ opz medicum credere q̄ alia mēbra a cerebro non possint sentire vel moueri volūtariē nisi per influxum a cerebro venientē. Et vtrum cerebrū talē influxus mittat virtute cordis tanq̄ p̄ncipis v̄l impropria virtute: & cor tñ adiuet per accidēs ad hāc spūs animalis generationem: medicus vt sic non opz scire. Et ita de epate respectu operationum naturalium nutrientium. Et dixit nutrientium p̄pter causam supradictam. ¶ Qd̄ si arguitur. contra. corde existēte p̄ncipio in defectu istarum operationum debet medicamen cordi applicari: siue sit imediatum p̄ncipium siue non: & eo nō existēte non opz cordi medicinā applicari in istarū operationū defectu. vt colligit 3.º interior⁹. ca. 4.º cōtra Archigenem. ergo medico est curandū scire: vtrum cor sit cerebro p̄ncipiū taliū opationū. ¶ Cōfirmat. ex Auerroy 2.º colliget. caplo de corde. vbi ad litterā. Et si diceret aliq; homo q̄ medicus nō habeat necessariā hāc inquisitionē dicēdo: q̄ habet eaz multum necessariā. ¶ Dicendū ad p̄mū q̄ argumentū nō valet si vniuersalr itelligat: q̄ semp in hāz opationū defectu medicamen sit cordi applicandū. Nam qñq; deficiūt ex egritudine cerebri qd̄ quidē est cordis instrū. Qñq; aut medicamen est cordi approximādus: vt in sincopi. ¶ Ad Auerroy m̄ negādo ipsum. q̄ illud dicit studio d̄dicēdi Auic. ¶ Ex his p̄mo p̄z. q̄ Auic. hāc questionē: vtruz def membrū tribuēs & non suscipiēs relinqt dubiam & vtraq; partē velut imptinentē medico. Hoc tamē magis determinabit cum de p̄ncipatu membrorū queremus. 2.º sequit q̄ apud omnes: iuxta Auic. concedēdū est cerebrum alijs mēbris eē p̄ncipiū opationū animaliu⁹. s. sensus & motus. ¶ Sed in isto termino alijs due inueniunt̄ expositiones alijs. i. alijs a corde: ita q̄ hic nō inuat Auic. cerebrum effectiue cōcurrere ad sensus cordis: imo ad illū cor est sibi sufficiēs. Secūdus intellectus est q̄ alijs itelligat alijs a cerebro: sibi enim ipsi non p̄ncipat. Et tūc itelligemus q̄

Handwritten marginal notes in a smaller script, likely a commentary or gloss on the main text.

cerebrū etiaz cordi p̄bet spūs animalem quomodo sentit. Et hunc scdm puto verum.

¶ Et tenēdo hūc modum est p̄mo difficultas quomō cor sit membrū tribuēs & nō suscipiens: cum iam dicat a cerebro spūs animalē suscipe. ¶ Dic d̄ q̄ cor nō suscipit a cerebro tanq̄ a p̄mo tribuētē iter mēbra: quia illū spiritum animalē qui sit in cerebro p̄ncipalius facit cor q̄ cerebrū.

¶ Secūda difficultas: cuz cor p̄mo viuat & vltimo moriat̄ vt d̄. 2.º terty. Opz q̄ illo tpe quo viuat nō viuētib⁹ alijs sentiat sine influxu cerebri. ¶ Dic d̄ duobus modis. vn⁹ q̄ in p̄ncipio dum cor viuat ante alia mēbra sentit per influxum cerebri patris: eo q̄ ab illo spūs aialis cuz sp̄mate ad locū gnōnis trāsiuit cū spū vitali: & nāli: & cū spū gignitiuo. Non ḡ influxū sibi a cerebro p̄p̄y corpis. sed alterius. Cū aut p̄pe mortē aliqd̄ remāsit in eo de spū aiali. ¶ Secūsus modus dicit: q̄ dum viuat cor: alijs mēbris nō viuētibus ipsum nō sentit: nec sequit. mouet. ḡ sentit. nam nō mouetur motu volūtario: sed pure naturali qui est dilatationis & constrictionis rē.

¶ Et de alia quidem diuersitate debet scire & credere q̄ non est curandum: vtrum virt⁹ naturalis in tali quale est os in p̄ncipio generationis ab epate venerit: aut eam pro suamet cōplexione meref: aut nihil sit eoruz. Sed debet credere q̄ hec virtus ad ipsum non profluit: nisi ab epate. nam si inter ea via clauderetur: & os nutrimentum aptuz haberet eius actio destrueretur quemadmodum fit in sensu & motu: cuz neruus qui prouenit a cerebro stringit. virtus nō illa ossi naturalis facta dū ē ei⁹ p̄mā ferit complexio.

¶ Nūc ostēdit Auic. qd̄ dictū est dicēs: q̄ i alia diuersitate opionū que erat de mēbro nō tribuētē & nō suscipiētē: medicus d̄z scire tanq̄ phs: & credere tanq̄ medicus: qz ipse vt medicus nō habet curare: vtrum v̄tus nālis in tali q̄le est os in p̄ncipio gnōnis influxerit sibi ab epate. Aut sit v̄t quā os meref p̄ sua p̄plone. Aut nihil horū sit verum: imo sit alius modus. Sed debet credere q̄ hec virt⁹ nō p̄fluit sibi nisi ab epate: qz si via que est iter epar. & os clauderet & esset in osse nutrimentū aptū ipm: tñ nō nutriet: imo eius actio destrueret̄ quēadmodū puenit in sensu & motu mēbroꝝ cum restringit neruus qui est iter cerebri & datum mēbz: sed tñ v̄tus illa est facta ossi nālis: dum ei⁹ p̄mā ferit cōplexio. ¶ Circa quā partē notandū p̄mo. q̄ Auic. videt̄ inuere p̄les q̄ duas fuisse vias de v̄tute ossiū & talis mēbroꝝ nutritiua. Una est q̄ v̄tus hec a p̄ncipio gnōnis fuerit sibi data merito cōplonis sue. 2.º q̄ fuit ab epate influxa. 3.º cōiter exponit: vt si verbi grā. diceret q̄ ab agēte vniuersali hec forma daret̄ nō vi cōplonis: & hūc modum nō puto ad mētē Auic. Nam lz dicat q̄ a datore formarū forma itroducat: tñ vult formas esse in subiectis q̄s maxime meref sua cōplexio. ¶ Posset ḡ alr itelligi q̄ in osse nō esset aia vel virt⁹ subiectiue: sed in corde & merito illi fieret in osse nutritio. ¶ Vel 2.º. q̄ hec v̄tus nutriēdi in p̄ncipio nō fuerit in osse: sed influxerit postea ab epate vel q̄ influxerit a corde: & nō ab epate: vt videt̄ velle Auer. 2.º colliget. ca.º de corde. Nam hec nō p̄tinet ad medicus mō supradicto de alia diuisione. ¶ Nota ḡ q̄ Auic. dicit medicum debere credere: q̄ hec v̄tus nō p̄fluit nisi ab epate. ¶ Cōtra. hec pars videt̄ repugnare imediate p̄cedēti. Nā statim dixit q̄ medico nō est curandū: vtruz p̄fluat. Et mō dicit q̄ debet credere & scire: q̄ hec v̄tus p̄fluat ab epate. ¶ Dic pōt dici q̄ non dixit p̄us Auic. q̄ medico nō est cu

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including the word 'Sec' and other fragments.

nālē. nā Aui. supra dixit qd si os hret nutrimentū aptū & via iter epar & os clauderet os nō nutrire: & hoc nō nisi ppter spūs ab epate veniētis defectum.

Sed scdm spēi debilitatē sunt principalia hec tria: & etiā aliud quartū qd spēi exiit pprin3 & sunt testiculi qui vni rei sunt necessarij & ad rez aliam iuuatiui.

Notificat mēbra pncipalia q̄ sunt talia respectu cōseruationis spēi. Et diuidit̄ i duas: qz pmo facit hoc. 2. spāl̄ testiculoz notificat iuuamētā: & necessitatē: ibi 2. (Necessitas 2.0) De p̄ dicit qd mēbra pncipalia. fm p̄seruationē spēi ad sensum datū supra sunt hec tria. s. cor: epar: & cerebrū. Et cū hoc sunt testiculi fm medicos q ad vnā rē sunt necessarij: ad aliā sūt iuuatiui. **Circa quā ptē nota p̄ ex his q̄ dicunt̄. 20. terty. de causis spmatis. & 21. de gñatione embrio nis. ad faciēdū sperma nō solū p̄currit v̄tus testiculoz: sed v̄tus vniuscuiqz hoz triū pncipaliū qz testiculoz v̄t. vñ ibi d̄r qd qz sit spmatis ex oī membro pncipali fōs. Et iō hec mēbra generāt v̄l pducūt ist̄z cōe neō effectiue p̄currēs ad spēi p̄seruationē q̄ p̄ actū gñationis p̄seruat. Spma. n. effectiue p̄currit ad fet̄ gñationē. **Nota 2.0 qz 2.0 gñatione aīaliū. v̄suz fuerit qd testiculi nō generant spma. s; sint tanqz suspēnsiōi ampliātia vasa spmatica. Tñ apud medicoz mētē & veritatē nō ē ita: qz i h̄tib̄ testiculos ipsi imediatē spma generāt: s; i v̄tute alioz pncipaliū. Et p̄ hoc vide scripta sup̄ 2.0 regni. Ex his p̄ q̄ alia tria pncipaliora sunt qz testiculi. p̄ 2.0 q̄ ista dupl̄ sunt pncipalia: testiculi v̄o vno modo tm̄. **Nota 3.0 qd testiculi sunt necessary ad vnā rē fm medicos. s. ad spmatis gñationē: & hoc fm mētē Sal. vt infra d̄r ē v̄ez tā de testiculis muliez qz viroz. Sūt etiā iuuatiui ad aliā rez vt statī d̄r: qz res illa aut nō ex toto pendet a testiculis: aut nō ē necessaria ad p̄seruationē indiuidui vel spēi. **Uel 3.0 dicunt̄ iuuatiui ad hāc secūdā rē: qz nō nisi pp meli⁹ eē sic factū ē. Nā eoz q̄ in aīalib̄ a nā q̄ daz sūt pp necessitatē qdā pp meli⁹ vt barba in viris & mamille i eisdē. Et illa q̄ sunt pp meli⁹ nō obstante qd ad aliud meli⁹ p̄ndū p̄ q̄ sunt facta sunt neō: tñ nō dicunt̄ absolute facta pp necessitatē: sed pp iuuamentum.********

Necessitas ergo ē ad sperma generādū qd genealogiā cōseruat. Iuuamētū vero ē ad hoc vt p̄plemētū forme det̄ & p̄plo masculina & femina cōseruet: q̄ spēbus aīalis accñtia sunt inseparabilia: & nec sunt ex rebus inaīalitatē essentiam ingredientibus.

Dic declarat necessitatē & vtilitatē testiculoz dicēs spāl̄ liter. pmo qd necessitas testiculoz ē vt generāt spma qd saluat genealogiā. i. successiua gñationē. **Dic 2.0 qd iuuamētū testiculoz ē ad dandū cōplemētū forme. & ad hoc vt p̄seruetur p̄plo masculina & femina q̄ p̄plones sunt accñtia i. separabilia qbusdā spēb̄ aīaliū & nō sunt de reb̄ igrediētib̄ eēntiā aīalis. **Ubi nota. qd vtrū testiculi gñatōi spmatis sunt necessary tanqz ipsuz generātes ē qd: in qua discordia re vident̄ Az. & Sal. Nā Aris. pmo de gñatōe aīaliū. vult testiculos nō gñare spma: nec ad hoc eē neōs. **Cui⁹ rōnes sunt. pma. qz multis aīalib̄ emittētib̄ spma nō sūt testiculi sicut sunt pisces & serpētes. 2. qz vt dicit̄ 3.0 de hystorys. ca: p̄. Taurus post abscissionem testiculoruz impregnauit vaccā. 3. qz spma manifeste iuenit̄ in vasis spmaticis & non in testiculis. 4. qz manifeste vident̄ h̄bi sursum testiculi in h̄tib̄ testiculos eē: & hoc nō ē nisi qz hec vasa tali tpe h̄būtur ad spma emittēdum. 5. a testiculis in virgam nō est v̄e exit⁹ spmatis: s; h̄i p̄ vasa. **Imagiat̄ ḡ Az. qd nō sūt necessary in gñatōe spmatis: sed multū p̄sunt: qz testiculi ponū********

tur ad hoc vt vasa semiaria suspēdan̄ & tenean̄ apta vt p̄ ea spma transire possit hora coit⁹ & impelli sicut lapilli q̄dam qb̄ rextores vtunt̄ ad tenēdū aperta fila p̄ q̄ nauicula iter stamia d̄z trāsire. Sunt et̄ qbusdā aīalib̄ sustētaculum inolutionis vasoz. Nā qnēadmodū nā aīalia voracia fecit cū vnico itestino & raro: ita et̄ aīalia velocissimi coitus fecit cū vasis semiarys rectis: s; illi q̄ sunt morosi coitus vt spma magis digerāt h̄nt semiaria vasa inoluta ad hūc finē circa testiculos sicut itestina circa mesenterium inoluunt̄. **Qz autē abscisis testiculis aīalia fiunt sterilia ē: qz hec vasa aut p̄ illō icidunt̄ aut qz exiccant̄ & strabunt̄. **S; h̄c Az. positionē ples vident̄ esse rōnes. p̄ia. qz in aīalib̄ habentib̄ testiculos itus nō v̄t aliqd hoz iuuamētōz in testiculis. 2. qz tpe coit⁹ quozūdā aīaliū sēl̄ in ano coeuntiū testiculi eoz iueniunt̄ magni apparētes in alio tpe ita parui sunt vt nō p̄cipiant̄: & hoc nō esse nisi qz sunt p̄ tūc pleni spmate. 3. qz p̄ctio testiculoz sursum nō faceret vasa lata hora emissionis semis. 4. qz testiculi manifeste p̄ v̄suz coitus tumescunt. 5. qz suppositio narcoticoz reddit sterilez: s; h̄ argumētū sit d̄bile. **Uoluit ḡ Sa. & medici qd testiculi nō sunt vnicuiqz aīali generātū spma necessary: s; sunt qbusdā specieb̄ aīaliū necessary ad gñatōez: qz ipsi sunt generātes spma qd maxie appet̄ ex s̄tude carnis in colore ad spma. nā sicut māmille lac generāt albū: & epar sanguinē rubenz: ita ē de testiculis respectu spmatis. Spma ḡ & spūs gignitiuus s; p̄deat ab alyz trib̄ pncipalib̄ mēbris in talibus aīalib̄ testiculos h̄tib̄ generari: tñ nō p̄nt sine testiculoz p̄cursu: & iō ponunt̄ testiculi pncipale mēbrū: qz generāt ipi ritū gignitiū q̄ ē ist̄m generale necessario effectiue p̄currens ad spēi p̄seruationē: & hoc maxie verū ē de viroz testiculis. Nā de testiculis feminaz nō ita p̄corditer d̄r & viam medicoz sequēdo Aui. dicit̄ in pte p̄ti qd ad spma generādū sūt necessary qd spma genealogiā seruat. **2.0 pncipalr nota. qd quis testiculi fm istos generent̄ sperma: tñ stat sperma qñqz in v̄suz q̄ sunt iter testiculos & virgaz reti neri aliquāto tpe: & in qbusdā notabili tēpore valde. Et iō dicūt potuisse p̄tingere qd thaurus post castrationē impleuit vaccā ex spmate in eo genito añ castrationē. **Circa scōz dictū qd testiculi sunt iuuatiui i cōplēdo formā. Nota qd p̄ formā possum⁹ hic itelligere pulchritudinē q̄ in viris iuuatur p̄ testiculoz p̄tiā calōrem in totū reflectentiū. Unde cū castrant̄ perdūt barbā & multa ad decorē viroz p̄tinentia. Aut d̄r cōpleri forma quo ad posse operari in q̄ nāliter iclinat̄. s. gñationē s; p̄m̄z plus placet. **Nota 2.0 qd masculina cōplo & femina sunt faciētes ad hoc vt masculus possit in opus masculi & femia i opus femelle vt sic. Mas. n. vt sumit̄ pmo de generatione. ca: pmo. est aīal generatiuum sibi filis in aliud. Et femia est aīal generatiuum i se ab alio. **Per testiculos ḡ masculus est potens generare: h̄ modo & femina quibus abscisis neuter possit in opus in hoie & aīalibus alyz testiculis ad generationē idigētib̄. hoc q̄ modo a testiculis cōplo masculina & femina cōseruat. **Uel aliter p̄plexio masculina p̄ quā iclinant̄ aīalia masculis cōuenientia facere. Nā qd dictū est. est potius necessitas qz vtilitas. **Nō 3.0 qd cāe efficiētes masculū i matrice aut femellā sumunt̄ a dispositionibus spermatis viri. **Primo vt si sperma sit multū in quātitate calidū in p̄plexione bene digestum globosum grossum veniens a dextro testiculo & a rene dextro & ab homine fortis corpis carnis mediocris duriciei magnozū testiculoz & apparentiū venaz. Et hinc est qd rustici ligant̄ sinistrū thauri testiculum cū masculuz volunt concipi. Et hec quidem iter causas mouentes particulares est pncipalior vt sumit̄ 4.0 de generatione aīaliū: **Sumunt̄ 2.0 a dispositione cordis fetus ita qd cor fetus inter fetus mēbra est cā prima & principaliter mouens ad generationem masculi. **Nam cū cor sit primū in generatione************************

videt facere ad alioꝝ formatione: vt 2° de generatiōe aia-
lium: 4°. spāliter sumit ita q̄ cor calidū 7 tēperamēto vi-
cinum est cā masculinitatis 7 ecōtra cor fridum 7 debile.
Sumit 3°. cā ex pte matricis ita q̄ matrix calida aut tēpe-
ramento vicina 7 latus dextrū cum in ipm spma ceciderit
sunt cā masculinitatis: vt p3 in affozismo. Marēs qdem in
dextris: femle vero in sinistris magis. Et ab Auic. zi. tery.
ca^o. de causis masculinitatis. 7 ca^o. de regimie ei^o colligi po-
test. Sumit 4°. a dispōne menstrui. nā cū menstruis mun-
dificata est mulier: ē aptioꝝ masculū cōcipere: 7 cū est in fi-
ne mēsis p̄cipit plimū feminā aut b: rmo froditā vt. zi. ter-
ty. huius aut cā ē. qz sanguis remanēs post mēstruoꝝ emis-
sionem ē purior. 7 min^o aquosus. 7 magis digestus. 7 ille est
mā fetus q̄ p tunc p̄cipit. Sumit 5°. ab accitib^o aie mulie-
ris in hora casus spmatis i matricē. vñ Aui. p̄cipit. zi. ter-
ty. ca^o. de regie masculinitatis. q̄ hac hora mulier suā figat
imaginationē sup masculū nobile. Sumit 6°. a causis sup-
celestib^o masculū aptis facere: verbi grā. si diis reuolutiōis
sit masculinās 7 in 4° masculina: sumit 7°. ab extrinsecis
occurrentib^o: verbi grā. flatus boꝝ est cā generatiōis ma-
sculoꝝ fm Arist. 6°. historiaꝝ.

Sed quedam difficultas circa dicta occurrūt: pri-
mo. n. vñ q̄ a spermate p̄ncipalr in-
ter particulares cās nō pendet masculinitas 7 femineitas:
qz ab illo pendet magis sexus differētia: s3 cuius variatio-
nem equalē maior fit in fetu trāsmutatio: sed p equalē va-
riationē menstrui maior fit varietas in fetu q̄ spmatis. q̄
magi p̄det varietas maris 7 femie a mēstruo q̄ a spmate.
Maior ē clara. minor pbat. qz stāte varietate specifica sp-
matis 7 idētitate mēstrui generant^r eiusdeꝝ sp̄i spālissime
aialia: sed cū varietate specifica mēstruoꝝ 7 specifica iden-
titate spmatis generant^r aialia specie differētia. q̄ rē. Nam
si Tigrides coeūt cū cane femina generant^r canes veloces
q̄ sunt eiusdeꝝ sp̄i cū genitis p coitū taliū canum aduicem
vt sumit. 3° de generatiōe aialium. 7 7° de historys. Et nul-
li dubiū qn spmata tigridis 7 canū sunt differentie specie.
Sed ex duob^o spmatib^o tigridis quoz vnū initiat in tigri-
dem feminā 7 aliud in canē nō generat eadē specie vt con-
stat. ¶ Cōfirmat. stat duo aialia p cōcubitū eē genita eius-
dem sp̄i spālissime: 7 tñ spma a gb^o genita sunt eē diuersa-
rū sp̄erū: 7 silt m̄res: q̄ idētitas specifica vel diuersitas non
pendet ex idētitate specifica spmatis vel diuersitate: q̄ ex
varietate dispōne spermatis nō p̄det diuersitas sexus.

Scda difficultas est. qz non videt q̄ ex calido
spermate 7 digesto fiat gñia.
liter masculus alyis ipedimētis sublati 7 ex frido femia.
p̄mo. qz tūc sequeret^r nunq̄ debere generari nulluz mascu-
lus: cōis p̄tra experiētā. Et p̄batur q̄na: qz quocūq̄ spma-
te asini est sperma eq̄ generatiuū: tñ femelle i equa calidi^o
7 magis digestū: q̄ si sperma illud p̄pter sui friditatē ē gene-
ratiuū femie nullū asini spma in eadē matrice 7 alyis parib^o
erit generatiuuz masculi: 7 sic nō gñabit vnq̄ mulus.
¶ Cōfirmat in eodē p̄ncipio. a. est spma calidius 7 magis
digestū q̄ b. alyis parib^o 7 ex a. generabit^r femina 7 ex b. ma-
sculus: q̄ nō pendet masculus alyis parib^o a. caliditate sper-
matis 7 femia a. friditate: q̄na nota. Et assumptū p3: capiē-
do duo spmata. vnū eq̄ aptū femiare in matrice eq̄. Aliud
asini i p̄sili oio matrice qd̄ gñabit nullū mare: 7 p3 q̄ spma
asini est frigidius spermate equi. ¶ Cōfirmat 2°. q̄ spma
virtuosius ē magis masculinās: s3 sperma calidū respectu
spermatis tēperati ē min^o virtuosum cū v̄tus sequat^r tēpe-
ramētū: q̄ qd̄libet semē tēperatū quolibet calido alyis pa-
ribus est magis masculinās: 7 sic masculinitas potius v̄t se-
qui tēperamentū cōplonis. ¶ Forte d̄r cōcedēdo q̄ tēpe-
ratum sperma ē magis masculinās. ¶ Cōtra. ex hoc seq̄t^r
aliq̄d distēperatuz: aliquo tēperato esse magis masculinās

q̄d repugnat responsioni. 7 p̄bat q̄na. Et capio a. semē tem-
peratū in extremo tēperamēti versus calidū 7 b. tēperatuz
in extremo tēperamēti versus fridum: 7 seq̄tur q̄ a. ē ma-
gis masculinās q̄ b. qz est eque tēperatū 7 calidius nāliter
alyis paribus: q̄ in certa p̄portioe si fallā p̄portio: 7 p3 q̄ in
minori ip̄portioe q̄ est f. aliq̄d calidū ē min^o masculinās
q̄ a. 7 illo dato seq̄tur q̄ erit magis masculinās q̄ b. qd̄ tñ
ponitur temperatum.

Tertia difficultas qz nō videt q̄ calitas ma-
tricis sit cā masculinitatis
aut friditas femineitatis: qz quacūq̄ matrice mulieris ap-
te ad generationē ē dare matricē fridiorē 7 cuz fridiorē
spermate q̄ sit spma viri masculinantē: q̄ nec rōne fridita-
tis matricis: nec rōne friditatis spermatis fiunt ille differē-
tie sexus. Et p3 assumptū de m̄rice 7 spermate pisciū 7 toy-
turarū 7 asinoꝝ 7 alioꝝ q̄ alium multū hoīe fridioꝝ. Silt
p3 de matrice ac spermate generantib^o masculos in germa-
nia 7 de generatibus masculos in india. Et qz iste difficulta-
tes plurimū sunt p̄bice: iō p̄ nūc eaz solutio dimittitur.

Adēbroꝝ vero deseruientiū alia sunt que ser-
uitute deseruiunt preparatoria: alia que seruiūt
seruitute latozia.

¶ Dic explanat aliq̄d mēbrū p̄p̄osite diuisiōis. 7 facit tria.
Primo ponit illius mēbri vnam distinctionē. 2° declarat
quasda seruitutū declarationes. 3° p̄ exempla declarat mē-
bra p̄p̄osite diuisiōis. ibi 2° (Et p̄paratoria) ibi 3°. (Lords
vero.) Dicit p̄mo q̄ mēbroꝝ seruiētū p̄ncipaliter qd̄ ser-
uiūt sibi virtute p̄paratoria: qd̄ v̄tute delatoria. ¶ Nota
q̄ mēbroꝝ seruiētū p̄ncipaliter: qd̄m dicunt^r cōiter seruiē-
tia qz aliquo modo sibi cōferentia 7 in ipm ordinata sicut
craneū ad custodiā cerebri 7 pectus cordis. Quedā dicunt^r
p̄p̄rie seruiētia p̄ncipaliter: qz spāliter subordinata p̄ncipali
p̄ operationē merito cui^o d̄r p̄ncipale vel p̄ cōicatione gen-
ti p̄ illā: 7 cōstat q̄ isto modo nō oē seruiens p̄ncipali seruit
seruitute p̄paratoria aut delatoria. Nam aliq̄d defendēdo
aut sustendādo seruit: sed oē mēbrū seruiēs p̄ncipali appro-
priate p̄ sua operatione vel p̄ cōicatione opati illā p̄ncipa-
li spāliter subordinatū seruit aliquo istoꝝ modoꝝ. 7 hoc i-
tendit Aui. hic. nā illa q̄ p̄ opatione p̄ncipalis subordinat^r ei
preparant mām. Illa vero q̄ p̄ cōicando sp̄m genitus ab
alyis mēbris seruiūt. deserunt. 7 sic pria seruiunt seruitute
preparatoria. 2°. vero seruitute delatoria rē.

¶ Et preparatoria quidē seruitus vocatur vtili-
tas. latozia nō seruitus absolute vocatur. Ser-
uitus at̄ preparatoria ē anteq̄ p̄ncipale operet^r.
7 latozia seruitus postq̄ p̄ncipale operatur.

¶ Nūc notificat mēbra dicte diuisiōis. p̄mo ex pte noius
spālium. 2° ex parte t̄pis. Dicit q̄ p̄mo q̄ seruitus p̄parato-
ria vocat^r vtilitas: sed seruitus delatoria vocat^r solū seruit^o.
Dicit 2°. q̄ seruitus p̄paratoria ē ant̄ operationē mēbri p̄-
ncipalis: sed delatoria ē post opationē dictā. ¶ Circa primū
q̄ nota. q̄ in seruitute p̄paratoria preparat^r aliq̄d p̄ncipali
mēbro quo post ea v̄tū p̄ncipalē suā faciēdo operationem:
7 iō d̄r vtilitas: qz p̄ eā aliq̄d cōferē in v̄sum p̄ncipalis mē-
bri dū suā perficit operationē: verbi grā. stomachus seruiē-
do p̄paratorie epati facit chilū quo v̄tū epar tanq̄ mā ap-
propriata in faciēdo sanguinē. In seruitute autē delatoria
nō oz aliquā p̄parari quo v̄tat p̄ncipale in operādo: s3 bec
seruitus sit bona 7 v̄ueniēs p̄ncipali. ¶ Secūdū dictū est
claz cū prius debeat mā p̄parari q̄ forma iduci 7 p̄us in-
strumētū fieri q̄ ad alia mēbra trāsmitti. Cū q̄ itellege q̄ tñ
stat alicui^o corpis prius p̄ncipal^o opari q̄ aliq̄d eiusdeꝝ corpo-
ris seruiēs p̄parator v̄tilitatis aliq̄d faciat.

¶ Cordis vero seruiens p̄parator ē sicut pul-

mo. et eius seruiens latoz est sicut arterie.

¶ Dicitur p[er] exempla declarat diuisionis p[ro]p[ri]e m[em]bra. et diuisi-
ditur in quatuor: s[ecundu]m q[uo]d respectu quatuor p[ri]ncipalium m[em]bro-
rum notat seruietia v[er]aq[ue] seruitute. 2° ibi. (Cerebri) 3° ibi.
(Epatis). 4° ibi. (Et testiculor[um].) ¶ Dicit p[er] q[uo]d seruiens p[re]-
parator cordis est sicut pulmo. et latoz sunt arterie. ¶ Circa
qua[m] partem nota p[ri]mo s[ecundu]m m[em]brum Sal. sp[iritus] ex aere mixto circa
nos exiit et subtili etia[m] sanguis parte generari: vt colligit
iz. terapentice. caplo. 4. de utilitate pulsus et iuuam[en]to ba-
nelitus. Et io s[ecundu]m hoc pulmo teperas aerem vt vadens ad cor
facile possit in sp[iritum] conuerti et seruiens preparator cordis.
¶ Vel si quis hoc non velit tenere dicendo q[uo]d sp[iritum] ma[m] p[ri]-
p[ri]a est vapor sanguis: vt dicitur ab Auic. in de virib[us] cordis. hac
intelligem[us] hoc modo: q[uo]d seruiens p[re]parator cordis est sicut pul-
mo. sed nota pulmo. i. m[em]brum quadam similitudine ita se habet
ad cor sicut se habet pulmo. verbi g[ra]m. epar. Nam sicut pul-
mo aerem ita preparat vt ide cor debite euentet: ita epar san-
guinem tale cordi prebet vt ide cor debite sp[iritum] vitale gene-
ret: v[er]u[m] non dico pulmonem: io dicitur seruiens p[re]parator cordis: q[uo]d
teperet aerem ad debitam cordis eu[er]sationem q[ue] est vite necessa-
ria. na[m] illa eu[er]satio non est operatio merito cuius cor dicitur
p[ri]ncipale: vt supra dictum est. ¶ De seruiete autem latoze q[uo]d sint
arterie non est dubitatio cu[m] sp[iritum] ad m[em]bra deferat q[uo]d est istum
genitum a p[ri]ncipali effectiue necessario concurrens ad in-
diuidui conseruationem.

¶ Cerebri vero seruiens p[re]parator est sicut epar: et
alia nutrimenti m[em]bra: et custodie sp[iritus] et latoz
est sicut nerui.

¶ Nunc facit q[uo]d dictum est dicens. q[uo]d seruiens p[re]parator cerebri
est sicut epar et alia m[em]bra nutrimenti et custodie spiritus. s[ecundu]m
seruiens latoz sunt nerui. ¶ Circa qua[m] p[ar]tem nota p[ri]mo q[uo]d
epar est seruiens p[re]parator cerebri p[er] quanta generat sanguines
ex quo tandem generat cerebrum sp[iritus] aialem que nisi ma[m] pus
in epate p[re]parata fuisset generare non potuisset ex quo seq[ui]-
t[ur] q[uo]d m[em]brum seruiens p[re]parator non necessario p[re]parat imediate
opationi p[ri]ncipalis m[em]bri. Ex quo 2° seq[ui]t[ur] q[uo]d p[er] alia nutri-
menti m[em]bra debem[us] intelligere stomachus et meseraicas et
alia p[re]paratis nutrimentum. ¶ Qui autem dicunt epar io p[re]pa-
rare cerebro: q[uo]d generat sp[iritum] na[ur]alem quo mediate cereb[us]
generat aialem tanq[ua]m mediate instr[um]to non vident plene intel-
ligere q[uo]d sit seruitus p[re]paratoria: tunc. n. oio cor cuilib[et] p[ri]-
ncipali m[em]bro dicendum esset seruire seruitute p[re]paratoria cuz
vitalis sp[iritus] ad oem opationem alterius p[ri]ncipalis concurrat.
¶ Preterea. si seruit[us] p[re]paratoria sit aliq[uo]d p[re]parare q[uo]d ad-
iuet opationes p[ri]ncipalis m[em]bri: et nihil plus regrat ad h[oc]
vt dicat seruitus p[re]paratoria: tunc m[em]bra q[ue] sustentat et q[ue] de-
fendunt sicut ossa seruirent cerebro et cordi p[re]paratoria vir-
tute: q[uo]d isti negat. ¶ Preterea. seruit[us] p[re]paratoria s[ecundu]m Auic.
hic est seruitus et iuuam[en]tus. Sed iuuam[en]tu[m] est illud q[uo]d p[re]-
parat ad alterius m[em]bri opationem suscipiendam: vt statim
post dicitur ab Auic. g[ra]m solum ista opatio est seruitus p[re]paratoria
p[er] qua[m] aliq[uo]d p[re]parat ad alterius m[em]bri opationem suscipiendam.
Epar autem generando na[ur]alem sp[iritum] q[uo]d dicitur concurrere actiue ad
actionem cerebri non preparat ad suscipiendam alterius m[em]bri
operationem: sed faciendam.

Sed tunc est dubium. v[er]u[m] cor seruiat cerebro seruitu-
te p[re]paratoria. Et h[oc] sunt duo modi dicendi.
q[ui]dam p[re]cedunt cor seruire cerebro et etia[m] epati seruitute p[re]-
paratoria: q[uo]d cor generat vitale sp[iritum] q[uo]d est ma[m] p[re]parata ex
qua cereb[us] generat aialem et epar sp[iritum] na[ur]alem. ¶ Contra
hunc modum arguit[ur]: q[uo]d seq[ui]t[ur] cor seruire seruitute p[re]paratoria
cerebro: g[ra]m cor h[oc] iuuam[en]tu[m]: q[ui]a ex predictis p[er] se s[ecundu]m Auic.
in sequenti diuisione. ¶ Dic isti p[re]cedunt q[ui]s: s[ecundu]m de hoc ma-
gis in sequentibus. Alij autem dicunt cor nulli m[em]bro seruire ser-
uitute p[re]paratoria. nec val[et] Barg[us]. Cor generat sp[iritus] vitale

q[uo]d est in ma[m] p[re]parata p[er] generatione sp[iritus] aialis in cerebro et
na[ur]alis in epate: g[ra]m seruit[us] seruitute p[re]paratoria. na[m] in rone ser-
uendi aliud includit q[uo]d p[re]pare. Et si querat q[uo]d plus regri-
tur: dicit Marsi. q[uo]d requirit q[uo]d generet aut p[re]paret aliud
q[uo]d non est idifferenter aptus transmutari: sed appropriate. et io
epar generas sanguinem appropriate aptu[m] mutari in sp[iritus] vi-
talem bene preparat cordi et eo mediate p[re]parat cerebro: s[ecundu]m
cor cu[m] p[re]paret sp[iritus] vitale idifferenter aptu[m] transmutari in
aialem et non seruit et. ¶ Dec r[ati]o nihil est: q[uo]d si sp[iritus] vitalis
est idifferens etia[m] sanguis est idifferens cu[m] non nisi p[er] eius trans-
mutationes in vitale sp[iritus] fiat sanguis patus conuerti in sp[iritus]
aialem. ¶ Uidet[ur] g[ra]m dicitur q[uo]d ad hoc vt m[em]brum alteri
seruiat seruitute p[re]paratoria requirunt[ur] duo. p[ri]mo q[uo]d p[re]pa-
ret ma[m] p[er] opatione p[er] qua[m] aliud est p[ri]ncipale. 2° q[uo]d actio ser-
uientis dicta sit subordinata actioni istius cui est seruiens re-
spectu cui p[re]parat ma[m]. modo g[ra]matio sp[iritus] vitalis in corde
non est subordinata actioi sp[iritus] aialis in cerebro: imo est p[re]-
ordinata illi tanq[ua]m nobilior: et oem operationes aialis sp[iritus]
operat[ur] sp[iritus] vitalis nobilior q[uo]d aialis: q[uo]d est v[er]e et pus agens.
hoc g[ra]m modo cor nulli m[em]bro seruit seruitute p[re]paratoria et
nullius respectu h[oc] iuuam[en]tu[m]: vt infra dicat. ¶ 2° p[ri]ncipal[is]
nota. q[uo]d p[er] alia nutrimenti m[em]bra Auic. intelligit stomachus et
venas in quibus cibis preparat vt conuertat in sp[iritum] media-
te v[er]o imediate. p[er] custodia[m] sp[iritus] s[ecundu]m via[m] p[ri]ma[m] in dubio p[re]-
cedente positam intelligit cor et arterias: sed s[ecundu]m alios non intelligit
nisi arterias subeticas aut q[ue] sunt in rbete mirabili in quibus
vitalis sp[iritus] quasdam recipit dearticulationes: vt facilius in
sp[iritum] aialem conuertat. ¶ Nota 3° q[uo]d ta[m] h[oc] q[uo]d supra Auic. non
curauit oia seruietia numerare: sed aliq[uo]d p[er] ex[em]plo posuit. v[er]u[m]
in p[re]paratis cordi non dixit nisi pulmonem: s[ecundu]m multo magis
p[re]paret epar et in latoze seruiete cerebro hic non noiat nisi
neruos s[ecundu]m nucha sit etia[m] seruiens latoz cerebri et.

¶ Epatis vero p[re]parator seruiens est sicut stous:
et latoz est sicut vene.

¶ Nunc enumerat seruietia epatis dicens. q[uo]d preparata serui-
ens epati est sic stomachus: et seruiens latoz est sicut vene. ¶ Ubi
etia[m] nota. q[uo]d venar[um] q[ui]dam sunt iter epar et stomachu[m] vel et
intestina et dicunt[ur] meseraice. Et iste seruiunt epati non soluz
latozia s[ecundu]m p[re]paratoria seruitute: q[uo]d chilum v[er]sus sanguis na[ur]is transmu-
tant: v[er]u[m] postea facilius epar in sanguinem conuertit et tandem
facilius in sp[iritus] na[ur]ales. Et hic nota. de corde. v[er]u[m] sit seruiens
p[re]parator epatis dicendum vt supra respectu cerebri.

¶ Et testiculorum q[ui]dem seruiens p[re]parator sunt si-
cut m[em]bra q[ue] anteq[uam] ipsi generant sp[er]ma. S[ecundu]m eoz
seruiens latoz est virga in viris et vene q[ue] sunt inter
eos et ipsam: et in mulierib[us] s[ecundu]m sunt vene q[ue] sp[er]-
ma ad locu[m] coceptionis impellunt et mulieres ista
per h[oc] m[er]icem p[er] qua[m] sp[er]matis comple[re] utilitas.

¶ Enumerat seruietia testiculis dicens q[uo]d seruiens prepara-
tor testiculor[um] sunt m[em]bra generantia sp[er]ma ante testicu-
los. Sed seruiens latoz sunt virga et vene itus testiculos et
virga in viris et vene in mulierib[us] deferentes sp[er]ma a testi-
culis ad locu[m] coceptionis. ¶ Dicit v[er]o ulterius remouedo du-
bium q[uo]d matrix in mulierib[us] est m[em]brum per q[uo]d comple[re] sper-
matis utilitas. ¶ Nota g[ra]m s[ecundu]m hanc partem p[ri]mo q[uo]d s[ecundu]m men-
tem Galie. nulla sunt m[em]bra vere generantia sp[er]ma ante
testiculos cu[m] soli testiculi virtute habeant iter m[em]bra sper-
ma generandi: sed bene sunt parantia ma[m] vt in sp[er]ma pos-
sit conuerti: et ista sunt vasa spermatica iuoluta in quibus ma[m]
spermatis dealbat anteq[uam] ad testiculor[um] veniat contactum.
et io ip[ro]prie dicunt[ur] generare sp[er]ma. Illi vero q[ui] concedunt
cor preparare cerebro: puto q[uo]d possent p[er] hec m[em]bra intelli-
gere cor et epar q[uo]d ista duo generant sp[er]ma tanq[ua]m p[ri]ncipa-
lius agens q[uo]d testiculi. Nam ipsi in hac opat[io]e sunt vicarij:

et ideo illa ante generat non tpe: sed nā. Primus tñ modus est sine instantia. ¶ Nota 2° qd non solū hec: sed alia mēbra cor- poris in qb^o aggregat supfluitas q̄rte digōnis: aut h3 alios tertie cōuertēdo in sp̄ma p̄nt dici vt sic testiculis seruiētia p̄paratorie si nō fuerint p̄ncipalia. ¶ Nota 3° qd post testi- culos versus virgā sunt alia vasa cōcaua sperma in testicu- lis genitū recipiētia et ipsum ipellentia ad locū generatōis .s. m̄ficis: et hec sunt cōcaua rotunda oblonga ad modū ve- naruz. iō Auic. vocauit eas venas: et pariter post testiculos mulieris versus m̄ficis cōcauū vbi fit generatio. Et ista va- sa sunt que vult Auic. esse seruiētia seruitute latozia testicu- lis. Sitr et viroz virga ē seruiēs testiculoz. ideoq; ipsaz oz esse p̄portionatā nō nimis breuē nec nimis longā vt possit in m̄ficem ipellere: et ne in via sperma multuz ifrigidetur. ¶ Nota 4°. quosdā h3 dicere m̄ficem seruire seruitute pre- paratoria virtuti informatiue: qd nō puto verū. Primo ab Auic. mēbra dicunt seruiētia membris nō virtuti. 2° qz nō matrix preparat sperma vel mām generationis: sed mulie- rū testiculi et vene: et Auic. nō numerat matrīcē iter mēbra seruiētia: sed dixit qd per eā p̄pleē spermatis vtilitas. 3° p̄ .n. defendendo sperma ab extrinsecus alterantib^o et deferē- do ad ipsum sp̄m et sanguinē: et p̄ nutrimēto et augmēto fe- tus est quodāmodo cā iuuatiua nō preparatiua: h3 aliq̄ anti- qui p̄bi dixerit qd matrīx ē p̄ncipale generās et nō sp̄ma rē.

¶ Salienus at dicit qd mēbrozum alia sunt que operationē tñ efficere habēt: alia que iuuamē- tum tñ: et alia sunt q̄ operationē et iuuamentū habent. primū ē sicut cor. secundum est sicut pul- mo. tertium sicut epar.

¶ Hic ponit Auic. aliā mēbroz distinctionē ex aucte Salii. q̄ sumit a fine: qz ab actiōe mēbri: et facit tria. p̄mo ponit diui- sionē cū exēplis mēbroz. 2° ponit duas descriptiones duo declarādo exēpla. 3° verificat dictuz in ex^o tertij mēbri. ibi 2°. (Dico autē) ibi 3° (ipsuz vero epar) Dicit p̄mo qd Salie. dixit qd mēbroz quoddā ē qd tñ facit operationē quoddā qd facit tñ iuuamētū: quoddā qd facit opationē et iuuamē- tuz. Exēplū p̄mi. ē cor. scđi pulmo. tertij epar. Tu at p̄ te in- tellige quartū mēbrū huius diuisionis. .s. qd sunt q̄dam q̄ nec habēt operationē nec iuuamēti sicut cartilaginez et ossa su- mendo iuuamentū vt hic sumitur.

¶ Dico at qd ad operationē oz intelligi illud qd cū re solūmodo operationuz in vita singularis ingrediendū p̄pleē: aut in speciei p̄manētia: sicut cor in generatione sp̄s.

¶ Ponit hic duas descriptiones. prima verificando exem- pla: et scđam ponit ibi. (Et p̄ iuuamētū.) ¶ Dicit primo qd p̄ operationē oz intelligere illud qd solū p̄pleē cū re opatio- num ingrediendū in vitā singularis. .i. idiuuidui aut in p̄ma- nentiam sp̄i sicut ē illud qd facit cor in generatione sp̄s. ¶ Circa quā p̄tem nota p̄mo hanc partē diuersimode ex- poni: et cā diuersitatis in expositionib^o fuit: qz vno modo in- telligēdo dictā descriptionē saluaē qd cor facit operationē sed inde videt seq qd etiā faciat iuuamētū: et sic nō opatio- nem tñ. Alio modo ponēdo nō saluaē bene quō epar faci- at operationē et iuuamētū. Ponā q̄ quosdā ex illis exposi- tionib^o nō oēs. stultū. n. esset. ¶ Primus q̄ modus intelligit p̄ rem effectū et p̄ cōpleri finē attingere. Et iō sensus est qd p̄ operationē intelligim^o illud qd attingit finē suū soluz. vbi grā. cor in generādo sp̄m facit operationē. Nā ista sp̄s ge- neratio p̄sequit finē p̄pter quā ē facta. .s. dare vitā solū cū sp̄ vitali q̄ est effectus operationū ingrediendū vitā singula- ris neq; idiget alio. nō sic at dicere possum^o de operatione epatis. nā epar generādo sp̄m nālem itēdit nutricationē totius q̄ nō fit solū p̄ illū sp̄m vel sanguinē: sed oz sangui-

nem esse p̄uersum in scđas humiditates et cū nāli sp̄u epa- tis vitalē p̄currere: et ita dī de cerebro. Solum q̄ cor h3 mo- do facit operationē. ¶ Ista expositio et si videt melior huc vsq; dataz: mihi videt tñ oīo mala et cōtra mētem Auic. p̄i- mo. qz ex illa seq̄ qd cor nō h3 operationē. Nā dare vitam nō solū cōpleē cū sp̄ vitali: sed mēbri cōplexione cui vita datur: vnde siue inata complexione vita nō dareē. ¶ Si- militer opz qd det cū cōplexione ifluēte que debz cē sub- iectiue in mēbro viuēte. Non q̄ solū cū tali re cōpleē ista operatio: aut finē attingit: nec iuenit solutio qn pari mō sol- uende epate. 2°. cū isti itendant hoc modo solū cor h3 ope- rationē segtur qd nō descripsisset Auic. hoc illud nomē ope- ratio sumendo hoc modo quo in diuisione. Nā in diuisiōe fiunt ita vt dicatur de aliqua operatione vel actiōe epatis cum dicūt epar habere operationēz et iuuamentū. Et ope- ratio hoc modo descripta nō verificatur de aliqua actione vel passione epatis. ¶ Tertio sequit qd frustra fuisse ad- dita in descriptiōe illa particula aut speciei p̄manentiā. Nam illa in qb^o possit hec particula aliqd signare hoc modo nō facit operationē: qz nō solum cū tali re attingunt fines: imo exigunt m̄ficem et menstruū: et in multa alia anteq̄ si- nem cōsequant q̄ ē generatio fetus. ¶ Preterea. si p̄ ope- rationē intelligam^o effectū operationū ingrediendū vitā singu- laris: tunc sequit qd oīs res in corpe nro genita saltē oīs ge- nita p̄ aliquē actū vel operationē aie nre esset res opatio- num ingrediendū vitā singularis. Nā oīs talis ab illis ope- rationib^o pendet tāq̄ efficiētib^o. cum. n. oīs talis pendeat a sp̄u vitali et eius cōseruatione. Cōseruatio autē sp̄s vitalis sit operatio ingrediens vitā idiuuidui siue singularis. p̄ p̄o- situm p̄sequens tñ est p̄tra illos: qz operatio epatis seq̄ret finem solum cum re rē.

¶ Alij dixerunt Auic. velle qd actionū iuentaz in mēbris di- ctis q̄dam est opatio tñ vt vitā dare. q̄dā iuuamētū tñ vt aerez tēpare. Quedā opatio et iuuamentū vt generare san- guinem. Et tūc h3 ponit descriptio illius q̄ est opatio tñ qd est ista q̄ cōpleē. .i. attingit finē solū cū re operationū vitaz singularis ingrediendū aut sp̄i p̄manentiā absq; hoc qd hec sit p̄ se ad aliā actionē ordiata sicut generatio sp̄s cordis. Nam ista p̄m mentē Sal. nō ordinaē nisi ad vitā dandam iuxta Sal. ¶ Sed hec 2°. multo facilius iprobat qz prima fere p̄ eadē mediā. Et ne multa inepta h3 repetā. dicā p̄mo me putare Auic. in p̄te lecta velle qd aliqd ē mēbruz qd h3 opationē tñ. .i. h3 operationē et nō h3 iuuamentū. Aliqd est qd h3 iuuamentū tñ. .i. h3 iuuamentū et nō operationē. Ali- qd vero h3 vtrūq; primū ē cor rē. operatio est gnatio sp̄s. Scđm ē pulmo cuius iuuamentū ē p̄paratio aeris in sp̄z in corde cōuertat. Tertij ē epar cuius operatio est gnatio sp̄s nālis et sanguis et eadē est etiam iuuamentuz diuersis rōnibus: ita qd operatio et iuuamentuz differāt solum rōnibus. p̄ operationem aut dico intelligi illā mēbri actionem q̄ solum cōpleē p̄ cōplementū rei opationis ingrediētis vitaz singularē: aut sp̄i p̄manentiā. .i. rei q̄ est p̄ncipiū istrale alte- ri cōicabile extra mēbrum in quo generat necessario effe- ctiue p̄currēns modo supra dicto ad cōseruationē idiuuidui vel sp̄i: verbi grā. cor generādo sp̄z facit operationē. Nā ista actio q̄ est sp̄s gnatio nō cōpleē nisi cōplemento sp̄s vitalis cui^o ipsa ē factio. Nam habito termino p̄pleē actio illius termini. Ille at sp̄s ē res operationū ingrediendū rē. qz est instrū cōicabile extra cor in quo est genitus: et tñ ne- cessario effectiue p̄currēs ad p̄seruationē idiuuidui vel sp̄i: et ita dicat de gnatione sp̄s nālis in epate et aīalis in cere- bro: et gignitui in testiculis. hoc q̄ modo qdlibet p̄ncipale mēbri h3 opationē: h3 cor ita h3 opationē qd non iuuamen- tum: qz vt dictū supra. ¶ Seruitus p̄paratoria vocat fuit et vocat iuuamentū: et iō iuuamentū nō ē aliud q̄ serui- tus p̄paratoria vt ostendā ifra in descriptione iuuamēti: mo-

do cor iuxta prehabita nō seruit preparatorie alicui mēbro: pulmo at hz iuuamētū tm̄ p̄z modū supra dictū: qz hz iuuamētū z nō operationē. Et epar hz opationē z iuuamētūz. nā spūs nālis gñatio in epate ē operatio. z gñatio sanguis ē iuuamētū: z p̄ illā mām preparat cordi vt ex eo fiat cordis opatio. s. gñatio spūs vitalis. ¶ Ex qb̄ p̄z q̄ idem ē mēbrū p̄ncipale. z hñs operationē: s. p̄ncipalissimū hz opationem tm̄. mēbrū aut hñs iuuamētū ē hñs seruitutē p̄paratoriam ad operationē p̄ quā aliqd̄ ē p̄ncipale. vt statim ostendā ex textu. ¶ P̄z 2°. q̄ illa p̄ncipala aut sp̄ei p̄manētia nō frustra ponit̄ in descriptione. nā aliqd̄ mēbrū facit opationē: q̄ tm̄ nō cōpleť solū cū cōplemēto vel p̄ cōplemētūz rei mō dicto ingrediētis vitā singularis vt testiculi gñando spūm gigniti uuz. Et dixi notāter p̄ rē operationū ingrediētū vitā singularē: aut sp̄ei p̄manētia itelligi istm̄ generale extra mēbrum generās alteri cōicabile necessario zc. pp̄ easdez cās p̄pter quas istas p̄ditiones posui supra ī descriptione mēbrū p̄ncipalis. Nā alr̄ stōus faciēdo suā p̄tē p̄ nutritionē z pulmo z multa talia facerēt operationē qd̄ nō ē cōcedēdū fm̄ modū loquēdi Aui. ¶ S̄z 3° dicta arguit̄: qz oē mēbrū corporis n̄ri hz opationē z oē hz iuuamētū: ḡ distinctio itellecta modo supra dicto ē falsa z mala. Assumptū p̄ p̄ma p̄te p̄z supra in hoc ca^o. cū Aui. dixit. in vnoquoqz at̄ mēbro est v̄tus nālis zc. ¶ P̄ro 2° p̄te ē Gal. ī p̄teriorib^o. vbi vult qz hz nō oē mēbrū hz opationē: nullū tm̄ mēbrū iuuamētū carerent. ¶ Dic̄ d̄r̄ qz ambo hec noia operatio z iuuamētū diuersimode sumunt̄ a medicis. nā operatio d̄r̄ trib^o modis. Vno modo de oī actione vel passione mēbrū: z hoc mō sumitur cū ponit̄ in descriptione sanitatis z morbi superius. Sc̄do modo sumit̄ stricti^o solum p̄ illa actione vel passiōe mēbrū: pp̄ quā mēbrū ē p̄ncipalr̄ factū sicut oculi opatio solum d̄r̄ visio. Tertio mō vt h̄ est descriptum. s. p̄ illa mēbrū actiōe merito cui^o d̄r̄ p̄ncipale. h̄ at̄ nomē iuuamētū p̄portionalit̄ sumit̄ trib^o modis. vno modo. p̄ oī actiōe v̄l passione mēbrū aliquo mō alteri p̄ferente: z isto mō visio z oīs actio corporis ē iuuamētū. z mō sumit̄ p̄ actione vel passione mēbrū q̄ nō est sua p̄ncipalis actio v̄l passio: s. est ordinata in illā sicut receptio sp̄ez in forāmie v̄ue ē iuuamētū in oculo. 3° mō sumit̄ stricte iuuamētū vt statim diceť: h̄ aut̄ sumit̄ stricte v̄trūqz vocabulū z 3° modo. s. auētes iaz dicte sumebant alio modo.

¶ Et p̄ iuuamētūz oī itelligi illud qd̄ p̄parat̄ ad alteri^o mēbrū operationē suscipiendā: z tūc erit operatio cōpleta ad dandā singulari vitam aut sp̄ei p̄manētia quēadmodū pulmo aerē p̄parat.

¶ Nunc describit iuuamētū dicens. qz p̄ iuuamētū debemus itelligere illud qd̄ p̄parat̄ ad alteri^o mēbrū opationēz suscipiendā: z tunc. s. qñ iuuamētū suscepit opationem tunc erit opatio cōpleta p̄ p̄ductionē p̄ncipū cōicabilis alteri necessario effectiue cōcurrentis ad dandū singulari vitam aut sp̄ei p̄manētia sicut pulmo preparat aerē cordi qz supple aerem iuuamētū: z qñ p̄ cordis actionē fuerit conuersus aer in spūm erit cōpleta opatio mō dicto. Et hoc exēplum pulmonis sit fm̄ viā Gal. tenēdo qz ex aere spūs generet̄. ¶ Itelligo ḡ qz iuuamētū ē mām p̄parata in corpore n̄ro p̄ actionē alicui^o mēbrū alteri in isto opere subordinati ex qua mām z in qua illud mēbrū ē aptū facere opationem accipiēdo operationē: vt statim supra descriptū est. Et illud mēbrū facit iuuamētū qd̄ facit mām hoc modo p̄parataz. z iō d̄r̄ se seruiens seruitute p̄paratoria. ¶ Ubi menti tene qz quēadmodū in rōne seruitutis icludit̄ qz mēbrū p̄parat̄ sit alteri subordinatū in talr̄ operādo. Ita in rōne iuuamētū icludit̄ qz fiat p̄ actionē alterius operatiōi subordinatā. ¶ Ex his p̄z p̄mo. qz illud qd̄ facit rem actiue cōcurrentē ad alterius opationē nō pp̄ hoc d̄r̄ facere iuuamētū. Se-

quit̄ 2°. qz solū p̄parans mām p̄ generatiōe spūs nālis vel aialis vel vitalis vel gignitiui vel fm̄ aliquos sanguis facit iuuamētū z nō oē tale: sed illud qd̄ ī p̄parādo ē alteri subordinatū. ¶ Ex qb̄ apparet qz epar generādo sanguinē qz in corde ē apt^o in spūm p̄uerti cū in h̄ cordi subordinateē facit iuuamētū z facit etiā opationē: vt supra dictū spūs nālem generādo aut sanguinē fm̄ alios vt statim dicam. facit igit̄ iuuamētūz z opationē. ¶ Sequē v̄lteri^o qz cor nō facit aliqd̄ iuuamētūz sicut nec seruit seruitute p̄paratoria alteri mēbro. Nā quis faciat spūm vitales qz est mām p̄parata appropriata aialis: tm̄ ī hoc nō subordinat̄ cerebro generanti spūs aialē cū p̄fectiorē illo faciat opationē vt p̄dicat̄. ¶ Et p̄ hoc p̄z verificatio distinctiōis supra posite mō quo exposui. v̄trū aut̄ cerebrū p̄parat vel iuuamētū faciat alicui mēbro ē ambiguū. Nā si qz dicat nullū operatū a cerebro esse mām gignitiui spūs z p̄tem corpulentum sp̄matis nō agere ad fetus generatiōez cōstat cerebrū nō facere iuuamētūz. ¶ Si qz aut̄ dicat gignitiui spūm ex trib^o generib^o spūm cōstare pōt teneri cerebrū nō facere iuuamētūz ipsi: testiculi autē ex hoc qz mām v̄tuti generatiue aut īformatiue p̄parant nō sunt dicendi facere iuuamētūm cuz illa v̄tus īformatiua nō facit operationē mō dicto.

¶ Ipsum vero epar fm̄ suaz p̄ficit p̄mo digestionē: z digestionē tertie: z quarte apparatus p̄stat. ḡ iquātū digestionē sc̄dam adeo p̄fectam efficit quo ad sanguis ad ip̄met nutriendū sit bon^o actionē operat^o. z iquātūz opationē efficit q̄ in alia expectata operatione auxiliat̄ iuuamētūm efficit.

¶ Dic̄ declarat qz epar hz operationē z iuuamētū. z dicit p̄mo qz ipsum epar p̄mo p̄ficit sc̄dam digestionem z postea prestat apparatus tertie z quarte. ¶ Dicit 2°. qz nō iquantum adeo p̄ficit sc̄dam digestionē vt sanguis sit bon^o ad ip̄z nutriendū est opatū actionē. i. opationē. z iquātū efficit opationē q̄ auxiliat̄ in alia opatione expectata prestat iuuamētū. Ego hunc locū non curro exponere vt alij: s. p̄r̄ ad dicta ip̄z declarādo. ¶ Notādū qz sanguis in epate genit^o p̄ sc̄dam digōnē bon^o ad epar nutriendū ē sanguis p̄ueniēter dispositus z qz iste est istrumētum generale cōicabile alijs mēbris ab epate ēt necessario cōcurrēs effectiue ad actionē q̄ sunt necessarie ī p̄suatōe īdiuidui. ideo gñatio sanguinis est opatio. Nā sanguis nō solum māl̄ cōcurrit: s. effectiue ad mēbroz nutritionē ita qz sine ip̄so ita cōcurrente non possit aial sanguinē hñs diu vitare. Doc̄ ḡ mō epar generādo sanguinē bonū epatis nutrimentum: qz facit etiā ipsum bonū vt istrū. iō facit opationē: s. eundē sanguinē ēt gñat vt subordinateē digestionē tertie z quarte z multo magis gñationi spūs vitalis in corde: qd̄ Aui. tacuit volēs h̄ nos itelligere p̄ dicta z in q̄stū hūc sanguinē generat vt apparatus auxiliū v̄l mām in alia opatiōe expectata. i. in quā hec actio ordinatur sicut gñationē spūs vitalis in corde est apparatus iuuamētū. nō ḡ dico fm̄ hūc modū qz epar iquātū facit sanguinē subordinatū digōni tertie z quarte facit iuuamētū: qz hec nō sunt opatōes. s. dico mō exposito. ¶ Alij sunt qz dicūt sanguinē mere nāl̄ z nō necessario effectiue cōcurrere ad totius nutritionē. z iō dicūt epar p̄ quāto generat sanguinē nō facere opationē: s. solū p̄ quāto gñat spūm nālē. z tē dicūt textū h̄ mō itelligi qz ep̄ nūqz facit sanguinē bonū ad ip̄z v̄l aliud nutriendū nisi p̄ quāto facit ip̄z cōiūgi spūm aialē qz ē istrū effectiue cōcurrēs necio ad nutritionē z īdiuidni p̄manētia: qz nō facit ip̄z cōiūgi p̄ se cū tali spū nisi p̄ quāto talē spūs gñat. iō ep̄ p̄ quāto facit sanguinē bonū ad ip̄m nutriendū spūm nālē gñat: z iō facit opationē quō aut̄ iuuamētū tē faciet ē manifestū. ¶ Ul^o 3° pōt dici qz Aui. loq̄t̄ h̄ similitudi

Marie: nō tm̄ ad vitatē expmēdā q̄tū ad expmēdā. Nam ep̄
fac̄ aliqd nō subordinatū vt recipiat alteri opationez qd̄ ē
p̄ncipiū necio effectiue z cōicabile alteri p̄currēs ad opatio
nes p̄ quas vita p̄seruat: z h̄ ē spūs nālis: z aliqd fac̄ qd̄ sub
ordinat̄ opatiōi alteri: vt sanguinē q̄ ē apt̄ p̄uerti in spūm
vitalē in corde: vt q̄ daret itelligi q̄ merito p̄mi facit opa
tionē. s. iquātū fac̄ p̄ncipiū necio effectiue cōcurrēs ad idi
nidui p̄seruatōnē nō subordinatū alteri opatiōi dixit q̄ i
quātū fac̄ sanguinē p̄ scōaz digōnē adeo p̄fectū vt ad eum
nutriēdū sit bon̄: opationē facit. Et z̄ pars ē manifesta in
q̄ nota. q̄ nō dicit iquātū p̄parat ad tertiā z q̄rtā digōnem
facit iuuamētū. B. n. eēt falsus.

Et ē denuo dicem̄ q̄ mēbroz alia sunt q̄ ge
nerant̄ ex spmate q̄ sunt filiū p̄riū membra p̄ter
carnē z adipē: z alia sunt q̄ ex sanguie ḡnant̄ sic
adeps z caro: qd̄. n. est p̄ter hec duo ex duo
bus generat̄ spermatib̄ masculoz spermate: z
spermate mulierum.

Dic̄ Aui. ponit aliā mēbroz diuisione: q̄ sumit̄ vt plimi
dicūt ex mā q̄ fiūt mēbra. Et p̄mo ponit distinctionē. z̄ de
clarat̄ itellectū ei. ibi z̄ (S̄z s̄z sermonē) Dic̄ p̄ denuo
dicēdū eē q̄ mēbroz quedā sūt que generant̄ ex sperma
te: quedā sunt que generantur ex sanguie. p̄mo modo sunt
omnia simplicia mēbra p̄ter carnē z adipē. scōi modi sunt
caro z adeps. Nam mēbra distincta ab his duob̄ ḡnant̄ ex
duob̄ spmatib̄. s. viri z mulieris. Ubi p̄sidera q̄ nomē
sp̄matis ap̄d auctores iuenit̄ equoce dcm̄ d̄ q̄tuoz. s. d̄vo sp̄
mate. p̄lifico maris p̄ coitū expulso: z de hūiditate qd̄ aū
coitū expulsa in mulieris p̄tactu q̄ vocat̄ ab Aui. aliquid.
Et d̄ hūiditate saliuāli subtili q̄z i coitu a mulierib̄ expul
sa: z d̄ spmate mulieris hora p̄ceptōis. h̄ aut̄ solū de duob̄
modis ē sermo. s. p̄mo z vltio. Nā nō dubitat̄ q̄ de hūidita
te illa a marib̄ subtili expulsa nullū generat̄ mēbrū: nec ēt
de saliuāli hūiditate subtili cū delectatio ē in coitu a mulie
re ex m̄rice expulsa. Nomē aut̄ mēstrui de q̄tuoz diuer
sis ab auctorib̄ iuenit̄ dici. p̄mo de sanguie p̄venas m̄ricis
a m̄rice ex eaz optiōe p̄pullo q̄ iō d̄ mēstru: qz de mense
in mēsez p̄pellit̄. z̄ d̄ sanguie p̄pullo ad locū p̄ceptōis
q̄ ē mā ḡnatiōis: siue h̄ fuerit p̄us in muliez testiculis deal
batus z multū ad nāz sp̄matis p̄mutat̄ siue nō. z̄ d̄ san
guine q̄ tpe p̄gnatiōis malus z supflu detinet̄ in p̄tu pellē
dus. z̄ d̄ de illo sanguie q̄ i muliere ad māmillas: vt i lac
cōuertat̄ trāsmittit̄. Dic̄ ergo cū dicim̄ mēbra aliq̄ ex sp̄
mate ḡnari itelligat̄ de spmate p̄mo aut̄ 4. mō. mēbra vō
illa d̄nt̄ ḡnari ex sanguie q̄ ḡnant̄ ex sanguie nō plimū p̄us
ad nām sp̄matis trāsmutato: s̄z mēstruo mō scōo supradcō
Mēbra iḡ p̄ter carnē z adipē: aut̄ ḡnant̄ ex duob̄ sp̄mati
bus masculi z mulieris s̄z ha. aut̄ ḡnant̄ tm̄ de spmate mu
lieris mō dicto: s̄z nō sit sp̄ma actiue ad fet̄ ḡnatiōnē p̄cur
rēs: vt vult̄ Aui. z̄ h̄ mō ḡnant̄ ex spmate aliquo duozuz in
p̄dictoz modoz capiēdo sp̄ma. Caro vō z adeps: qz mul
tū nāe sanguis vicināt̄: ḡnant̄ ex sanguie mēstruo ad locū
p̄ceptōis exp̄sso: z nō p̄us i testiculis dealbato: z iō d̄nt̄ ḡna
ri ex sanguie: s̄z adeps ex p̄te vnctiuosa p̄ ifridationē coagu
lata. Et caro per coagulatiōez factā a calo ex parte sanguis
grossior. Utrū aut̄ ois caro h̄ mō ḡnēt̄ ex sanguie fuit
dubiu antiquū: i quo d̄nt̄ cōiter qd̄ carnē p̄fusaz mēbroz
iterioz p̄fert̄ p̄ncipaluz debuisse ex spmate ḡnari: sic cor
dis z cerebri z epis z testicloz. lacertozaz at̄ z simplicē ḡna
ri ex s̄g: s̄z tm̄ n̄ video qn̄ tex. Aui. plāissime saluari d̄beat.

S̄z scōz sermonē ei q̄ de sapiētib̄ verificauit
d̄ spmate masculi ḡnat̄ sic ḡnat̄ casē d̄ coagulo
z de spmate mulieris generat̄ sicut casē gene

ratur de lacte: z sicut p̄ncipiū coagulatiōis ē in
coaglo ita p̄ncipiū coagulatiōis forme i sp̄ma
te viri. Et sicut p̄ncipiū coagulatiōis est in lacte
ita p̄ncipiū coagulatiōis forme. s. vtutis patiē
tis est in spmate mulieris: z quēadmodū vnū
qd̄z duozū coaguli. v̄z. z lactis ē ps sube casei
q̄ fit ex eis: ita vnūq̄z duozū sp̄matū est pars
substantie embzionis.

Nūc declarat̄ dictā distinctionē p̄cipue quo ad duas. p̄
mū mēbrū fm̄ varias opinioes. Et diuidit̄ in duas. primo
facit qd̄ dictū ē. z̄ docet q̄ ē mā nutritiōis mēbroz gen
toz tā i vtero q̄ extra vter. z̄ ibi (Postea sanguis) p̄ria
in duas. p̄mo declarat̄ dictā diuisionē fm̄ mētē Aui. z̄ fm̄
mentē Gal. ibi z̄. (Doc aut̄ verbū.) Dic̄ p̄mo q̄ fm̄
p̄monē ei q̄ de sapiētib̄ verificat̄ vel verificauit. i. veritatē iue
nit̄ aut̄ putat̄ ver̄ mēbra nō sūt eodē mō de spmate viri z
d̄ spmate mulieris: s̄z sunt de spmate viri sic casē de coagu
lo z de spmate mulieris: sic casē de lacte: z sic p̄ncipiū coa
gulatiōis ē in coagulo: ita p̄ncipiū coagulatiōis forme z su
gure fetus ē in spmate viri: z sicut p̄ncipiū coagulatiōis ē in
lacte: ita p̄ncipiū coagulatiōis forme. s. vtutis passiue ē in
spmate mulieris. Et quēadmodū vnūq̄z eozū. s. coaguli
z lactis ē ps casei: ita vnūq̄z duozū sp̄matū. s. viri z mulie
ris. ē ps sube embzionis. Nota ḡp̄ Arist. p̄ de ḡnatiōe aia
liū voluisse q̄ solū vir h̄z v̄z sp̄ma effectiue p̄currēs ad fet̄
tus ḡnatiōnē s̄z mulierū dic̄ solū mō p̄bere mēstruū z māz
ḡnatiōis mēbroz. Et qz sup̄ tegni dixim̄ sp̄ma viri soluz
fm̄ p̄te sp̄mosaz effectiue p̄currere ad fetus ḡnatiōnē. Et
ps grossa ē solū vt sit vehiculū spūs vt sit mā spūs: iō cum
spūs in mēbroz subam nō p̄uertat̄ māl̄: s̄z solū se diffūdē
do p̄ mām ipsaz trāsmutat̄. iō p̄ueniēter posuit̄ Aui. s̄litu
dinem coaguli iformādo caseū ad viri sp̄ma: qz de coagulo
nō oz nisi subtilē p̄te q̄ si sp̄mosam p̄ lac diffūdi. Nam facto
res casei coaguli z flores herbaz: in qb̄ ē vis coagulādi po
nunt in pecia z exp̄munt̄ tm̄ subtile qd̄ nō ē aptuz igrossari
in caseū. grossum aut̄ corpulētū eiciunt. ita sp̄matis viri so
luz pars sp̄iosa subtilis agit in mām ḡnatiōis: sed tm̄ nec
ipsa nec ps grossa q̄ erat spūs vehiculū in subam fetus mā
liter p̄uertit̄. ē ḡ s̄ilitudo in duob̄ iter coaguli z sp̄ma viri.
p̄mo qz in vtroq̄ ē tota vis actiua coagulatiōis. z̄ qz nul
lum eoz māl̄ s̄z aliquā p̄te in coagulātū p̄uertit̄. Nota
z̄ qz s̄z mā ḡnatiōis solū detur fm̄ Aui. a muliere tm̄ hu
ius mae ps qd̄ fm̄ arist. exponētes dealbat̄ in muliez te
sticulis z versus nāz sp̄matis in multis dispōnib̄ cōuertit̄
z est sicut mā munda z p̄parata conuersioni in mēbra q̄ di
cunt̄ sp̄matica. z ex hac fiunt̄ a viri sp̄mate mēbra sp̄mati
tica. Et qz h̄ aui. vt supra dixi hāc māz vocat̄ femiēū sp̄ma.
iō nō dubitanter dixit̄ fm̄ arist. mētēz de spmate mulieris
fieri mēbra sicut caseus de lacte hoc ē sicut ex mā. Nō ob
stante tm̄ isto arist. negat̄ sperma eē in muliere: qz nō vtitur
ista significatiōe huius vocabuli i negādo B: z nō pōt̄ h̄ aui.
reprehēdi q̄ iponat̄ arist. alr̄ q̄ dixerit: qz in equocis nō est
p̄tradictio. Expresse aut̄ hāc aui. sniaz posuit̄ arist. primo
de ḡnatiōe aialuz. tractatu z̄ ca: 7. s̄z quotationē alberti
sub his verbis. S̄z accidit̄ sicut ē rectū q̄ vite dat̄ formā z
p̄ncipiū mot̄ z femia dat̄ corpus z māz z sicut accidit̄ i la
cte coagulato q̄ corp̄ erit ex lacte: z coagulatio erit ex coa
gulo ita erit illud qd̄ abscondit̄ a mare z femia. Dicūt aut̄
alig q̄ ab arist. itroducunt̄ signa ad oñdēdū q̄ pars grossa
sp̄matis viri nō p̄currit actiue nec passiue ad fetus ḡnatiō
nem: duo. p̄rimū. s. si gallina p̄ceperit̄ ouum cōpletū cum
testa dura circundante vt gallus sup̄ coeat̄ fit̄ ouū p̄lificū
Et si aū: nō sic esset. Lōstat̄ aut̄ q̄ corticē illū durū ouū non
penetrat̄ ps grossa z corpulēta sp̄matis. s̄z solum sp̄iosa ps

V. d. q̄ mēbra p̄marit̄ fiūt ex quadā
parte p̄ḡia m̄p̄mi at̄ p̄ib̄ mulieris dealba
ti z ad d̄ p̄maris p̄p̄i. p̄mo aḡm̄ p̄marit̄
q̄ ad abas p̄nt̄ v̄z p̄p̄as z p̄p̄m̄oz

vt dicunt ab arist. narrari pmo de gnatione aialiu. penultimo ca. ¶ Secundū signū ē qd pisciū qdā sunt: quoz femina in aqua emittit oua: tunc sequit masculus q supilla oua emissa eicit spma z illa q stangunt a spermate masculi fiūt plifica: illa aut q nō stangunt sunt sine pullificatiōe pisciū: stat aut in talib soluz subtilē ptez spmatis cōicari. ¶ Sigs aut cōsideret allegato ca. Az. verba inueniet ista signa adducta ad ostendēdū qd spma nō exit a toto vt dicebant antiq: z nō ad pbandū qd ps corpulēta spmatis nō ingredit gnationē. ¶ Preterea. isti et falsum iponūt arist. q loco allegato: aut 2° de gnatiōe aialiu. ca. io. q postq ouū iā ē cōpletū z circūdatū cortice duro si aspgat spmate gallici fit plificū: hoc. n. nō dicit arist. s3 poti^o ex mō suo loquēdi vī inui oppositū. Sic. n. dixit ad lram in veteri trāslatione. Et si in femina sint oua vēti deide coiterit cū mare anteqz alterent oua a citrinitate z efficiant tota alba. tūc erūt oua cōueniētia gnationi postq fuerit ex ouis vēti. Cōstat q nō dicit postq sunt cōpleta: s3 vī inuere anteqz sint vndiqz albumine circūdata: z iō nōdū cortice duro exite. ¶ S3 arist. vti rōnib^z z signis alyz ad ostēdēdū qd spma mulieris nō cōcurrit effectiue ad fetus gnationē. Neqz ego hāc distinctionē ptis corpulēte spmatis in agēdo z ptis spumose expresse ab Arist. cōprehēdere potui. S3 p nūc ista sufficient z itelligat fm Az. q nō dicunt aliq mēbra spmatica: qz illoz agēs sit spma: tūc. n. oia eēt spmatica: nec qz illoz mā sit spma pprie acceptū. Nā tale ē solū in mare z spma maris nō cōcurrit mālr ad fet^o gnationē s3 eū: s3 iō dñr spmatica: qz illoz mā ē sāguis mēstru^o i muliez testicul^o dālb^o z depuratus q sāguis a quibusdā dñr spma muliebze zc.

¶ Hoc aut verbū nō paz imo multū vbi Bal. ē trarisi. Sibi nāqz vī q cuiqz duoz spmatuz inest virt^o coagulatiua z virt^o coagulationē suscipiens. z pp hoc nō se phibet qn dicat q virtus coagulatiua in masculis ē fortior: virt^o coagulationē suscipiēs ē fortior in feminis. Quār aut sermo in h certifice iuenit i nris libris q sūt de sapiētys radicalibus.

¶ Nunc dictā declarat diuisionē fm mētē Bal. dicēs qd B verbū arif. nō paz imo multū ē trariū dictis Bal. Nā Balieno vī q in vnoquoqz duoz spmatū. s. maris z femie est virt^o coagulatiua z vtus coagulationē suscipiēs. Et se nō phibuit Bal. qn diceret q vtus coagulatiua maior ē i spmate viri: z vtus coagulationē recipiēs maior ē in spmate mulieris. ¶ S3 qual^o veritas hoz sermonū certifice querēdū ē in sapiētys radicalib^z. i. in lib^o phie nālis cui subordiat^o tur medicina. ¶ Nō g pmo Bal. tenisse i lib. de spmate. hāc positionē d arif. q tā maris qz femie spmavtrūqz z actiue z passiue cōcurrit ad gnationē lz in actiōe dñetur actiua spmatis viri z in passiōe passiue spmatis mulieris. Et id ē qd ab ipso dñr 2° naturaliu virtutū. cap. 2°. q spma viri ē sicut factor z artifex: sperma vero mulieris est sicut materia artificy: aut. n. dixit faciēdo denoiationē a denoiante: aut qz qñ illū libzū nāliū virtutū pposuit alr sentiebat. ¶ Signa vō qb^o Bal. maxie fundauit opinionē suā maxie sumūf ex natoz similitudie ad matrē q nō vī eē agēs postū illā determinate itendēs pter spma muliebze. Et q qñqz in qbusdā reb^z fetus ē filis patri z in alyz filis mri. ¶ Ex dictis p3 pmo. q lz Auic. in narrādo positionē Arist. dixit q spma viri ē ps fetus sicut coagultū ē ps casei qd nō ē auic. itētio iponere arist. q spma viri sit mālr cōcurrēs ad fetus gnationē s3 aut ptē sumpst iprope p oi pticulari cōcurrētē nō cōphēdente totā eētliā fetus. Aut voluit nos itelligere sicut in cōi vulgari dicim^o q sicut ē B aut suū ddictoziū. Dicēdū de coagulo q sit ps casei ita de spmate maris: qz igī coaguluz

nō mālr: s3 pure effectiue cōcurrit: iō ēt viri spma pure effectiue cōcurrere dicēdū ē. ¶ 2° p3. q cū arif. dic mulierē solū mēstruū p̄stare in cōceptiōe. Per mēstruū nō solū debem^o itelligere sāguinē i ppa for^o saltē rubedis: s3 rē mālr. cōcurrētē solū ex sāguie mēstruo genitā. ita q mēstruū B mō sumaf p eo qd supra dixi iprope dici spma muliebze. ¶ Sequit 3°: q nō repugnat vnū aial eē filiū duoz patz fm sententiā arist. Nā possibile ē eē duos patres p spmatis plifici effusionē eozūqz vtrūqz spma p se actiue ad vni^o fetus generationē cōcurrere. Et B expresse dic arist. pmo de gnatione aialiu. ca. penultimo. q cū auis cōcipit ouū deide admittitur vt coeat vn^o masculus cū illa fiet ouum plificū. Et si admittat alius masculus alterius potēs tñ generare cum illa femia tūc fiet fetus filis p pte 2° admisso: qz ēt scōi semē facit ad gnationē. vñ lra veteris trāslatiōis ita h3 post illa q superi^o sunt allegata de ouis vēti q fiunt plifica z si coiterint cū alio: z ouū erit citrinū adhuc exhibit pullus ex illo ouo filis illi q coiuuit vltimo. ¶ Et pp B qdam hoies q vtunt auib^z faciūt B z mutāt qd erat ex pmo coitu ad gen^o qd coiuuit vltimo. ¶ Et B accit pp mixtionē: nisi fortasse qz volēs q p̄ sit pncipalr cōcurrēs in agēdo dicat q sit ipossibile duab^z talib^z vtutib^z eque cōcurrētib^z fieri gnationē z altero dñante illū eē patrē solū. ¶ Qd aut qdā iferūt qd possibile ē virginē ipregnari. qz nō fracto velamine vginitatis pōt odor z subtilis pars spmatis ad m̄ricis cōcauū sup sufficiēter dispositā mām adduci nō vī mibi sufficiēter pbasse. Nā pmo nō solū subtilis: s3 grossa z corpulēta ps pōt penetrare cur videam^o mulieres vrgines mēstruari z grossū sāguinē educi. ¶ 2°. nō dñr virgo nisi q spma in m̄ricē aut vuluā nō admittit. Modo illa q talē subtilē ptez cōcepisset sine dubio accepisset spma: ēt p̄p̄ssime sumptum vsqz ad m̄ricis cōcauū: nō g esset virgo.

¶ Possit autē hic cōueniēter queri qd ē coagulus z in qb^o aialib^z iuenit: z qua virtute coagulat lac cū tā sāguinē qz lac coagulatos eliqt. ¶ Ad p̄mū dñr. q lz nomē coaguli qñqz sumant cōiter z dicat de oi corpulēto p cui^o admixtionē ē lac aptū coagulari sicut ē lac ficuū z flores quarūdam herbaz spinas in folys habētium: z mirabolani z alia plura: tñ dñr de suba qdaz quodā mō lacti coagulato filū supflua in ventribus aialiu genita. ¶ Ad secūdū dñr q lz nullā videat repugnantā claudere q in cuiuslibet aialis lactātis vētre generet: tñ nō generatur multū notabilr nisi in aialib^z bidētatis siue ruminātibus: quoz lac ē multū grossuz. ¶ Reperit ēt in lepore notabiliter lz in qbusdā marinis aialib^z z equo z vrsō iueniri possit z in mure: vt ex Auic. lz. aialiu. ca. vlti. Et Ba. io. de simplici medicina. ca. d coagulo. vbi loqr de coagulo eq. Et 6° quart. ca. de morsu canis rabidi. ¶ Ad tertiu dñr q vary vario mō opinati sunt. Quidā. n. dicūt coagulū a forma specifica B facere: vt Auer. 5°. colliget. Et qz p̄petas aliq qñ ex pua z occulta varietate facit vario mō opari: iō stat qd coagulata eliquat paliū modū applicatiōis v̄l acuatōnis. ¶ Aly vō dicūt in coagulo esse ptes incisivas z partes subtiles z acutas z ipz p partes acutas coagulare z picissimas eliquare. S3 hoc nō soluit difficultatē iductā quō sāguinē coagulatū z lac coagulatū eliquat: qz z cū illis approximat^o partes h3 acutas: vt qñ approximat^o lacti nō coagulat^o: z ideo si dñat adiuuat^o coagulationē z augēt z seruāt. Et iō p certo o3qz dicat q alio mō actuat^o v̄l approximat^o ad coagulādū: z alio mō ad eliquādū. Nāz cū itus assumit^o vī agere ad coagulationē cū restringat fluxū vētris p̄p̄niam humiditatē. Quidā aut dicunt coagulū nō eliquare nisi coagulata a frido. s3 coagulata a calō magis coagulat. ¶ Postea vero sāguis q in tēpore mēstruozū a muliere separabat^o fit nutrimentuz. Sed alia

V. d. q. l. v. p. o. n. i. u. s. a. l. l. a. d. n. o. c. b. 7.

V. d. q. l. v. p. o. n. i. u. s. a. l. l. a. d. n. o. c. b. 7.

pars eius est q̄ in similitudinē quertit̄ substantie spermatis et mēbroꝝ que ex eo generant̄ et erit nutrimentū augmentas̄ ip̄m. Alia pars ei⁹ est q̄ nō nutrimentū sit adhuc: sed ē cōueniens vt coagulet̄ ad implenda loca mēbroꝝ primoz̄ vacua et sit caro et adeps. et alia pars ei⁹ est supfluitas q̄ nulli harū duarū rez̄ est bona et remanet vsq̄ ad horā ptus quā vt pote nā supflua expellit.

¶ Dic docet q̄ sit mā nutricatiōis tā in vtero q̄ extra vterū dū puer ē paru⁹. Et facit quatuor: p̄ ondit māz nutricatiōis spermaticoz̄ et carniformiū in vtero. 2.º extra vterū. 3.º ponit d̄riaz̄ iter carnē et adipē. 4.º pōit d̄riaz̄ iter carnifōmia et spermatica. ibi 2.º (Lūq̄ ifās) ibi 3.º (Caro q̄d) ibi 4.º (Mēbra at̄) ¶ Dic p̄ q̄ post fet⁹ ḡnatiōē sanguis q̄ solet d̄ mēse in mensem emitti a tpe p̄gnatiōis nō emittit̄ et fit s̄m quādā ptē filis sube spermatis ex quo sunt genita mēbra spermatica. Et iō fit filis mēbris illis et ea nutrit. Et alia vō pars eiusdem sanguis q̄ nō est apta vt sit hōꝝ mēbroꝝ nutrimentū ē apta vt coagulet̄ et impleat loca vacua q̄ sunt iter spermatica mēbra: et hec coagulat̄ in carnem et adipē in p̄ncipio ḡnatiōis istaz̄ et ēt nutrit eas. Sed pars quedam alia iēpta ad vtrūq̄ hōꝝ retinet̄: et tandē in partu emittit̄ cū fetu vel pauco tpe añ vel post tanq̄ supflua a nā. ¶ Nota q̄ circa hāc partē q̄ sanguis q̄ al̄s de mēse in mēsez̄ pellebat̄ tpe ḡnatiōis retinet̄: et pars vna melior trahit̄ ad m̄ricem: et ibi cōuertit̄ ad spermatis similitudinē et subam mēbroꝝ spermaticoz̄. Alia ēt satis bona ad m̄ricem trahit̄ q̄ lz̄ nō possit hoc mō ad nāz̄ spermatis duci: tñ ē coagulabilis et s̄m grossiorē ptē in carnem s̄m subtiliorē in adipē trāsmutat̄. Et alia q̄dā pars residua q̄ in tpe aliquo p̄cedente partū et tpe partus cōuertit̄ in lac. Alia vō pars iēptissima vt expellat̄ reseruat̄. Et auhic de trib⁹ ptib⁹ solū mentionē fecit volens nos illā que in lac quertit̄ itelligere p̄ nos ip̄os. Et iō mulier ad cui⁹ m̄ricē nō ē aptū p̄currere mēstruū n̄ ip̄regnat̄ et si ip̄regnat̄ n̄ puale scit fet⁹. ¶ Ex q̄d p̄mo p̄z q̄ lz̄ sanguis mēstru⁹ sit fedus dū mēstrualr̄ eycit̄: tñ nō oꝝ p̄tem illā ex qua fetus nutrit̄ esse fedā. Nōdū. n. oꝝ tñ stetit̄ vt sit fedata. ¶ Patet 2.º q̄ nō oēs mulieres icipiunt eque cito posse generare aut p̄cipere: neq̄ eque cito desinunt s̄m q̄ varie p̄nt cito mēstruare: et diu in tpe menstruationis p̄manere. p̄z 3.º q̄ nō repugnat̄ aliquā ip̄regnat̄ ante q̄ mēstruat̄ puta si iā vicinū es̄ fet̄ tēpus mēstruationis et sperma in m̄ricem mittat̄ nō repugnat̄ trahi sanguinē sufficēter: ita q̄ fiat p̄ceptio et fetus in vtero. ¶ 4.º sequit̄ q̄ q̄daz̄ pueroꝝ magis parati varior̄ lari sunt q̄ alij: cū aliq̄ nutriant̄ ex puriori. et aliq̄ ex magis fedo sanguine in matrice. Et ita pōt assignari cā multoz̄ ap̄parētū circa natos. ¶ Nota 2.º q̄ pars sanguinis mēstrui que in similitudinē spermatis cōuertit̄: et s̄m que in carne et adipem coagulat̄. si ita trāsmutat̄ ante fetus aīationez̄: d̄r mā generationis fetus. si vō post d̄r nutrimentū. ¶ Nota 3.º q̄ nā sicut pictor bonus p̄mo facit corporis lineamenta ex mēbris spermaticis. 2.º replet carne et adipē. ¶ Nota 4.º q̄ mēstruus sanguis q̄ seruat̄ in p̄gnatione in partu emittit̄: sed nō totus s̄m cūz̄ fetu. nimia. n. fieret virtutis p̄stratio: sed paulatim. Et q̄ nomē partus d̄r de tota euacuatione p̄gnantis tam a fetu q̄ a supfluis grā fetus retentis. Ideo d̄r. zi. terty. q̄ tēpus partus est. 30. dieꝝ in mare et 40. in femella. Nā in his tēporibus cōiter p̄lent̄ hāz̄ purgationes expellendo mēstruum.

Queritur hic cōiter vtrūq̄ ad cōceptionem et debitam nutricatiōē fetus in vtero requirant̄ sanguis mēstruus matris tanq̄ mā subiecta nutricatiōi oīuz̄ mēbroꝝ fetus. ¶ Et negatiue arguit̄. Stat mulierē ip̄regnat̄ nullo mēstruo sanguineo in eo existenti

te: et s̄m fetū itra vterū nutrir̄. ḡ. zc. Assumptus p̄bat̄ multipliciter. ¶ Primo: q̄ potest puella ante mēstruatōem ip̄regnat̄ vt cōstat exp̄mēto: q̄ quādoq̄ anno. xi. ip̄regnat̄ tur: cū tamē tēpus icipiēdi mēstruis sit in secūdo septenario: vt vult Ari. in cōmētō de hystoz̄is aīaliū. caplo p̄mo. Et Gentilis dicit in questione. q̄ mulier quedā iunq̄ mēstruata fuit: et tñ pluries ip̄regnat̄a fuit. ¶ Secūdo: q̄ statim post debitas mundificatiōez̄ a mēstruis stat mulierē ip̄regnat̄: et p̄ tūc nulluz̄ erit mēstruū. ergo zc. Assūptū p̄ maiori est clarissimum: et p̄ minori: q̄ aliter nō ēē plene mūdificata. ¶ Tertio: q̄ etiā postq̄ ex etate mēstrua defecerint cōtingit ip̄regnat̄: et p̄ tūc nō fiūt mulierib⁹ mēstrua. ¶ Secūdo p̄ncipaliter arguit̄ sic. Eadē est p̄clse mā nutricatiōis et ḡnatiōis: s̄z mā ḡnatiōis spermaticoz̄ ē spermatica: et mā nutricatiōis. et p̄sequēs nō ex sanguine mēstruo nutriuntur: maxime q̄ inter matricē nō videt̄ qd̄ tale spermata febre cōtinne generaret. ¶ Tertio sic. illud quo nutrit̄ puer est digerēdū digestionē in epate. eius ergo nō est sanguis. tenet p̄ntia: q̄ sanguis iā est digestus digōne 2.º. Et maior est Aui. zi. terty. caplo de ḡnatiōe embz̄ionis. Et minor p̄z. q̄ scōda digōne digerit̄ chylus: vt sumitur supra. caplo scōdo. doctrine de hūoz̄ibus. ¶ Cōfirmat̄ p̄mo: q̄ nā potuit infātē nutrire ex chilo m̄ris cū digerit̄ digōne scōda. ergo frustra trāsmittit̄ sibi sanguinem pro nutrimento iam pluribus digestionibus digestum. ¶ Et confirmatur secūdo: quia nullius digestionis supflua naturaliter per intestina pelluntur nisi p̄me que sit a stomacho: sed a digestionē p̄teroz̄um superfluunt cum fecibus pellenda. Constat enī q̄ pueri post natiuitatez̄ esto q̄ nō sugant vel bibant aliquid: tamen egerunt rem nigram superfluam que fuit superfluum nutrimenti eoz̄. ¶ Cōfirmat̄ 3.º: q̄ nisi ad stōm trāssirent primo nutrimenta pueroꝝ et ibi digerent̄ nō videt̄ res̄ vñ in stō eoz̄ cū nascunt̄ abūdaret̄ flā: q̄d plimū vomitu emittit̄. ¶ Cōfirmat̄ 4.º: q̄ saltē post stōi formatiōez̄ sufficiebat q̄ cib⁹ p̄masticat⁹ a m̄re ad stōz̄ pueri trāsmittere: et p̄ p̄ns frustra fuit sāguinē trāsmitti: vt. s̄. dicebat̄. ¶ 4.º p̄ncipalr̄ arguit̄ sic. Si ita ēēt tūc sp̄ in vtero p̄gnatis ēēt duo aīalia distincta s̄z sp̄ez̄. Nā nō p̄t ex sanguine nutrir̄ fet⁹ nisi p̄ venas secundine q̄ ad vmbilicuz̄ terminant̄: et p̄ p̄ns nisi in vtero sit secūdina venas h̄ns: et etiā fetus: sed secundina est aīal a fetu distinctū. q̄ autē sit alterius sp̄ei a fetu cōstat. ¶ Et sit aīal p̄z. q̄ vene eius sentiunt. Vel si d̄r q̄ nō sit aīal cū habeat nutricatiōē et augmentū erit plāta: et sic saltē s̄m cum aīali generaret̄ planta necessario: q̄d nō videtur verum. ¶ 5.º si ita esset mulieres mēstruatēs deberent menstruari oī mēse q̄uis minorē sanguis quātitatē emitterent: p̄ns cōtra experimentū et cōtra oēs doctoz̄es. Et p̄batur p̄ns: q̄ a nutrimento fetus supfluit pars sanguis inēpta nutritioni fetus et generationi: vt Aui. dicit in littera. ergo debet expelli sicut p̄gregat̄. p̄batur consequentia. q̄ pars ista est multo fedior q̄ mēstruus mulieris nō p̄gnantis: vel saltem 7.º et 8.º mēse menstruari deberent. cū tunc sit iam quātitas magna reseruat̄ talis superflui sanguinis: et multum fedat̄: vt p̄z in eius colore in partu. ¶ 6.º si ex sanguine tali nutrir̄etur fetus sequeretur q̄ p̄gnatēs quarū fortes sunt fetus essent debiliores q̄ ille quarū fetus sunt debiliores et minus bene colorate. consequens falsum: et contra p̄ppo. 5.º. p̄ricula illo affoz̄ismo. Mulier si masculum conceperit bene colorata. et cōtra Aui. zi. terty. ca. de signis masculinitatis. Nam ibi leuitatē et bonuz̄ colorē matris numerat̄ iter signa masculoz̄. p̄ns tamē arguit̄: q̄ plus de sanguine et meliorē ad se trahit fetus fortis q̄ debilis: ergo minus et minus bonus remanet in matre pro eius operatione et nutriendis eius membris: et per consequens remanet mater debilioz̄ et minus bene colorata saltem vt in pluribus. ¶ Septimo sequeretur q̄ debiliores fetus

¶ q̄ puoario in
in vtero mēstruatēs
in 6.º masculoz̄ q̄
in 7.º et 8.º p̄ns
in 6.º et 7.º p̄ns
in 6.º et 7.º p̄ns

gen
fal
pm
bra
ny.
gu
qu
un
tus
si p
rys
tura
um.
nino
mat
pde
fi ita
ca ste
rilita
illa a
¶ In
siēt
sangu
de san
dici v
cauū
ente
ab A
stat e
sūt de
um a
tricio
tur. ¶
p̄ totū
mēstr
terty.
stat ta
suffici
ter ex
pitulo
struoz̄
ternā
nālem
git in q
muliez̄
bus cō
se: q̄ in
est def
q̄ si
Et ab
¶ Nā in
p̄mo h
lo extr
nē nāle
mo. cur
te sua
lem in
ficatio
qualita
siderij.
nāz̄ ex
lis cūz̄
litur est
ralis h
re et nō
est raro

Via q̄
imo

generarentur in muliere robusta q̄ in debili. consequens
 falsum: & cōsequētia p̄: pro quanto minus alijs paribus
 p̄mittunt fortia mulieris mēbra trahi ad conceptū q̄. mē-
 bra debilia. ¶ Ad oppositū est Aui. in l̄sa lecta. 2. zi. ter-
 ty. caplo de ḡstione embzion is. cum dixit. Et scias q̄ san-
 guis mēstruus i p̄gnatione diuidit̄ in tres partes: partē
 que uertitur in nutrimentū &c. ¶ Preterea. nisi mēstru-
 um esset necessariū vt mā nutritionis vel generationis fe-
 tus: nulla esset causa: quare mulieres nō ip̄gnarent̄ ni-
 si post mēstrua. Cōsequens tamē contra Ari. 9. de hysto-
 r̄is aialū. cū dixit. Imp̄gnatio aut̄ accidit mulierib⁹ na-
 turaliter post mēstruū. Et p̄mo de generatione animalū.
 caplo. 8. cum dicit. Et p̄pter hoc nō parit mulier om-
 nino cū nō mēstruat̄. Et tra Hal. in libro de anothomia
 matricis. q̄ est. 15. liber de anothomia. cū dixit. Ante enī q̄
 p̄deant mēstrua nequa q̄ cōcipit mulier. ¶ Preterea. ni-
 si ita esset cōstrictio mēstruoz ne ad fetum fluere nō eēt
 cā sterilitatis. cōsequens contra Aui. zi. terty. caplo de ste-
 rilitate & difficultate ip̄gnationis: & p̄ consequētia: quia
 illa ad imp̄gnationē nō sunt necessaria.

¶ In solutiōe q̄stionis ponā 2. p̄mo p̄cābula. sc̄do respon-
 sionem de quesito. ¶ Nota ergo p̄mo vt supra dicit̄ nomē
 sanguis mēstrui vt dicit̄ in notabilibus non dicit̄ solum
 de sanguine de mēse in mēsem exeūte p̄ venas m̄ricis: sed
 dicit̄ videt̄ de omni sanguine apto p̄ venas m̄ricis ad illi⁹ cō-
 cauū duci. Nā si solū de sanguine ad cōcauū matricis veni-
 ente diceret̄ nunq̄ mēstrua ex causis illis retinerent̄ que
 ab Aui. zi. terty. & ab Aui. 6. d̄ iteriorib⁹. dicit̄ retinere: cū cō-
 stat eo mō retēta nō eēt mēstrua: q̄ ad m̄ricis cōcauū non
 sūt deducta. ¶ Ex quo seq̄t̄ p̄mo. i aliq̄ muliere eēt mēstru-
 um a q̄ t̄n nūq̄ mēbra p̄derūt. p̄us enī est sanguis ad ma-
 tris cōcauū paratus vel aptus deduci q̄ actualr̄ deducit̄.
 ¶ Seq̄tur sc̄do. q̄ stat̄ in aliqua muliere multiplicari
 p̄ totū decursū iuuetutis mēstruū: & ea sana degēte nūq̄
 mēstrua per vuluā in sanguis forma educi: vt colligit̄. zi.
 terty. caplo de retētiōe mēstruoz. Nā si multiplicēt̄.
 stat tamē fluxu vētris. vt p̄ emozoidas vel p̄ nares educi
 sufficiēt̄: aut i corp⁹ trāsmutari. & sup̄flua p̄ poros sufficiēt̄
 ter expelli in viragine. Et hec plane colligūt̄. zi. terty. ca-
 pitulo de retētiōe mēstruoz. ¶ Nota sc̄do. q̄ flux⁹ mē-
 struoz ad m̄ricis cōcauū: aliquādo est nālis: aliq̄n est pre-
 ternālis. Tunc p̄p̄t̄e d̄ nālis quādo fit a nā p̄pter finem
 nālem nulla cōcurrēt̄ ad ip̄m p̄ternāli cā. Et hoc contin-
 git in genere tribus modis. Primus est in purificatiōibus
 mulier̄ inculpate sanaz de mēse in mēsez vt plurimū a q̄-
 bus cōiter oia mēstrua nomē acceperūt. Dicit̄ enī a mē-
 se: q̄ in fine lunaris mēsis plerūq̄ p̄tingunt: aut a mēse q̄
 est defect⁹: q̄ deficiēt̄ luna plerūq̄ exeunt. Dic enī flux⁹
 q̄ sit naturalis plane sumit̄ a Hal. 6. de accidēt̄i & morbo.
 Et ab Ari. p̄mo d̄ generatione aialū. Et ab Aui. zi. terty.
 Nisi in eo cā p̄ternālis cōcurrat. Patet tamē p̄ rōnem: q̄
 p̄mo hec euacuatio fit a nā. Sit enī in iuuenib⁹ & sanis nul-
 lo extrinsecō adintozio p̄riculari cōcurrēt̄. Sit ēt p̄pter fi-
 nē nāle quem tangit Aui. zi. terty. tractatu tertio. caplo p̄-
 mo. cum dicit. Mēstrua tēperata i quantitate & qualita-
 te sua & in tpe suo currentia s̄m consuetudinē suā natura-
 lem in omni spatio sunt causa sanitatis mulieris & mundi-
 ficationis corp̄is eius ab omni nocuēt̄o in quantitate &
 qualitate & faciūt̄ ip̄saz acquirere castitatē & paucitatez de-
 sidery. ¶ Siunt tertio sine concursu cause preternaturalis.
 naz ex pte matricis & mēbroz non est causa preternatura-
 lis cuz sint sane inculpate: nec ex parte sanguinis qui expel-
 litur est dispositio preternālis. Nam si esset preternatu-
 ralis hic esset aut in quanto. & tunc debuisset prius accide-
 re & nō exinissent cōuenienti tempore. Aut in quali. & hoc
 est raro cū exeunt tempore suo. & ideo plurimū tēpore suo

exeuntia nō sunt permutata ad qualitātē preternaturalē.
 Et hoc sumitur caplo statim allegato ab Aui. dicente
 de mēstruis. Et paz quidem accidit vt alterentur in tē-
 pore suo. ¶ Ex quo p̄mo p̄ Bentilē in questione. Utz aut̄
 mēstruoz eruptionē concipiat mulier. icōueniēt̄er dixit̄
 se q̄ hec mēstrua periodice exeūtia vniuersaliter sint inepta
 nutritiōi & ḡnatiōi. Nā saltē sūt apta nutritiōi fet⁹. ali-
 ter enī conceptus tempore cursus non fieret leprosus. nisi
 ex illis mēstruis nutrit̄. ¶ Seq̄uit̄ sc̄do. nō omnes san-
 guinez pellēdus: vel q̄ hoc modo periodice pellit̄ esse cor-
 ruptum. Si enī nō alteratur tempore nāli inter vnaz mē-
 struationē & aliā: & cū generatur non est corruptus: seq̄tur
 q̄ nō ois qui pellitur est corruptus in nāli mēstruatione.
 ¶ Preterea. cū nā p̄pter solum peccatū quāti possit a cor-
 pore sanguinez expellere hoc nō repugnabit si in mēstruo-
 rum eruptiōe fiat: & sic non vniuersaliter talis sanguis erit
 corruptus. ¶ Secūdo modus est cū mulier est p̄gnas.
 Nā tunc virtute attractiua fetus vel sp̄matis. aut expulsi-
 ua mēstruoz: aut ambabus concurrentibus mouet̄ mē-
 struum ad matricem ad hoc vt fetus nutriatur & nulla ad
 hoc preternaturali dispositione concurrente. ¶ Et est
 differentia inter mēstruum primi modi & huius secūdi
 modi: quia sanguis primi modi non trahitur a matrice
 sed propellitur a membris illo sanguine generato: vt collig-
 gitur a Galieno libro de simplici medicina. capitulo de me-
 dicinis protocantibus mēstrua: & a Serap. proportiona-
 li capitulo. Sanguis v̄o secūdi modi a virtute informati-
 ua vel spermate talem virtutem habente trahitur. vige-
 sima p̄ma terty. capitulo secūdo. ¶ Secūdo differunt i
 modo motus. quia primus periodice mouet̄. secūdo
 autem post sextum vel septimum diem conceptionis fere
 cōtinue profluit. ¶ Tertia differentia est ex parte finis p̄-
 pter quem est motus: quia primus mouetur vt corpus in-
 de mundificetur. sed secūdo pro fetus nutrimento.
 ¶ Quarta differentia est communiter: quia cum sanguis
 qui in mēstruis periodice pellitur sit plurimum aggrega-
 tus ex parte bona & parte communiter ad nutriendum fe-
 tum inepta. Sanguis tamē qui ad nutriendum fetū trahi-
 tur est plurimum pars melior illius & nutritiōi aptior. &
 dixi notāter communiter. Nam quādoq̄ cōtingit sangui-
 nem qui pellit̄ nutritiōi esse aptiorē q̄ sit datus sanguis
 qui nutrit̄ fetum vel ipsum est nutriturus.

¶ Tertius modus est cum tempore coitus vel conceptio-
 nis sanguis ad mulier̄ testiculos trahitur: & ibi ita alterat̄
 vt in similitudinē sp̄matis conuertat̄: aut in veruz sperma: de
 inde per vasa debita ad locū conceptionis ducit̄ vt sit mā
 generationis. Dic enī & si apud Ari. opinionem nō habeat
 vim efficiendi generationem: est tamen mā per digestio-
 nem in testiculis mulieris facta munda & preparata ad B
 vt sit generatiōis spermaticoz subm & p̄ncipaliū mēbro-
 ruz. Et iste differt a p̄cedētibus multis modis vt ex dictis
 patere pōt. ¶ Sz preternāliter plurib⁹ modis fluere pōt
 vt ex parte matricis. ex parte sanguinis in se peccatum p̄-
 ternāle habentis vt in quanto & in quali. & ex parte rei san-
 guini mixte. Et ex parte membrorum a quibus propellit̄
 tur aut attrahitur. vt potest colligi vigesima p̄ma terty. ca-
 pitulo de fluxu mēstruoz. ¶ Ex quibus p̄. q̄ hoc mo-
 do largo mēstruum sumēdo in qualibet etate mulier ha-
 bet vel habere potest mēstruum. Nam in qualibet etate
 ex corrosione vel vulnere matricis posset sanguis extra
 ferri & ad cōcauū matricis duci. Sed auctores equiuo-
 ce sepe de mēstruis loquuntur. Nam cum dicunt mē-
 strua incipere in secūdo septēnario vt Ari. 9. de aialibus.
 aut dicit̄ halabas nono theorice. q̄ mēstrua incipiunt is
 decem annozum complemento. & vltra decimū q̄rtū non
 tardāt̄. Aut cū dicitur q̄ auferuntur quibusdā in. 35. In

Videtur q̄ is ibi q̄
 fit in h̄p̄oz mē-
 iz fit h̄p̄oz q̄
 s̄r illo mēstruo

Videtur q̄ auctores mēstrua in op̄tū & vuluā
 ino p̄ fluxu v̄o v̄o & p̄ emozoidas ex nare